

ELŐFIZETÉS

ÉVELYBEN:
Egy évre 60 korona.
Egy hónap 6 korona.

HEHETEN:
Egy évre 60 korona.
Egy hónap 6 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hetes poszt sor egyszer 50 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, december 25.

Arad karácsonyfája.

Arad, december 24

Alig van szebb vonás az emberi lélek megnyilatkozásában, minthogy ott, a hol magának is öröme van, önkénytelenül támad az igyekvése másoknak is örömet okozni. E szép vonás érvényesüléséből magyarázhatjuk azt a mindenesetre különös tényt, hogy ennek a gonosz szellemtől már bölcsőjében megkörnyékezett, könny- és vérontó röglakónak, az emberi nemzetségnek olyan napjai is vannak, melyek lassanként az egész földkerekségen az önzetlen öröm és szeretet ünnepeivé alakulnak, a midőn megemlékeznek azokról is, a kiknek senkijök sincsen, s örömlángocskák gyulnak ki még az — árvák számára is.

Arad városának is jutott az idén egy kis karácsonyi ajándék az ő gyámolójának jóvoltából: csekély kis holmi az, melyet egy hajsza is biztosan elnord a reményesség zöld ágán, egy *közgyűlési határozat* az, mely szuverén előkelőséggel rendeli el, hogy a város szabályozási terve elkészíttessék. Ez a határozat bizony csak úgy áll a végrehajtásához, mint a mag a gyümölcshöz; nem bizonyos, hogy eszik-e a mag hozamából a ki elveti, de még az se bizonyos, hogy egyáltalában eszik-e valaki belőle?

A ki sokáig él, sokat tapasztal, s talán akadnak még azok közül a bizonyos legöregebb emberek közül néhányan,

a kik tudnak róla, hogy Arad város törvényhatósági bizottsága már régebben és nem is egyszer hasonló előkelőséggel határozta el, hogy „a város szabályozási terve elkészíttessék.”

Kétségtelen dolog, könnyebb ezt kimondani, mint végrehajtani, és most se mernénk esküdni rá, hogy hamarosan meglesz, de a kérdés életbevágó jelentősége, mondjuk *komolysága*, az előző esetekkel szemben legalább annyit megkívánna, hogy ezuttal ne maradjunk tisztán a szavaknál, hanem *akarjunk* is mellette egy kissé, mert akkor talán a *cselekvésre* is rákerül a sor. Ugy értjük, hogy ha kimondottuk a szabályozási terv elkészítését, akkor számba kell vennünk a végrehajtás feltételeit és eszközeit is és előzetesen azok előteremtéséről kell gondoskodnunk.

A városi krónikák fakult lapjairól, aki forgatja őket, megtudhatja, hogy az egyik ilyen határozat végrehajtása — midőn sürgetni kezdték — azon akadt meg, hogy nem volt a városnak *nivellett*-je; egy későbbi azonos utasítás a *situáció* hiányán szenvedett hajótörést, a *harmadszori* határozat effektuálásának szóba hozatalánál végül kisült, hogy a város mérnöki hivatala nem rendelkezik annyi szabad idő- és erővel, hogy a szabályozási munkálatokat végezhesse.

Ez így történt annak idején és mi tőlünk távol áll, hogy most rekrimináljunk miatta, sőt készséggel ismerjük el azt is, hogy amaz akadályok komolyak voltak

s tényleg fenforogtak, de tiltakoznunk kell az ellen, hogy a legutóbbi közgyűlésen hozott határozattal *negyedszer is* ilyesmi történjék. Ne maradjon irott malasztul a szabályozási terv elkészítésének kimondása, hogy majd idők múltán, midőn valamely váratlan-véleltlen eset, vagy valamely önmagába meghasonlott városatya nyugtalan szelleme ismét föleleveníti: a történt abban hagyás indokául a *lehetlenség* valamiféle fogása táltassék a törvényhatósági bizottság elé.

A tanács további feladata volna most már, tisztába jönnie a felől, hogy megvannak-e a végrehajtás előfeltételei? Elég részletes és pontos-e a város meglevő lejtérése és situációja? Rendelkezik-e a mérnöki hivatal kellő apparátussal a munkához? Micsoda rendkívüli költségekkel járna egy ily szabályozási terv elkészítése és mennyi időbe telne az? Mindennek megállapítása nem sokból állana s már a legközelebbi közgyűlésen megnyugtathatná a tanács a kétkedőket, vagy — ha csakugyan most is akadályokba ütköznek a vállalkozás — az ügy komolyságához mért őszinteséggel tárná fel a nehézségeket, hogy azok elhárításának módzatait a város közönsége további gondoskodás tárgyává tehesse. Mert *elfelejteni* ezt a határozatot, *elhalasztani* a szabályozási terv elkészítését többé nem szabad.

A város fejlődése nagy arányokban és gyorsuló tempóban indult meg, s ha továbbra is tervenküli ötletszerűséggel épít

A hétről.

Karácsonnak szent estelén,
Hogy hazamentem épen,
Egy sarkon egy csapat fura
Gyerek került elébem.
Ahány volt, mindje énekelt
Ahogy a torkukból kitelt,
Mig jöttek vélem szembe':
Mi történt Betlehembe'?

S daloltak, — a hideg miatt
Bár vacogott az ajkuk:
S hogy végig néztem: valami
Oly ismerős volt rajtuk.
Megkérdeztem: „Ha nem titok:
A mikor nincsen rajtatok
A szakáll s a palásttok:
Mi a foglalkozástok?”

S egy azt felelte: „A kinek
Sok nem jut, él kevésből;
A kinek nagy bérháza nincs:
A betlehemezésből.
Ki Betlehem-járni szokott,
Kiváltja az iparjogot,
Mert ez uram, minékünk
A rendes mesterségünk.

Pedig tudjuk mindannyian
Ha nem is ütjük dobra:
Nem erre szü ettünk mi, nem,
D csöbbrre és nagyobbra.
Egy város terveit vagyunk,
És mialatt majd megfagyunk
Keresvén gyöngé bérünk';
Sratjuk karriérünk'! . . .

Mint nagyreményű ifjakat
Az egekig dicsérték:
Azt mondták: ilyen csemetét
Föl nem neveini vétek.
És nincs, csak pár esztendeje
És egyikünk szülője se
Törődik ab, mivélünk
Azt sem tudják, hogy élünk.

Például: híres terv z itt,
És az előnye számos,
Az apja a kis számvevő:
Az al-Kilényi János.
És ez a csenevész gyerek,
Aki legjobban didereg,
S ajkát a vér befutja:
Apául *Mittnert* tudja.

E csoportot *Illés Laci*
Szülé a zord világra;

Ez nem kell, mert olcsó nagyon
S az, mert hogy kissé drága.
A földön tervnek lenni rossz,
Csak bút és szenvedést okoz,
Ha a föld legszebb tarve:
Meg van az egyszer verve.

Van, kinek *Sarlot* Domokost
Terheli születése,
S bár ilyen úri származás:
Nem tud megnőni mégse.
Mert hogyha apád kitagad,
Azt tartják: oka vagy magad,
Tán gyilkoltál vagy loptál
És senki se adoptál.

A nevünk is megmondanók,
Ki e terv s amaz eszme,
De mégse . . . hogyha hallaná
Apánk, még szégyenkezne.
Ez az oka és nem ürügy,
Legyen családi ez az ügy —
S ahol csak erről szó van:
Legyünk inkognitóban.

S most házról-házra ballagunk
E szent éj talán csodát hoz:
Betérünk a többek között
A zord, rideg apákhoz.

kezünk, világ csufjává leszünk s osudánkra járnak az emberek a mi baklövéseinken és kárunkon tanulni. A *lelenház*, a *képezde*, a *nyári színház*, a *törvénytörési palota* ... midmegannyi felkiáltó jelei a tervszerűtlen kapkodásnak és a soha helyre nem hozható baklövéseknek.

Ezek ugyan már bevégzett tények; de rajta vagyunk, hogy rövidesen szaporítsuk azokat. A tüzer laktanyának a város belséjébe való beleépítését bizonyára nem ajánlotta volna a tanács és nem fogadta volna el a közgyűlés, ha egy meglevő szabályozási terv keretébe kellett volna illeszteni; most már csak a jó Isten vagy a belügyminiszterium menthet meg bennünket attól a szörnyű csapástól, melyet a tüzerlaktanya betelepítésének elfogadott terve révén önnön kezünkkel készülünk magunkra mérni. Ott van a háttérben az izr. imaház hovaépítésének kérdése, melynek terve az illetékes szakközvegek oldalt hagyásával indult, a mi ép oly kevéssé lesz előnyére akár az ügynek akár a város szépészeti érdekeinek. Itt van a szabadkőművesek telkének kérdése, melyvalóságos példája a céltudatos eljárás teljes hiányának, a fejvesztett határozatlanságnak. A szabadkőművesek eleintén egy nagyobb telket kértek a várostól, azon feltétellel, hogy nyilvános használatra parkirozzák s azt a páholy megszüntével a város tulajdonába visszabocsájtják. Ez a helyes terv el is fogadtatott, de valahol, valami okból megakadt és *visszacsinalódott*, talán nem tetszett, hogy a lelkiismeret-szabadság és humanizmus eszméjének temploma egy nyilvános park középpontját képezze? Ennek ellenében azután egy kisebb telket kértek örök áron saját maguknak, s ennek odaajándékozását a közgyűlésen keresztül hajtották. Hol itt a logika és hol a város érdeke?

Egyáltalában legfőbb ideje lesz, hogy ama szabályozási tervek kapcsán a városi telkek *elajándékozgatása* egyszer mindenkorra beszüntetessék; nincs jogunk semmi szin és semmi ürügy alatt a város földjéből csak egy arasznyit is a jövő nemzedék talpa alól örökre elidegeníteni.

Ha közhasznú vállalatokat akarunk telek-átengedésekkel támogatni, legyen ez az átengedés időhöz kötve, melynek leteltével a föld ismét visszakerüljön a város tulajdonába.

A szabályozási tervekkel kapcsolatosan végleg meg kellene állapítani azon irányelveket és módozatokat is, melyeket a függőben levő vagy előreláthatólag felmerülő ügyek elintézése körül a városi közigazgatás vezetői mindenkor és mindenben szem előtt tartanak: szóval ideje volna már egy kis *programot* is csinálni. Itt van a vízvezeték kérdése; már küszöbön a *cselekvés* ideje, s még fogalma sincs senkinek arról, mi legyen a vállalattal szemben a város magatartása. Ott van a közúti vasut kérdése; nyolc évi huzavona után ma sem tudjuk, hogyan bontakozzunk ki belőle. Ott van a vashíd és a rajta átvezető közúti pályának kérdése, mely utóbbira nézve a város igényei biztosítandók, mielőtt illetéktelen érdekek bevégzett tényeket teremtenének. Az Óvartér ármentesítése és szabályozása kincsesbányául kínálkozik a városnak az ármentesítendő és parcellázandó telkek eladása révén. A hegyaljai motoros érdekeltisége már ide tervezeti aradi végállomását és nagyon jó volna, ha emelendő igényeivel szemben a város egy kész programmal vétezné magát. A közönség üdülésére rendelt parkok ügye is megoldásra vár. A Csála-erdőnek egy részét a kincstár formálisan a város tulajdonába bocsájtotta; ennek a birtok- és kezelésbe vétele is késik-mulik, pedig azon a közgyűlésen, a melyen a kormány idevágó átirata örvendetes tudomásul vétett, fogadkozott a tanács, hogy ama helyen az *italmérés jogát* is biztosítja a városnak. A *városligetnek* kibővítése, a régi temető hozzá csatolásával szintén érdeke vágó és a *végleges tervek* haladéktalan megállapítását sürgető dolog. A helyett, hogy egy, a fejlődő városhoz méltó nagyobb arányú népligettről gondoskodnánk a jövő nemzedék számára, elforgácsoljuk a meglevő s máris fákkal benőtt területeket, itt *lelenháznak*, ott sporttelepnek, amott vásár- és gyakorló-térnek, s mire észrevesz-

szük magunkat, semmi se marad a tervezett liget számára.

A nagyobb szabású koncepciókra ezeken kívül természetesen még sok más téren is kínálkozik alkalom a tetterre kész munkásságnak; de a munka csak úgy lesz üdvére a közös érdekeknek, ha céltudatosan, előre megállapított elvek szerint és megszabott irányban történik: ha a közös munkában fáradozók *egy* akarnak s az utánuk jövők *folytatják* s nem újra kezdik s másként csinálják, mint a hogyan elődeik tervezték és indították. A város szabályozási tervének elkészítésével egyidejűleg *szabályozza saját teendőinek sorát* és *módját* is a város vezetősége; tegyen rá fogadalmat a szent ünnepek alkalmából és akkor olyan karácsonyfát fog Aradnak szerezni, amelynél becsesebb nem képzelhető, de a melyre ez a szegény város már régen rászorult.

A képviselőház szünete. A képviselőház a mai napon megkezdte karácsonyi szünidejét, mely a hét végéig fog tartani. A Ház legközelebbi ülését hétfőn d. e. 10 órakor tartja meg s a napirendre az ujoncozási javaslat tárgyalásának folytatását tűzték ki. A jövő héten a Ház három ülést tart s december 30-án megkezdli újévi szünétét, mely négy napot vesz igénybe, úgy hogy a képviselőház jövő évi január hó 3-án ül ismét össze, hogy tárgyalásait folytassa.

A horvát országgyűlés. Zágrábból táviratoznak: A tartománygyűlés *Brestyenczky* képviselőnek az utolsó zavargások alkalmából politikai vétségek miatt elítéltek és vád alá helyezetteknek adandó közbocsánatra, valamint az indemnitásra vonatkozó törvényjavaslatot harmadik olvasásában elfogadta. A napló hitelesítése után bezárták az ülést és a következő ülést január 11 ére tűzték ki. Az első ülés tárgya a pénzügyiprovizórium meghosszabbítása lesz.

A közigazgatás egyszerűsítése. A hivatalos lap közli, hogy a minisztertanács határozata folytán a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló 1901. XX. törvényeknek a kihágási büntetéspénzeket tárgyazó rendelkezései az 1904. évi január hó 1. napján lépnek életbe.

Tán köztük egyik vagy a más
Szívén erőt vesz a va. ázs
S a fiát — valahára! —
A kebelére zárja."

S ment a sok betlehembeli
Hosszú-szakállú pásztor.
A tiz terv, — s mintha ajkuk ezt
Dalolná egyre, százszor.
Dalolja, s mind úgy kesereg,
„A földön baj, hogy a gyerek
Nem maga választhatja,
Hogy ki legyen az atyja."

Forgács.

Rablótörténet.

(Beszéli egy kis deák.)

Irta: Rubeneson Augustus.

Három héttel a vizsga előtt az apa behívott az irodába. Ott volt a Németh Gyurka apja is, aki könyvkereskedő a Templom-utcában. Gondoltam, valami peres ügyét beszéli meg az apával. De úgy látszik, hogy rólam, meg a Gyurkáról tárgyaltak, mert a Németh bácsi olyan nyájasan nézett rám, mint az oroszán a Böske képeskönyvén.

Az apa az írárok közt kotorászott és szigoru arccal kérdezte:

— Hát, hogy állunk a latinnal? Hallom, hogy a Kovács sokat vesződik veletek. Látod, annak a fiúnak az apja napszámos, aki nem áldozhat semmit a fia taníttatására és ő mégis az első tanuló. Ti pedig...

A többire nem figyeltem, mert az apa ezt már igen sokszor elmondta nekem és szinte betéve tudtam minden szavát. De a dikeió vége most az egyszer mégis csinosabb volt, mint a bevezetés, meg a tárgyalás.

— Ha tisztességes bizonyítványt hoztok haza, mondta apa, akkor mi is meglepünk valamivel. De ha nem, akkor...

Nem szólt többet, csak a pápaszeme szikrázott és sokatigéren suhogtatta az írásait.

— Hagyja el, szólt Németh bácsi fogvicsorító nyájassággal, majd összeszedik ők magukat! A Gyurka is megígérte. Hát ha iparkodtok, akkor megkapjátok utes Verne összes műveit.

— Jól van, feleltem nyugodtan, csak diszkötésben legyenek. Aztán ideadhatná a bácsi az „Egy indiánvezér hőstettei“-t is.

Németh bácsi bólintott, hogy meglesz. Ez fölbátorított és igyekeztem kizsákmányolni a kedvező alkalmat.

— Meg a „Bakonyi történetek“-et, meg... De az apám közbevágott.

— Elég, mondta haragosan, majd meglátjuk, hogy mit érdemeltek. Most mehetsz!

El is nyargaltam egyenesen Némethékhez. Gyurka a diványon feküdt és az „Egy hős fiu kalandjai“-t olvasta. Mikor elmondtam neki,

hogy mit terveznek a szüleink, a földhöz vágta a könyvet és egészen kivörösödött a méregtől.

— Huj, te hétszámár, kiabálta dühösen, hát miért nem alkudtál ki más valamit? Hiszen én már kiolvastam Verne összes műveit és ha kíváncsi vagy rájuk, hát neked is odaadhatom valamennyit az apa tudtán kívül. Kértél volna egy flóbertet, meg egy tölténytáskát.

Beláttam, hogy a Gyurka számítása helyes; de volt annyi eszem, hogy nem mondtam meg neki. A helyett emlékezetembe idéztem a mi hézagos latin tudásunkat.

— Ugyan, hogy merjek én annyit követelőzni, mondtam méltatlankodva, mikor tudom, hogy semmit se tudok?

Gyurka dacos keserőséggel bámult a levegőbe.

— Mit tudhatod te? Hát ha megsajnálnak a tanár urak? Vagy hát ha véletlenül jó kérdést kapunk? És hát ha addig leég az iskola?

Persze az utolsó kívánság teljesülését óhajtottuk volna a legmelegebben; hanem rájöttünk, hogy az csak elodázná, de nem mulasztaná el végérvényesen a kellemetlen ügyet.

Gyurka nagy mérgében a hajában markolászott és némi tusakodás után elfulladt hangon sugta:

— Az apám azt mondta, hogy agyonüt, ha megbukom a latinból. Azért tudod, mit gondoltam? Szókjünk el.

— Hova? kérdeztem álmélkodva, de örömteljes izgalommal; mert ilyenféle gondolatok már az én fejemben is megfordultak.

Karácsonyi levél.

Írta: Lux Terka.

Budapest, december 24.

A nagy készülődések, a nagy titkok helében vagyunk. Az egyetemi hölgyek most odahaza ülnek, a színházak üresek, sietés, izgatottság, várakozás az otthonokban s a négyezer esztendősi legenda bűbájosa lassan bontakozik ki misztikus ködéből.

A születés titkát várja a keresztény világ, az örömet hozó Üdvözítőt, akinek gyermekmosolyában még nincsen ott a nagy tragédia árnyéka. És ez a szeretet jegyében született istengyereket, születésének fényével a családi otthon aranyozza be, az együvé tartozó, de elhidegült sziveket hozza közelebb s csak oda visz be bánatot, keserűséget, hol a szegénység, nyomorúság, elhagyatottság és a bűn jajgat.

A karácsony csak a boldog emberek ünnepe, miénk: a golyó, a keresztrefeszítés gyötreme. Miénk: a többség. Mert mi vagyunk többen: a nyomorgók és rabszolgák, az elnyomottak és bíthagyottak, az Ahasvérosok és megkorbácsoltak, a töviskoronát viselők és bűnösök és mi nem az isteni kisdéd mosolyát imádjuk, de a keresztben baldokló *en berre* vetjük elgyötrött tekintetünket. Ő a mi Istenünk, keresztényeké és zsidóké, mohamedánok és báiványimádóké: a *szenvedő nagy ember*. A világon több köny hull el, mint a mennyi nap-sugár a földre esik s a könnyező ember mind a szenvedő Jézus Krisztus testvére. A bölcs és isteni emberi emberé, aki soha sem ítél és mindig megbocsájt, aki soha sem üt sebet, de mindig gyógyít. Ő a világ atyja, felekezetek és k sztok nem ismerésével, ő az *emberek* atyja. Nincs különbség a gondolatában, nem szabott meg más törvényt: mint az *egy* Atyát és a szeretetet. Ő a bölcs király és az igaz ember, aki soha sem mondja: úgy éjletek, mint én élek, de azt mondja: engem kövessetek...

Nincs más út, mint az Ő útja, a szenvedő és megbocsátó emberé. És ez az erénye, az ő Istensége. S minél öregebb lesz a világ, minél több lesz a nyomorúság és minél kevesebb lesz a hit, annál nagyobb lesz Jézus Krisztus: az ember. Nem a vallás gyönyörű legenda tette őt meg Istenné, de az emberek, az elgyötrött és nyomorult emberek millióinak szenvedése. És ezek az emberek nem a gyerek Jézus szüle-

tését fogják egykor benne ünnepegni, de a békét és szeretetet teremtő embernek születését.

Ebben a lázongó, gyilkos szenvedő életben bűnököt követnek el az ő nevében és jutalmaznak az ő nevében. Az oroszországi hétmillió zsidónak az ő nevében mondták ki: nincs hazátok! És az ő nevében gyilkolják le a saját vérével, az ő nevében hirdetik az Istent, azt az Istent, akihez neki, az emberek atyjának, nincs semmi köze.

A szenvedő és gondolkozó emberek szemében Jézus Krisztus nem az Isten, hanem az ember. A világ csendjét, az emberek bűnait és kicinyességeit ő sem tudta megváltoztatni, csak egy dogmát hirdetett az emberek között amíg élt: a szeretetet és bocsánatot. S ez a dogma tette őt meg Istenné, őt, az isteni bölcsességű embert. Hogy gyógyítsa az emberek sebeit, türelmet és bocsánatot hirdetett s hogy az emberek életének megmutassa az *őncélt, tulvilági életet* ígért.

Ez a hit a miénk, a nagyoké, az elgyötrött, szenvedő nagygyerekeké. Hit, vagy kép, álom, vagy valóság, de szükségünk van rá. Ez a mi önzésünk és bűneink költészete, saját magunknak s egyszerűen emberi fajunknak szeretete: ez az álom, a hit álma.

Es ezt ne bántsuk. A nagy szenvedő ember, az Ur Jézus ajándéka ez, a mi barátunké, a mi atyánké. Az ő szent vére folyt ezért a hitért, aki legobbban szeretett bennünket és legjobban szánt. Ő, aki belátott az élet rettenetes tükrébe, hogy megmentsen bennünket a kétségbeeséstől, a sötéttségtől, — meghalt értünk. Ez volt dija a mi hitünknek. Áldassék érte nagy neve.

Aradi jelesek.

Írta: Somogyi Gyula dr.

Arad, december 24

(Boros Beni, Varjassy József.)

Azzal a jó szándékkal fogtunk tavaly e cikksorozatba, hogy ama jeleseinknek, kik mint Arad földének szülöttei, szűkebb otthonunk körét túlhaladó tekintélyre, avagy országos hírnévre emelkedtek, tollal rajzolt hü képmásban mutassuk be. Ha az első kísérlet után valamivel hosszabb szünet állott be, nem a jó szándékon, hanem a viszonyok olyatén alakulásán múlt, mely nem kedvezett az ily kísérlet-

nek. Elő emberek sokféle megítélés alá esnek; a közvélemény pártatlan igazságszolgáltatása — fájdalom — nagyon későn, már csak a ravatal fölött nyújtja oda a pálmát. Aki előbb merné ezt elkövetni, közáport zudit önféjére. (Különös emberi gyarlóság, hogy az élőtől mindent elvitatunk, de annál dusabban térítjük vissza a már elköltözöttnek. Mintha könnytén ezzel azon a rögnön — vagy mondjuk: önáltatás képen saját lelkiismeretünkön!) De nem ez a tekintet s nem is a félelem, hogy a gyanúsítás szörnő rám köveit, térít el ez alkalommal az előktől, hogy azokról emlékezzen, akik voltak. Magasabb szempontból indulok ki: keresem az *aradi típust*, mint első ízben; vagyis azt a lelket, mely felolvasztva, némiképp megtisztulva mutatja azokat a vonásokat, amelyekből az aradi légkörből, mintegy tápláló talajából, magába felvett. A kegyeletnek szolgálatába is bocsátkozom ezzel; friss virágot tűzdelek egy régebben és egy nem épen régen behantolt sirra.

Izigen aradi ember volt Boros Beni, a nagy vasutépítő, a kiváló közigazgatási író s jeles szónok, a magyar vasúti politika egyik legkitünőbb vezérférfia. Boros Beni érdemei nagyjából már méltatva voltak, bár összefoglaló képet, könyvalakban, még nem festettek életéről — s e részben még adósai vagyunk mi aradiak — és Arad városa közönsége is megtette már, amit tehetett nevének megörökítésére, nem kívánunk tehát itt e szűk helyen érdemeinek tüzetesebb méltatásába bocsátkozni. Alkotásai hangosabban hirdetik érdemeit a legárádobb dicséreteknél. Boros Beni nagy geni volt a szó legnemesebb értelmében, de hiányzott belőle épen az, ami a láágész legszokottabb járuléka: az a fellobbanó szenvedélyesség, az a végletek között való hanykódás, a szertelen élet, az az önmagát emésztő tűz. Az aradi polgárság öntudata és önérzete a gondolkodás erejévé alakult benne; a lélek tüze és szevedelme nagyszerű, el nem muló vasúti koncepciókban nyert kielégítést és testesülést. Ily vállalkozásban jelentkezett az a bizonyos öserő, az a bizonyos vissza nem retetés, a kicsinyes félénkségnak ama szigorú elmellőzése, mely az aradi nagyobb kaliberű embereknek mindenkor egyik elmaradhatlan vonása. Mennyire igaz ez, legjobban mutatja, hogy Boros Beni épen a legmostohább viszo-

— Hát a Susogóba. Jó három óra járás ide, azért hajnalban kellene indulnunk. Nekem van tizenöt korona megtakarított pénzem, a te órádat meg eladom Dénesnek négy koronaért, az már tizenkilenc korona. Azt odaadjuk a Petinek, hogy vegyen rajta elemőzsiát. Tónika besomagol egy kis fehérneműt, én meg lehozom a padlásról az apa puskáját. Te is hozhatnál egy pár töltényt, meg az apádnak a vadász-kését.

— Hát jól van. De mit csinálunk, ha vége lesz az elemőzsiának?

Gyurka kiegyenesedett, a szeme csillogott és ökölbe szorította kezét.

— Akkor rabolni fogunk.

Erre már egy kicsit összeszorult a szívem.

— Jól van, de ... gondolhatod, hogy senki sem adja ide könnyen a pénzt.

— Oh, kiáltotta Gyurka vészjóslóan, mindenkinek drágább az élete, mint a pénze!

Ez teljesen meggyőzőtt. Hiszen mi majd fenyegetéssel kezdjük és csak a végső esetben nyulunk fegyverhez.

— Jól van, szoltam Gyurkának, én odaadom az órámat, de hova húzódunk a Susogóban, ha majd megered az eső?

Gyurka meghökken és gondolkozába esett. Aztán mégis összeszedte magát és gunyos pillantással mért végig.

— Gyáva vagy! mondta megvetően.

— Majd meglátod, hogy nem vagyok az, feleltem kipirosodva. Hát hányan leszünk?

Gyurka habozott.

— Hárman ... vagyis négyen. De a negyedik nem számít, mert az nő.

Ez már nem tetszett.

— Csak nővel ne kezdjünk, mert az mindent el fog rontani.

Gyurka sértődötten kapta fel a fejét.

— A „Tanya rém“-ben is az egyik rabló férfiruhába öltözött nő volt.

— Az igaz. Hát ki az a nő?

Gyurka elpirult.

— Tónika. Tegnap elbeszéltem neki a terveimet és ő nagyon helyeselte. Hanem aztán addig rimázkodott, míg megigérttem, hogy majd őt is magunkkal viszzük. Hűséget is esküdünk egymásnak. Különben megígérte, hogy majd ő varrja meg a ruhánkat, elkészíti az ételeket s a költségekhez is hozzájárul megtakarított pénzével; délután meg elmegy a Petivel és együtt vásárolják be az elemőzsiát.

— Hát a Peti is? kérdeztem szinte elakadó lélekzettel.

— Igen, mondta Gyurka nemes egyszerűséggel. Eleinte nem akart, de mióta elolvasta az „Alföldi haramiák“-at, meg a „Vitézi tettek“-et, azóta hajlandónak mutatkozik hozzánk állni. Nem is bánom, hogy velünk jön, mert én utánam ő a legerősebb birkozó az osztályban.

— Én sem bánom, feleltem titkos kárörömmel; mert eszembe jutott, hogy milyen nagyot néz majd az apa és a Németh bácsi, ha megtudják, hogy a híres, nevezetes Kovács Péter is felcsapott rablónak.

Csak a Tónika aggasztott. Nem is annyira

ő, mint inkább az apja. Tónika egy kis szőke nő volt: elég csinos, de fitosorru és szörnyű módon nyeltes. Különben unokahuga a Gyurkának és szegről-vegről velünk is atyafiságot tartott.

Tónika apja penzionált őrnagy és özvegy ember volt, aki már egy csomó német, francia meg angol kisasszonnyal keserítette el a leánya életét. Hát nem is csodálom a Tónikát, hogy ő is bujdosásnak adta a fejét.

Az őrnagy szoros barátságot tartott a mi igazgatónkkal, meg a főkapitánnyal. Szóval befolyásos és veszedelmes ember volt, a kivel semmiképp sem volt célszerű és ajánlatos közelebbi érintkezésbe lépniük.

De a Gyurkát nem lehetett kapacitálni. Hát mit tehettem volna? Beleegyeztem, hogy a Tónika is velünk tartson.

Lázás készülődéssel, meg lótasfutással töltöttük az egész napot. Este olyan törődött voltam, mintha valaki jól megvert volna.

Nem is értem rá, hogy lelkiismeretfurdalásaim legyenek, mert nyomban elaludtam. Korán reggel azonban már talpon voltam és úgy surrantam ki a házból, mint valami bűnös. A kapuban úgy éreztem, mintha visszahuzna valamit a házba; de a mint eszembe jutott a latin, hát dacos elszántsággal rohantam ki az utcára.

Lélekszakadva futottam ki a városból, mivel úgy állapotunk meg, hogy a szállóskertek alatt találkozunk.

Kovács Peti már ott várt egy facölöphöz

nyok között tervezte és kezdeményezte aradcsanádi vasutainkat. Maga így jellemezte az akkori viszonyokat: „Államunk a legsúlyosabb pénzügyi helyzetben vergődött és a kamatgaranciás vasutainkból reá hármló elviselhetlen pénzügyi terhek nyomása alatt állami segítség mellett létesítendő újabb vasutvállalatot még csak szóba hozni is merészség lett volna. Ugy látszott ekkor, hogy hosszú, nagyon hosszú időre megszünt hazánkban a vasútépítkezés... a Fehér-Körös völgyében tervezett erdélyi vasut nagy tervének roncsaiból kellett tehát minden állami segítség nélkül, teljesen zilált pénzügyi viszonyok és már-már eltemetett remények között életre ébreszteni megénk vasuti hálózatát és megindítani az erre vonatkozó nagy munkát.

Valóban az önbizalomnak nem közönséges foka és a tények logikájába vetett hitnek nem mindennapi mértéke tüntetheti ki azt a lelket, mely a viszonyok ily kedvezőtlenességét, az emberek általános hitetlenségét s merész tervek-től való idegenkedését oly diadallal legyőzte. A siker Boros Benit magas érdempolcra helyezte. A nagy tekintély s nagy hatalom szárnyai egyre magasb szfé.ába emelték, de szeme sohasem a napra szegült, hanem arra a földre és kedves talajra, honnan felemelkedett. Soha nem vetette le az egyszerű aradi polgár egyszerű köntösét; nagy ur volt, de sohasem nagyur. Egyszerű, fesztelen, bizalmas modorát, behizelgő, mégis őszinte szívélyességét nem cserélte el arisztokrata allürekkal és ami fő: — a sors kedvezéseit nem róttá fel magának önérdemül. E részben tehát szintén nagy ember volt. Benne a jószág és genie (máskülömben ritkán) állandó összhangban állott, nem vétkezett az egyik a másik rovására. Ily emlékezetben tartja Boros Benit mindenha az aradi polgárság.

Aradi ember volt és az aradi érzés, öntudat és önérzet egy másik tipikus képviselőjeként tűnik fel előttünk a nemzéken elhunyt Varjassy József. Országos hírnévre ugyan nem tett szert, de nagyon tisztelt alakja volt a mi szűkebb kis világunknak. Arad városa polgársága osztatlan tisztelettel vevé körül s minden szereplését meleg rokonszenvvel kísérte. Nem volt meszterkelt ama részvét, mely ravatalánál általán megnyilatkozott.

Varjassy József a magyar társadalom szereplőinek egyik sajátos és ritka példaképét mutatta. Nagyon előkelő és distingvált pozícióju fér-

fiu volt. Vidéki városi nagyság-számba, ha vette volna valaki, nagyon csalódott volna. Mert a vidéki városok ama bizonyos nagyságai szűk látókörűek, elfogultak, kicsinyes hiúságokkal terhelt egyének, kiknek jól esik az a tudat, hogy ők, bármi révén, de valamik. Varjassy Józsefnek nyílt szeme, világos esze és helyes ítéllete volt. Csak azért volt Aradon nagy, mert Aradon lakott; a fővárosban ép úgy tekintélyre emelkedett volna, mint itt, közöttünk. S nem azért volt Aradon nagy, mert erre törekedett volna. Ezt szerepléséből sokan kiéreztek, azért becsülték még ellenfelei is. Meg volt benne bizonyos nemesebb ügyszeretet, lett légyen az bármely ügy, akár a közgazdaság, akár a politika, akár a városi közélet körébe tartozó. Lelkes hazafi volt, a sovinizmus árnyalása nélkül; szókimondó ember, ha fontos érdek forgott a kockán, s bár baráti kötelékek a dignitáriusokhoz közelebb hozták, demokratikus gondolkozását, liberális meggyőződését soha véka alatt nem tartotta. Ez a jelessége szerezte meg számára a polgárság bizalmát és tiszteletét.

Mindenki egy igazi aradi polgár érzületét és gondolkozását becsülte meg benne.

Neve megörökítésére Arad városa közönsége egy utcát nevezett el róla; ez a legkevesebb, mit annak a polgárnak emlékére tehetett, ki oly tevékenyen vett részt a város közügyeiben.

Közigazgatási csodabogár.

Irta: Bodó Arpád dr.

Arad, december 24.

Egyszer a miniszterium nagyot gondolt magába. Elhatározta, hogy megegyesíti a közigazgatást. Az elhatározást tett követte. A közigazgatás egyszerűsítve lett.

Idestova két éve már annak, hogy az egyszerűsítés megtörtént s az új eljárás hatályba lépett. De hogy egyszerűbb és hatályosabb volna most a közigazgatás, mint volt ennek-előtte két évvel, én legalább nem tapasztalom.

Látam itt is, ott is az új eljárásnak egy-egy üdvös hatását, de ez mivel csak olyan virága a tavasz fájának, melyről nem tudhatni, hogy lesz-e annak gyümölcse?

A kormány megnyesegette a terebélyes fának legörnyedt ágait, olykat ki is vágta s új csemetéket ültetett a közigazgatás kertjébe.

És a kertben, amennyire bejárhatok, úgy látom, hogy a megnyesett fák egy része száradásnak indult s az új csemeték kellőleg nem hajtának.

A talaj a rossz? A gazda nem elég gondos, vagy a munkások avatatlanok?

Én az utóbbit tartom. Kellő szakértelem nélkül a munkátlanok egész raja kertészkedik a közigazgatásban. A gazda, a kormány, nem lehet mindenkinek folyton a sarkában. Aztán ha folyva-folyvást rángatni kell a munkást, az a munka soha se megyen jól.

A kormány száz és száz rendeletet bocsát ki, alkothatnak akár mennyi törvényt, miknek megannyi üdvös és nemes célja kétségbevonhatatlan, ha a törvények és rendeletek kellőképen végrehajtva nincsenek, akár meg hozták volna.

Én az egyszerűsített közigazgatásnak esztal csak egy ágára kívánok rámutatni, mely sinylit az új eljárást. Ez a — kézbesítés!

Tudvalevőleg 1902. évi január elsejétől a 4600. sz. m. kir. miniszteri rendelet értelmében a közigazgatási hatóságok posta útján közvetlenül kézbesítetik a feleknek az ítéleteket, határozatokat, végzéseket stb.

Ennek az intézkedéseknek kétségtelenül üdvös intenciója az, hogy a közvetett út kiküszöbölésével egyszerűbb, az egyenes kézbesítéssel gyorsabb legyen a közigazgatás.

Az egyszerűbb eljárás a hivatalnokok, a gyorsaság pedig a felek előnyeit célozná.

Ámde a gyakorlatban a rendelet végrehajtása úgy történik, hogy ez által a kézbesítés körüli eljárás most még bonyolultabb, s maga a kézbesítés most még lassabb, mint eddig volt.

A csizmadia a dikicsét, a szabó az ollót látja a legtöbbit. Én is avval hozakodom elő, evvel mindennap foglalkozom.

A községi hatóság is a közigazgatási hatóságok közé tartozván, természetesen a községi bíróságok is közvetlenül posta útján kézbesítetnek.

A levélhordók kézbesítik a perbeidézést és az ítéleteket is. Ugy az idézés, mint az ítélet a szabály szerint be van ugyan „kovertázva“, de a „térítve“ melyet a félnek aláírnia kell, rá van ütve, hogy mit tartalmaz a levél.

Ki veszi örömmel, ha perbe idézik? Ki

támaszkodva. Előtte hevert a földön egy iszonyu nagy batyu. Sápadt volt és úgy reszketett, mint a hideglelés.

— Mi a bajod? Kérdeztem tőle. Talán csak nem félsz?

— Nem, de szeretném, ha a többiek is itt volnának.

— Igaz, mondtam bosszankodva. Hanem tudhatnád, hogy a nőkre mindig várakozni kell. Szerencsére nemsokára megjöttek. Gyurka hallgatag volt és sötétén nézett maga elé? Tónika azonban nevetett és annyit fecsegett, mint valami szarka.

Végre megindultunk és egészen fennt volt már a nap, mire kiértünk a Susogóba. Ott kiválasztottuk a legárnyékosabb helyet és letelepedtünk. Sokkal szivesebben helyezkedtünk volna valami barlangba, de az egész Susogóban csak egy odvas fa akadt, a melybe buva fedél alatt érezhette magát az ember.

Tónika kiadta a jelszót.

— Mindenki csomagolja ki a holmiját!

Először is a Peti batyuját bontottuk ki. Nála volt az elemőzsia, melyet tegnap óta a padlásukon rejtegetett. A piros terítőben volt két rud szalámi, három sajt, egy üveg méz, öt szárított hal, négy füstölt nyelv, nyolc doboz cukrázott gyümölcs, hat koszoru füge, két kókuszdió, egy doboz datolya, fél kiló malaga szőlő, három doboz csokoládé, husz zsemlye, öt összezuzott narancs és husz piskótának a morzsája.

— A piskóta a Tónika kisasszony eszméje volt, — mentegetődzött kétségbeesetten Peti.

— Nem baj, vigasztalta Tónika, csak ne szólítson többé kisasszonynak, hiszen most már egyformák vagyunk.

Peti elvörösödött és azontul sehogyse merte megszólítani Tónikát.

— Gyurka egy puskát, egy bicskát, meg egy handsárt hozott magával, melyet Németh bácsi még nőtlen korában vásárolt egy konstantinápolyi bazárban.

Én egy pisztolyt, töltényeket, az apa vadászkeszt, meg parittyákat hoztam, Tónika pedig három harisnyát és tizenkét zsebkendőt szedett elő egy kis kézi táskából.

— Ó, hiszen fényesen el vagyunk látva mindennel! — kiáltotta Tónika vidáman.

— Csakugyan, most már nyugodtan nézhetünk a jövő események elé, mondta Peti szerényen, de kissé bizonytalanul.

— Legelőször is együnk! ajánlotta Tónika.

Már éppen hozzá akartunk látni a falatozáshoz, mikor gyanus neszt hallottunk a sűrűségben. Halálsápadtan és szívdobogva néztünk egymásra, mivel nem tudtuk, hogy a nyomunkban vannak-e már, vagy pedig valami haramia rejtőzik a bokrok között?

Gyurka megragadta handsárját és én is marokra fogtam a pisztolyt. Mégis mindnyájunk között Petinek volt a legnagyobb lélekjelene, mivel hirtelen letakarta az elemőzsiát, a mi nem is volt utolsó dolog, tekintve, hogy

egy kiéhezett külsejű, rongyos csavargó toppant elébünk.

Mikor észrevett minket, meghökkenett és furcsa pillantással méregetett végig. Kicsit elgondolkozott, aztán levette a sapkáját s alázatos hangon kérdezte:

— Mit csinálnak itt az urfiak?

Gyurka leeresztette handsárját és gögös hangon felelt:

— Az nem tartozik magához. Sokkal okosabb lesz, ha szedi a sátorfáját és másfelé veszi az útját.

A csavargó leült a földre és nagyot sóhajtott. — Mennék én szivesen, de az éhség egészen levesz a lábamról.

Tónika oldalba lökte Gyurkát és valamit sugott a fülébe.

— Jól van, mondta Gyurka, hát akkor reggelizzen velünk.

Ezt az elhamarkodott meghívást később nagyon megbántuk, mert a csavargó megevett félrud szalámit, egy halat és két füstölt nyelvet, de a cukrozott gyümölcsöt és a többi édeséget meg se kóstolta, pedig a Tónika ugyancsak biztatta. Evés közben olmesélte az élettörténetét.

Kalandos életű férfi volt, a ki szép életpályát töltött volna be, ha ellenségei nem agyarkodtak volna ellene. Minket az érdekelt legjobban, hogy az apja valóságos gróf volt, az anyja azonban csak egy szegény mosónő. Ez a körülmény különösen a Tónikát annyira meghatotta, hogy még egy sajtot, meg három

szívesen azt a levelet, melyről tudja, hogy abban mitől van?

Akárhányan az ilyen hivatalos leveleket egyszerűen visszadobják a postásnak. A levélhordó zsebre vágja (olykor azt is, amit még kíséretül kap) s otthon az irodában szépen ráragasztja a kovartekre, hogy „Nem fogadta el” s ezzel — vissza!

Látva az ilyen visszaérkező leveleket, nem szünk rajta, de az ember nem tudja, hogy nem mosolyogja-e meg. Ugy tűnik fel, mintha a kir. postahivatalok azt hinnék, hogy a hivatalos leveleket is csak azok tartoznak elfogadni, akiknek tetszik. Akiknek nem tetszik, azok egyszerűen nem fogadják el s punktum!

Hát ez boldog állapotban volna az alperesek szempontjából. De még annyira nem vagyunk, hogy hivatalosan boldogságot előlegesszünk.

Ha soha és sehol elő nem lett volna is írva az, hogy a hivatalos leveleket kényszer útján is kézbesíteni kell: a kir. postahivatalok az 1902. évi 4600 számú m. kir. miniszteri rendelet 11-ik §-ából félreérthetetlenül tudhatnák, hogy mit kell tegyenek akkor, ha a levélhordó a hivatalos levelet bármilyen oknál is kézbesíteni nem tudja. Világosan mondja ez a paragrafus, hogy „az ilyen leveleket a kézbesíthetlenség okát jelző ragaszkodulánál a borítékon való alkalmazása után át kell adni a községi előjárásnak, városokban a rendőrkapitányi hivatalnak, Budapesten, valamint azokban a városokban, ahol bejelentési hivatal van, ennek a hivatalnak.”

A kir. postahivatalok azonban — tisztelet az egy-két kivételnek — nem így járnak el, hanem a részükről kézbesíthetlenség leveleket visszaküldik a feladó hatóságnak. Mit csinál onnan a feladó hatóság? Mire a kézbesíthetlenség jelzett levél a postáról visszaérkezik, a tárgyalásra kitűzött idő égetően közel van. A felperesnek csak nem áll azzal a községi bírósággal, hogy hagyja abba a perét, mert az idézést az alperese „nem fogadta el!” Ha a feladó hatóság egyenesen annak a hatóságnak küldi a levelet, hová a posta kellett volna átadja, akkor ez a hatóság a miniszteri rendelet 9-ik §-a alapján visszaküldheti avval, hogy „méltytassék szabályszerű eljárás végett a postahivatalnak elküldeni.”

Vissza kell tehát küldeni az illető postahivatalnak, hogy az adja át az illető hatóság-

nak, az a hatóság kézbesítvén, a vetívet adja vissza a postának, a posta pedig küldje vissza a feladó hatóságnak. Minek ez a körbefutás.

A posta részéről kézbesíthetlenség hivatalos levelet adja át a székhelyén levő hatóságnak, az kényszer útján kézbesíti s a vetívet visszaküldi. Ennyi az egész. Ezen még csak nem is kell hogy törje senki a fejét, mert „megvagyom” írva.

Előfordult az az eset is, hogy X. községi bíróság hivatalos levelét Y. kir. postahivatal azzal küldötte vissza X. községi bíróságnak, hogy címzett a levelet nem fogadta el. X. községi bíróság ezt a levelet elküldötte Z. községi bíróságnak, hogy ez „kényszer útján” kézbesítse. Z. községi bíróság nem lévén kézbesítő hatóság, a miniszteri rendelet 9-ik §-a alapján avval küldötte vissza a levelet X. községi bíróságnak, hogy küldje vissza az Y. kir. postahivatalnak, hogy ez a 11-ik §. értelmében adja át kényszer kézbesítés végett K. kézbesítő hatóságnak.

Mit tetszik szólani ehhez? Hát nem valóságos „csodabogár.” Hát nem különben születnek a „Csodagyermeknek”? Hát nem rendjén és nem idején való volna, hogy végre a levélhordók is megtanulják, hogy a képes lapok és a hivatalos levelek között mégis csak van valami különbség.

Én ezen abnormális állapot megszüntetése iránt az illetékes és legilletékesebb helyeken már fakadatlan. Ezt a karcolatot csak azért vetettem a nyomdafesték alá, hátha valamilyik postafőnök ur véletlenül elolvassa és talán megszünteti.

A színház féléve.

(Karácsonyi beszámoló.)

Arad, december 24.

Oreg kritikásoknak velük egykorú szokása az, hogy karácsonyi ünnepén sommásan leszámolnak a színházi évad első feléről, melynek határhőve épen erre az ünnepre esik. Járjunk a járt uton, akad egynehány reflexió, mely a napi kritikákban nem tért el, de amelyeket tudni jó, sőt szükséges, mert okulást kell belőlük meríteni a jövőre, a szezon második felére vonatkozólag. Szükséges továbbá azért is, mert ünnep után változások ígérkeznek a színháztagjai között s ezekkel jó előre leszámolni.

A mostani színigazgató ugyanis szeret olyan meglepetésekkel kedveskedni a közönségnek, melyeket ő rendszerint fényes dolgoknak tekint, a közönség azonban szívesebben vette volna, ha ezek a meglepetések egyáltalában elmaradnak. Elvégre egy pofonütés is lehet meglepetés, de semmi esetre sem lehet kellemes meglepetés.

Végezzünk azonban előbb az elmúlt fél-évvél, miután ennek mérlege kétségtelenül befolyásolni fogja az idény hátralevő részét. Nagy vonásait tekintve az októberben kezdődött szezonnak, igen szívesen konstatáljuk, hogy Zilahy Gyula színigazgatói működése óta ez a három hónap volt egyfolytában az a leghosszabb idő, amely alatt a színház munkájának komolysága, eredményessége, az egyes esték sikereinek láncolata zökkenősen meg nem szakadt. Ha volt is egynehány előadás, mely kivívkozott ebből a sorból, ezekre kevés jóakarat is talál mentséget, részben mert a számuk aránylag csekély volt, részben mert nem is vagyunk hozzá szokva ahhoz, hogy hosszú három hónap alatt csupa kifogástalan előadásokat lássunk.

Az első dolog, ami itt kellemesen szembeötlő, az, hogy a nagyhangú frázisok, az erőszakos, izléstelen reklamizálás letűnt a színházi környék láthatáráról. S íme, azt tapasztalhatjuk, hogy a közönség érdeklődése ennek dacára éppen nem csappant a színház irányában.

Szorosabban művészeti dolgokról szólva, meg kell dicsérnünk azt a gyorsaságot, mellyel a színigazgató a színházi újdonságokat a műscrába felvette. Elénk tempóban követték egymást a bemutató előadások, s hogy ezek mind-egyike nem volt be, az csak ritkán volt az előadás, többször a bemutatott darabok hibája.

A színháztagok szervezete ről is az a véleményünk, hogy Zilahy titéte óta most volt megerősöb a személyzete. Ez ugyan nem jelenté azt, hogy teljes és kifogástalan is volt. Azokon a határokon belül s azokkal az eszközökkel, melyek egy elsőrangú vidéki színházi vállalatnak rendelkezésére állanak, a társulatot jobba és teljesebbé is lehetett volna tenni. Azonnal megelégedünk azonban a mostanival is, mihielt a jövőre gondolunk. Azok a változások, melyek a társulat tagjai között részben az új évvel, részben virágvasárnapkor ígérkez-

zsebkendőt ajándékozott neki, mikor elbucsu-zott tőlünk.

Ebéd után kezdtük érezni az óráknak a hiányát. Ugyanis nem tudunk pontosan tájékozódni az idő felől, csak azt vettük észre, hogy a fák árnyéka már nagyon kinyulik az utra.

Tónikának nem volt egyéb dolga, hát föl-szeletelte az egész szalámit és mazsolaszemekből kirakta a Gyurkának a nevét.

Egyszer csak megmozdult mögötte a bokor és valami morogva csörtött felénk.

— Medve! — sikoltotta Tónika és felé dobta a mézes üveget.

— Farkas! — ordította Peti és meggyújtott egy szál gyufát.

— Kutya! kiáltottam diadalmasan, mivel tudtam, hogy a Susogóban soha semmiféle vadállat meg nem fordult.

Mikor a „vadállat” eliramodott az utolsó füstölt nyelvel, akkor rájöttünk mindnyájan, hogy csakugyan kutya volt.

Nemsokára azonban előkerült a lompos állat még lomposabb gazdája is. Egy meggörnyedt vézna kis házaló volt, a ki nagy keservesen cipelt a hátán egy börpántos ládát.

Mikor meglátott minket, fohászkozva tette le a holmiját. Végignézett a piros abroszon, a mely olyan volt, mint egy letarolt mező, aztán szemügyre vette fegyvereinket és közben sürün pislogott.

— Hát mi járatban vannak az urfiak? — kérdezte hunyorgatva.

Gyurka előbb elpirult, aztán elsápadt, majd

felegyenesedett és elváltozott, rekedt hangon mondta:

— Azt mindjárt megfogja tudni. Először mondja meg, hogy mennyi pénz van magánál és mit visz a vásárra?

A házaló leült a földre és miközben kicsomagolta a holmiját, szapora szóval beszélt.

— Több pénzt adjon az Uristen az urfiaknak, mint a mennyi nálam van! Aztán most nem vásárra megyek, hanem vásárról jövök. De nem adtam el semmit és most nem tudom, hogy mikép menjek haza a nyolc éhező gyermek közé. Talán, ha az urfiak vennének valamit; vagy ha ez a szép kisaszonyka megkönyörülne ra tam!

Tónika elpirult és hevesen megrántotta Gyurka kabátját, ki zavartan kotorászott a zsebében. Hosszu keresgélés után végre előhalászott egy koronát, a melyen vásárolt három bicskát, tizenkét galambos levélpapírost és egy kézitűkröt a Tónikának.

A házaló halálkódva szedte össze a cók-mókját, Tónika pedig egy koszoru fűgét küldött a nyolc gyerekének.

Már csak a fák csucsain reszketett a nap-sugár és a Susogó egész homályba merült, mikor a deveceeri országút felől kocsizörgést hallottunk. Gyurka halkan füttyentett és a feje bubjáig kivörösödve adta ki a jelszót.

— Álljunk el az utat!

Iszonyu izgalom fogott el mindnyájunkat. Ugy éreztem, hogy a torkomban ver a szívem és a pisztoly úgy reszketett a markomban, hogy

majdnem leejtettem; Petiről meg úgy csurgott a verejték, hogy szinte számalom volt nézni.

A kocsizörgés azonban mind közelebből hallatszott. Gyurka felemelte puskáját és elszántan ugrott ki az utra.

— Utánam! — kiáltotta dühösen.

Én utána iramodtam és nagy nehezen Peti is kibotorkált az utra, de a „bolgoddaltan semmit sem vett magához.”

A lovak vágatva közeledtek és nemsokára két könnyű koci bontakozott ki a porfelhőből. Gyurka előre ugrott és harsányan kiáltott:

— Állj!

A négy ló egyszerre állt meg mint a cövek.

— Pénzt vagy életet! — ordította Gyurka.

Az első kocsiról leszállt egy ur, aztán meg egy, a ki nagyon ismerősnek tetszett és csakhamar a második kocsiról is lekászolódot két ő.

A legelső, a ki leszállt, egyszerűen Gyurkához lépett, rátette kezét, váfagyasztó hangon mondta:

— A törvény nevében kövess!

Gyurka leejtette a puskát és halálsápadtan rebepte:

— A főkapitány ur...

Csakugyan ő volt. Mellette állt az apám, meg Németh bácsi és Tónikának az apja. Mind előrobogtak „hadvész ürte képpel.”

— A fiamat is vigye! menydörögte apám és összefont karral nézte, hogy hurcolnak fel a kocsira. Így nézhette Junius Brutus is a fia kivégeztetését!

Mikor észrevették Petit, szörnyű meglepe-

nek, részben már általánosan ismertek s ennyi elég ahhoz, hogy a következő új társulattól féljünk:

Nézzük csak: újévkor elhagyja a Zilahy társulatát *Sarkadi* Aladár, aki elejétől fogva legerősebb tagja volt az aradi színháznak. Itt erősödött meg művészetében ez a színész a mi szereink előtt s m. már annyira uralkodik a közönség szeretetén, hogy alakításával darabot és előadásokat ment meg. Sarkadi tudvalevőleg a Vigzínházhoz megy, nem a színigazgató hibája tehát, hogy nem tudta őt továbbra is a társulata kötelékében megtartani.

Az idény végével távozóknak névsora már hosszabb. Ezek között vannak a következők: *Gazdy* Aranka, *Róza* Lili, *B. Répássy* Gusztó, *Seilasy* Juliska, *Zilahyné* S. Vilma, a férfiak közül: *Bejczy* György, *Békéssy* Gyula, *Könyves* Jenő, *Mariházy* Miklós, hogy csak a főbbeket említsük. A társulat javából tehát csupán *Aranycs* Janka, *Bácsné*, *Fóti* Frida, *Békés* Gyula, *Polgár* és *Zilahy* maradnak meg. Ezek közül *Zilahy* és *Békés* inkább a színház vezetésével vannak elfoglalva, marad tehát őt elsőrangú erő a régiak közül. Ez azt jelenti, hogy a társulat alapos változások elé néz, s ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy a távozóknak helyébe szerződtek közül eddig már *Komlóssy* Ilonának és *Hadrik* Annának Aradra jövétele befejezetlen túlhaladott dolog, *Felshő* Rózi és *Ternyei* Lajos szerződésének az itt működés szempontjából — úgy tudjuk — színtén a levegőben lóg: a távozóknak megfelelő erővel való pótlását, ezeknél fogva eddig biztosítottak nem látjuk.

Az idel szezonnak eddig elmúlt első feléről nem panaszkodhatik a színigazgató. S hogy nem panaszkodik, az nem csak az ő java, hanem a város hírnevének is elsőrangú érdeke. Ezt az állapotot pedig, — imé látszik — csak úgy tarthatja fenn a direktor, ha társulatát megfelelőképen szervezi.

TANÚGY.

(—) **Tanfolyamokra való beiratás.** A m. kir. állami ipari szakiskolával kapcsolatban 1904 évi január hó 2-án nyílnak meg a *lokomobil és cséplőgép kezelők*, valamint a *dinamógép kezelők* számára rendszeresített tanfolyamok. Mindakét tanfolyamra olyan önálló iparosok vagy alkalmazott munkások iratkozhatnak be, kik írni és olvasni tudnak és 18 életévüket betöltötték. A lokomobil és cséplőgép kezelők tan-

folyamán 10 K a dynamógépkezelők tanfolyamán 12 K tandíj fizetendő. A beiratások f. évi december 26. napjától 31. napjáig tartanak meg az intézet helyiségében. Az igazgatóság.

Vidéki zsurok.

Írta: P. Sándorné.

Arad, december 24.

Egy szókimondó természetű fővárosi ismerősöm, aki nemrég néhány hetet töltött vidékünkön a rokokói körében, egy alkalommal arról panaszkodott, hogy mindama vidéki zsurok rendezésénél, amelyeken már résztvett, nem szellemi szórakozás, a kedélyes csevegés volt az összejövetel célja, hanem kizárólag az, hogy az evés-ivás gyönyöreinek áldozzanak. Ugy látom — füzte még panasszához az illető — falun mindig, minden időben esznek az emberek; életük célja: enni és ismét enni s ugyanez a vendég sorsa. Azzal pedig éppenséggel nem törődnek a szíves vendéglátók, ha az agyonvetett-itatott szegény városi halandó, akinek emésztő szervei nincsennek berendezve ekkora erőpróbákra, hazatérve, otthon egy kisebb karlszabadi kura minden kellemetlenségeinek kénytelen alávetni magát.

Megvallom, bosszantott kissé ez az őszinteség, habár magamban beismertem rosszgyomru barátom panaszának jogosultságát, mert bizony úgy van az vidéken legtöbb háznál s nem egyszer magam is (bár én sem vagyok egészen ment e hibától, mivel „ha Rómában vagy, úgy élj, mint a rómaiak“ elvét követve, uszom az árral) szinte nevetségesnek tartom azt a buzgalmat, a mit ismerőseim, kik valamennyien mániakus zsurrendezők, az étrend összeállításáról kifejtnek s abbeli aggodalmukban, hogy vendégeik éhesen találjanak maradni, minden egyébről alaposan meg is feledkeznek.

Pedig hiszen ezeknek a kedélyes délutáni, esti összejöveteleknek szellemi táplálékul kellene szolgálniuk, különösen a komor, bus téli napok beálltával, amelyek szinte közelebb hozzák egymáshoz az embereket még nagy városokban is, ahol pedig nincsenek annyira egymáshoz utalva: ahol a természet haldoklása nem unalmat, elszigeteltséget jelent, hanem inkább a szórakozások özőnét hozza meg a vidám város-lakónak.

De bizony a jó vidéki társaság, legkivált pedig annak asszonyai, s ezek közül különösen a falun, pusztán lakók, a borus, ködös őszt, a tél előhírnökét savanyu arccal fogadják, mert ez nekik száműzetést jelent a magasabb élvezetek birodalmából. Éppen ezen elszigeteltség tudata okozza, hogy a

falusi ember érzi csak igazában az ősz szomorú melabuját a lelkére nehezédni: őt érinti legfájdalmasabban a napsugaras nyár gyors továtünése; a természet ezornyi szépségének bánatos elmulása s így nagyon is érhető volna, ha a természet elveszett paradicsomáért egymás társaságában igyekeznek kárpótlást találni.

Végtelenül kedélyesek és kellemesek is lehetnének pedig a falusi délutánok, vagy esték, ha nem rendeztetnének kizárólag az „evés jegyében“, hanem inkább arra fektetne nagyobb súlyt a szíves háziasszony, hogy a szellemi szórakozás sok sokoldalúságával lepje meg vendégeit, nem pedig a feltálat étel sokféleségével terhelje túl gyomrukát: azzal, hogy órákig az étkező asztalhoz köti őket, azt éri el, hogy a mikor néhány órai együttlét után szétoszlanak, azt abban a tudatban teszik, hogy az evéstől nem értek rá egymással társalogni, nem értek rá új benyomásaikat, új eszméiket egy-egy jelenlévő rokonlélekkel kicserélni. Ha aztán egy ilyen „etetés“ után a lélekőő unalom érzetével távozik egy-egy más-lógörhöz szokott vendég, egy cseppet sem csudálkozom rajta, sőt azon sem, ha gondolatainak imitt-amott kifejezést is ad s amolyan, éppen nem udvarias panaszra fakad, aminőt soraim elején idéztem.

Ha nem akartuk véleménye hallani a „vidéki zsurok“-ról, jó volna szem előtt tartanunk a szent írás ama tételét, hogy: nemcsak kenyérről él az ember... s arra is gondolnunk, hogy kedves vendégeink az asztal örömein túl legalább egy kevéske szellemi szórakozást is találjanak, a mit pedig elég könnyen uyujthatnánk nekik egy kis jó zene, kevéske fololvasás, szavalás stb. által, legfőképpen pedig az által, ha időt s alkalmat engedünk az egymásnak rokonszenves egyének közötti vidám tereferére, szellemes eszmecsere fejlődésére.

Alamizna vagy foglalkoztatás?

Írta: Ifj. Neuman Adolf.

Arad, december 24.

Mindazoknak, kik bizonyos jólétben keresnek és találnak időt arra, hogy a nélkülözőkre, a szerencsének örökből kitagadottjaira is gondolnak, nagy lelki örömet nyújt annak megfigyelése, hogy a zord időjárás beálltával, mennyire fáradoznak a társadalom jó nemtői azon, hogy a közjótékonyosságra szorultak a legszükségesebbhez jussanak. Nem kis feladat ennek megfelelni, mely kétfontos miveletből áll:

1. a segélyezéshez szükséges anyag gyűjtéséből,

téssel és felháborodva kiáltottak fel:

— Te is fiam Kovács?!

Peti majd elsüllyedt szegyenében és minden férfibüszkeséget lábball tiporva, sirni kezdett.

— Én nem akartam semmi rosszat... hebegte magánkivül.

— Mindegy, mondta Németh bácsi, csak rakják fel a Gyurka mellé.

— Hát a lány hol van? kiáltotta az őrnagy rettenetes hangon és a két szeme úgy furódott belénk, mint a pipaszurkáló.

De már akkor a főkapitány ur az ölében hozta Tónikát, a ki úgy karmolt, mint egy macska és visitott, mint a vérese. Oda rakták mellém a kocsiba és aztán felszálltak ők maguk is.

— Mi lesz velünk? — sugta Tónika a méregtől és a félelemtől reszkelve.

A rettenetes őrnagy meghallotta és kegyetlen gunynyal szólt hátra:

— Az lesz, hogy az urfiak fölött statáriumot tartunk, magát pedig kolostorba zárjuk.

Tónika dühösen sirt, az én fejemben pedig rémes gondolatok kergetőztek. Vajjon az én apám is olyan keményszivű tudna lenni, mint Junius Brutus?

Minden reménységem az anyámban özpontosult. Éreztem, hogy csak ő segíthet rajtam. Tónika a nagy sirásban elaludt.

A városház előtt a főkapitány leszállt, de előbb átszólt a másik kocsiba is.

— A fiukat ma éjszakára hazavihetik, de felelősséggel tartoznak értük.

— Természetesen, felelt apám és Németh bácsi is bólintott. Mikor felmentünk a lakásba, sirva borultam az anyám lábához. Az apám megfogta a karomat, felemelt és bevitt az irodába. Hogy mi zajlott le itt közöttünk, az maradjon az én titkom. Csak az vigasztal meg valamennyire, hogy apám másnap szörnyen bosszankodott, a miért véletlenül a legkedvesebb pipaszárát törte össze. Neki is megvolt hát a maga fájó pontja.

Másnap az anyám és a Gyurka mamája átmentek a főkapitányékhoz. Mondhatom, hogy manapság csak az anyákban van hősi jellem.

Mikor hazajött, azt mondta, hogy legyek nyugodt, nem lesz semmi bántódásom; de szívből ajánlja, hogy vegyem elő a latint, még pedig alaposan, mivel az apa három új pipaszárát szerzett be a régi helyébe.

Hogy a Gyurkaéknál mi történt, azt nem tudom, mivel a Németh bácsi sohasem pipázik; csak az bizonyos, hogy azontul Gyurka is minden szabad idejét a latinak szentelte.

Mikor vizsga után kiderült, hogy egyikünk sem bukott meg a latinból, Jules Verne összes műveit Kovács Peti kapta meg, minket pedig egy csomó tornaszerrrel leptek meg.

— Ne olvassatok annyit, mondta Németh bácsi, mert még bizony meggyöngyül a szemetek. Sokkal egészségesebb annál a torna.

Hát tornázunk is napestig; de a mióta ti-

tokban elolvastuk a „Cirkuszélet rejtelméi“-t, azóta tornára fogtuk a környékbeli összes kutyákat. A Gyurka ugyan szívesebben idomítana egy fiókoroszlánt, vagy egy szelidített párdutot; de az ember végre is nem juthat mindenhez.

A Tónikát már elvitték egy zárdába, a hol olyan szigorú felügyelet alatt tartják, hogy hetenként csak egy levelet küldhet a Gyurkának. Legutóbbi levelében egy kötélművészt kért tőle; de a Gyurka visszaírt, hogy csak legyen türelemmel, míg elvégzi a tanulmányait; akkor majd kihozza az intézetből és feleségül veszi.

Hát én nagyon pártolom az ügyet, mivel a Tónika bátor leány, aki semmitől sem riad vissza. Nem úgy, mint például a Serétes Annuska, a kinek a múlt télen azt ajánlottam, hogy feleségül fogom venni, ha velem jön Afrikába. Eleinte lelkesedett az eszméért; de a mióta ő is elolvasta az „Afrikai vadászkalandok“-at, azóta hallani sem akar a tervéről.

Én pedig attól a naptól kezdve nem törődöm többé a nőekkel.

Aly bég posztója.

(Visszaemlékezés Arad multjából.)

Írta: Szondy Béla.

A Rákóczi-kor idején a bánág még a töröké volt, Magyar- és Törökország között a Maros folyó volt a határ; a Maroson túl a hatalmas Padisah birodalma terült el.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyasintén

uráságoktól levetett ruhákat

a legelőlegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

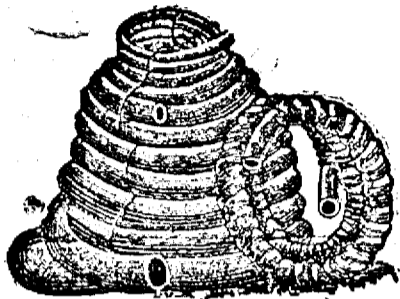
butorvétel és etadás.

Arpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben.) 1471

Palais hajfjító

használatával a meg-
őszült haj eredeti
színét nyeri vissza.
A fejbőrt nem fesi,
a ruhaneműt foltot
nem hagy, többi elő-
nye, hogy a hajtu-
szókat erősíti és
hogy teljesen ártal-
matlan. Egy üveg
ára 2 korona. Főrak-
tár Budapestén:
Patri Otto gyógy-
szertárában, I. k.,
Attila-körút 51.
2842

Allandó nagy raktár

Pinczegazdászati gépekben

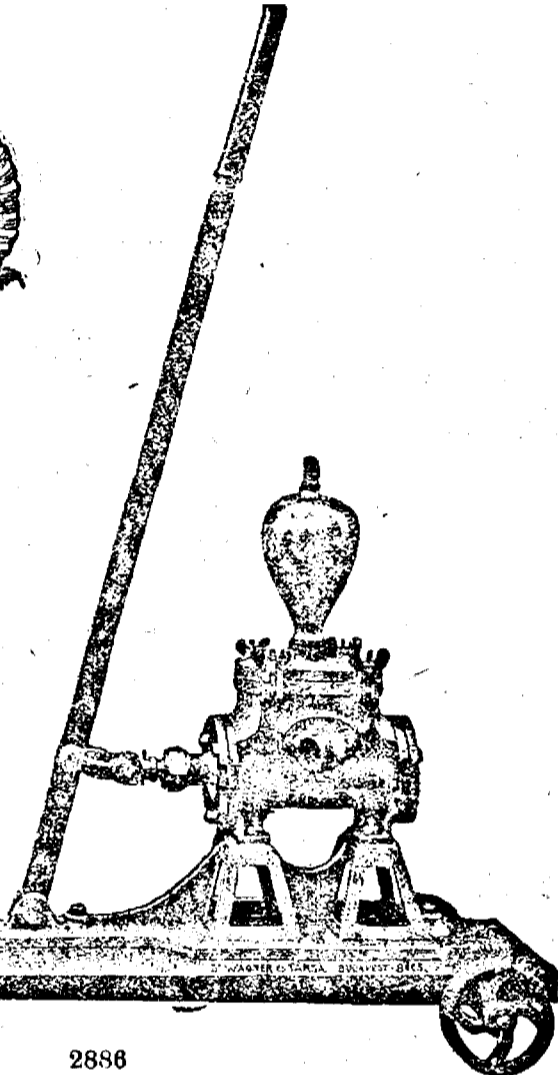
és eszközökben.

Műszaki áruk és
gépfelszerelések.

KÜHNE E.

mosoni gazdasági gép-
gyáros

kizárólagos raktára.

2886

Kovács Soma és Társa

Arad, Neuman-palota.

A téli idényre raktáron van legfinomabb

Jamaica Rum

Üvege 60 fillér, 1 kor. 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közép csomag 60 fillér, 1/8 kiló díszes bádóg dobozban 3 korona.

Kitűnő francia illatszerek

Extrait Ideal,
Extrait Vigne fleurie,

Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Crab Apple Blosson

Üvege 4 korona.

Extrait Tréfle du Japon,

Extrait Crab Apple,

Üvege 3 korona.

Extrait Violette imperieur.

Eau de Cologne Russe.

Üvege 2 kor 50 fill.

Üvege 6 korona.

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás gyógyszerertárában

Arad, Szabadság-tér. 909

Gyönyörű padlókat kapunk kefe, viasz és festék nélkül, ha a világhírű DYNALIN-PASTÁT

használatuk. Minden normális szoba padlója — akár kemény vagy puha fából (linoleum is) két puha rongy és némi Dynalin-pasta segítségével néhány perc alatt csodaszép világosbarna, pompásan fényes lesz és hamar megszárad.

A Dynalin-pasta alkalmazásával még a következőket lehet elérni:

Minden butordarab, akár puha, akár kemény fából van, akár matt vagy fényezett, olyan lesz, mint az új és a foltjai eltűnnek 3-4 szeri tisztítás után.

Márványtáblák, márványkövek, akármilyen öregek is, egy perc alatt mint a tükör úgy tündökölnék.

Világos cipők gyönyörű szépek lesznek és a bőr feltűnő tartósságot nyer. Lakkcipők, akármilyen öregek, pompás fényt nyernek és a bőrt konzerválja.

■ Egy adag ára, elégséges 3 ablakos szobához ■

■ 2 kor. 20 fill. ■

585

■ Féladag 1 korona 10 fillér. ■

Főraktár Ausztria Magyarország és Németország részére:

Longlife-vállalat, Bécs,
VI. Gumpendorferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

■ Mint különlegességet ajánljuk: ■

a „Lyra-tinktúra“-t, melylyel poloskát és annak petéit garancia mel-
lett teljesen ki lehet irtani. — Egy nagy üveg ára 1 kor. 30 fillér.

Megrendelhető a Longlife-vállalatnál, Bécs, VI. Gumpendor-
ferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közön-
séggel, hogy a **József főherceg-
uton** levő eddig is jóhírű és előkelő ven-
dégekkel bíró

Japán kávéházat

e hó 22-én meg- és átveszem.

Törekedni fogok, hogy mélyen tisztelt
vendégeimet pontos kiszolgálás, kitűnő
kávéházi italaim által teljesen kielégítek.

Szives pártfogást kér,

2857

kiváló tisztelettel

MOLNÁR ZSIGMOND.

ARADON

a főuton, legélénkebb helyen egy

sarokház,

melyben 30 év óta **vendégfogadó**, 5 vendégszoba,
istálló 40 lónak és jólmenő idegenforgalmu nagy **korcs-
mahelyiség** szép étteremmel van, az udvar csator-
názva, kikövezve, vízvezetékekkel és minden helyiség
légszuszvillagítással van ellátva. A vendéglős szép utcza
lakásán kívül több lakás van, melyek 360 frt. lakbért jö-
vedelmeznek, a *korcsmai joggal és teljes berendezéssel együtt*
családi körülmények miatt

=== **azonnal eladó.** ===

2826

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A legelegánsabb
legfinomabb és
legizlésesebb

u r i r u h á k

valamint

a legsnájdigabb **tiszti és önkéntesi**
egyenruhák

Sugár József

angol uri szabó

fővárosi nivón álló műtermében

Arad, Andrássy-tér 20. sz. a.

készülnek.

Városi és megyei telefon 395. sz.

2. a szegényt a munkakerülők közül való kihámozásából.

Az utóbbit majdnem a nehezebb résznek tartom, mert azok közül, kiknek erszényét nem mindig a philanthropiai meggyőződés, hanem gyakran egy szép szempár, vagy egy barátságos mosoly segítette felnyitni, vajmi kevesen vállalkoznának, vagy ha vállalkoznának, nem rendelkeznek elég gyakorlat felett annak megítélésére, hogy ki érdemes a segélyezésre.

Aki valamikor vett magának annyi fáradságot és jól megszemlélte az ingyen-kenyér törzsvendégeit és meghallgatta kis hivatalnokainknak panaszait, hogy a favágásra kevesbednek a pályázók, emiatt ezen fontos munka megdrágult és ennek a háztartási előírányzatban ezután magasabb összeggel kell szerepelni, talán találni fog némi vonatkozást ezen két mozzanat között.

Addig is, míg megvalósul nálunk is a messze jövőben várható közjótékonyasági-ügynek rendszerbe foglalása, javaslatba hoznám, — aki különben a bizottságokhoz való utalásoknak nagy ellensége vagyok — hogy párhuzamosan a különféle jótékonyasági egyesületekkel, találtassék mód arra, hogy a városi szegényügyi bizottság kibővítsék és a téli évadban emberismerő polgáraink közül naponként felváltva igyekezzenek megállapítani, kinek kell alamizna és kinek foglalkozás, vagyis ki a jóra való és ki az ágravaló szegény, mely utóbbi az előbbinek megélhetését súlyosbitja.

Kívánatra jól bevált utmutatással szolgálok.

SPORT.

+ Uj evezős egyesület. Érdekes tervvel fog az Aradi Tornaegyesület választmánya dec 30-iki ülésen foglalkozni. Arról van ugyanis szó, hogy mindazon aradi fiatalemberek, kik az evezős sportot gyakorolni szeretnék, az Aradi Tornaegyesület kebelében evezős alosztályt létesítsenek, a mely jövő tavasszal, március vége felé megkezdendő működését. Ecéből az eszme egyik megpendítője felajánlotta a tornaegyesületnek egy négyvezős (klinker) csónakot és vállalkozott is a jelentkező tagok betanítására. Az érdeklődőket az előkészítők dec. 31-én d. u. 2 órára, midőn a tornaegyesület választmányának határozata is ismeretes lesz, a Központi kávéházba a teendők megbeszélése céljából meghívják.

A török nem avatkozott be a Rákóczi-kor harcaiba, semleges maradt, se a magyart, se a németet nem segítette, legalább nem — ingyen.

Aradot, az egész Maros mentét, sőt a Maros-Körös között jórészen határőr „rácok“ lakták, ők vitték itt a vezérserepet. Nagy ellenségei voltak a magyaroknak; Rákóczi hiába kísérlett meg mindent, nem tudta őket magának megnyerni, mindig ellenségei maradtak. Már pedig akié volt Arad, azé volt Alsó-Magyarország. Ezért történt, hogy Rákóczi vezérei minden erejüket megfeszítették, hogy Aradvár birtokába jussanak. Az első években: 1703. és 1704-ben ez nem sikerült, sőt még az aradi rácok léptek fel támadólag és Rákóczi diadalmas seregei, melyek Sziléziát, Ausztriát, Steierországot, magának Bécsnek külvárosait is meghódoltatták, nem tudták az aradi rácoktól elfoglalni a Marosközt.

A következő két esztendőben már többre mentek, véget vetettek a rácok támadásainak, visszaszorították őket az aradi síkságra, az „Erdőhátr“-ra, amint akkor azt a nagy erdőséget nevezték, mely a Maros és Körös közötti vízválasztó magaslatokon terült el. Sőt még többet ismertek; egyes őrsapatok által folytonosan megfigyelték, nyugtalanították, zaklatták az aradiakat. Forgách Simon, Andrássy István, Károlyi Sándor, Gyürky Pál, Csajághi kuruc vezérek egymást felváltva őrködtek e tájon és éjjel-nappal szakadatlanul folytatták az aradiak ellen a kis harcot, két álló esztendőn, télen és

Samassa keze.

(A klerikális obstrukció kulisszáiból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 24

A nyilvánosság aligha sejtji, hogy a most folyó obstrukciónak mi a rugója és hogy ki az aki a parlamenti zavar tulajdonképpen előidézője.

A parlamenti obstrukció előterében álló alakok voltaképpen csak eszközök egy homályban rejtőző mozzató erő kezében.

Akik azonban az egri egyházmegye belső dolgaival ismerősök, azok nagyon jól tudják, hogy a mostani obstrukció éltető lelke nem más, mint az egriek gyűlölködő, áskálódo főpapja, Samassa József, a biberosjelölt.

Ugyanazok, akik az ügyeket ismerik, azt beszélnek, hogy holmi jövedelmező földbérlet szoros kapcsolatban van a most folyó obstrukcióval.

Samassa érsek, az egri egyházmegye feje, tudvalevőleg legklerikálisabb és leggyűlölködőbb főpapja Magyarországnak.

Az ő beleavatkozása a magyar politika ügyeibe nem jelenthet jót, s aki Samassát kiveri a politika berkeiből, az jót cselekszik az országgal, mert akkor bizony hamarosan megszűnnek ez az áldatlan állapot, melynek egyik legfőbb mozzatója Samassa érseknek a politikában való cserkészése.

Az egri érsek igen-igen haragudhatik Tisza Istvánra. A legklerikálisabb főpap, nem jó szemmel nézte a Tisza István hajlíthatatlan liberalizmusát és ezért minden követ megmozgatótt, hogy Tisza Istvánnak nehézségeket gördítsen az útjába. Megragadta mindjárt az első alkalmat, és Eger város törvényhatóságával megaladtatta az adókat Khuen Hédervárytól is, akit szintén liberálisnak tudott. És amikor a kormányelnök megsemmisítette ezt a határozatot, az egri törvényhatóság ezt a rendeletet nem vette tudomásul. Eger város törvényhatóságának ezt a határozatát pedig oly többség hozta létre, melyben husz egri pap és egy sereg, olyan bizottsági tag volt, akik a püspöki aulától függnek. Samassa tehát összes embereit leszavaztatta a kormány ellen. Ez azonban csak igen csekély része annak az áldatlan küzdelemnek, melyet a feketelékű érsek a szabadelvű kormány ellen folytat.

A harc nagyobb és veszedelemesebb része

ott kezdődik, amikor Samassa befolyást tudott nyerni a néppárton kívül az Ugron pártira is.

Es ezt a főpapot pártolta és terjesztette fel biberosnak a kormány. Megboesáthatatlan könnyelműség ez, mert a biberosi kalap nem igen való olyan főre, mely a maga szűk lelkivilágában nem lát tovább a saját káptalanjában és melyen az a biberos süveg olyan előd után, mint Schlauch Lőrinc volt, igen szomoró látványt nyújt.

Samassa ma az országban az alkotmányos r né legnagyobb ellensége, anélkül, hogy meg volna az erkölcsi bátorsága, mint meg volt Steiner püspöknek vagy Molnár apátnak ahhoz, hogy nyíltan lépjen fel a nemzetközi klerikalizmus érdekében a szabadelvű magyar kormány ellen. A sértett hírság irányítja egész nyilvános működését és, úgy látszik, javithatatlan marad mindig, mert nem iogott rajta a pápának az a fedő tanítása, melyet egy kotnyeleskedő fellépése alkalmával szerzett a vatikánban.

— Te akarod a papát tanítani? — így szólott Samassához a szelídlelkű Leó pápa is, élénk bizonyosságú annak, hogy Samassa érsek az ecclesia militans legtürelmetlenebb hadvezére.

Bánffy Dezső a székelyekről.

(A volt miniszterelnök Aradra írt levele.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 24.

A magyar nemzetiségi politika leghivatottabb művelője, Bánffy Dezső báró egy rendkívül érdekes levélben fontos nyilatkozatot tett a székely kérdésről.

A volt miniszterelnök ezeket a kifejezéseket egy levélben tette meg, a melyet Bedő Árpád dr. községi bírónak írt Aradra. A levélben Bánffy báró a székelyekről írva, azt a súlyos kijelentést teszi, hogy *mindaz, a mit a székelyek megmentése érdekében eddig cselekedtek hiábavaló és célra nem vezető dolog volt.*

Az érdekes nyilatkozat előzményei a következők:

Bedő Árpád dr. a „Székely Othon“ egyik estélyén felolvasást tartott „Székelyek és a magyar nemzetiségi politika“ címmel. Ezt az érdekes felolvasást az „Aradi Közlöny“ egyik minapi számában a tárcarovatban közölte.

Bedő Árpád cikkében megdöbbentő színekkel festett le a székelység pusztulását és szomorú bizonyosságként említi, hogy míg a nemzeti-

nyáron keresztül. Aradot azonban megrohanni nem merték. Egyébként Arad ostromát a körülmények sem engedték meg. Rákóczi birodalma minden felől támadva volt, nagy volt a veszedelem: mindenüvé kellett a segítség.

— Nem férünk be Aradra, ha az országot elveszítjük; mondta a fővezér, gróf Beresényi Miklós.

A kurucvilág ötödik esztendejében, kora tavasszal végre elérkezettnek látták az időt, hogy Aradvárt rendes ostrom alá vegyék, de akkor meg maga Rákóczi Ferenc, a fejedelem lépett közbe: eltiltotta ettől a vezéreket. Ugy látszik azonban, később megváltoztatta a szándékát és míg a kurucok fővezére Felső-Magyarországon vonult előre, Károlyi Sándort 10.000 emberrel Aradvár ostromára küldte.

Ennek a kiküldetésnek titkos indoka volt. Rákóczi hadai nagy szükségét szenvedtek mindennemű felszerelési cikkekben; azért a fejedelem a hadi felszereléshez szükséges ruhameűeket, posztót, vásznat a török birodalomból, a Bánáttól akarta beszerezni.

Temesvárott akkor Aly bég volt a parancsnok, aki Rákóczinak mindennemű felszerelési cikkeket, posztót, vásznat ígért titokban és jó pénzért. Arad ostroma alatt meg is kötötte Károlyi Aly béggel a szerződést, 20.000 forintban, a posztóra, amelyet Kecskeméten kellett Aly bég embereinek a kurucoknak átadni.

Még mielőtt a szállítmányt elindíhatta volna Kecskemét felé Aly bég, nagyot válto-

zott a hadi helyzet. Aradot nem tudta bevenni Károlyi, Felső-Magyarországon is szerencsétlenül harcolt a kuruc főszereg: Károlyi kénytelen volt Aradvár elől elvonulni a kuruc főszereg segítségével.

Aly bég azonban mindezzel keveset gondolt; megindította a szállítmányt Temesvárról Kecskemét felé, ahova az szerencsésen meg is érkezett. Ott már vártak rá Rákóczi biztосai, átvették, ki is fizették az arát, a kikötött 20 ezer forintot az emberséges muzulmánoknak s a jól végzett vásár után mindegyik fél hazafelé indult: a törökök Temesvár felé, a kurucok pedig a Tisza mellett, Felső-Magyarországba, ahol Rákóczi seregei csatáztak.

Ekkor azonban közbejött valami.

Aradvárban ekkor egy Vilson nevű, angol születésű nagyon vitéz és hadban jártas ember volt a parancsnok, akik a kuruc táborban töltött fogsága idejéből maga Rákóczi is nagyon jól ismert és nagyon tartott tőle, hogy ez a vitéz és vakmerő ember valahogy nyitjára jő a dolognak, mert mint Rákóczi maga írja róla: „a magyarokat nagyon jól ismeri.“

Rákóczit nem hagyta cserben éleslátása: Vilson megtudta a dolgot. A eselre csellet választott: lest vetett a szállítmányának a Tisza-vidéken, elfogta az egészet és hadi dugárának nyilvánitva, szekerektől, lovastól Aradra vitette. A várba nem fért be a hosszú szekérsor, nagy része a város utcáin táborozott, várva míg le-

ségi politikával a nem magyar ajkú polgárokat igyekeztünk megmagyarosítani, addig a székelység nyelvben folyvást fogy, s nem kell hozzá hosszú idő, a mikor a székelyek mind eloláhosodnak.

Bedő Árpád ezt a kérdést annyira fontosnak és égetőnek találta, hogy elhatározta, miszerint szélesebb körben is rámutat a székelység nyelvét és fajtát fenyegető veszélyre. Odafordult tehát, akiben a tapasztalatok, a tudás mellett föltalálni vélte a lankadatlan buzgalmat Bánffy Dezső báróhoz.

Bánffy báró újabb a nyilvánosság előtt több ízben is foglalkozott nemzetiségi kérdésekkel és fejtegetései mindenütt nagy és maradandó hatást tettek.

Bedő tehát méltán hihette, hogy Bánffy Dezső a felvetett kérdéshez hozzá fog szólni s így szavával súlyt fog adni annak a mozgalomnak, mely a székelység megmentését tűzte ki célul.

Bedő Árpád ez ügyben levelet írt Bánffy Dezső bárónak csatolta a tárcacikket, és figyelmébe ajánlotta ezt az országos jelentőségű ügyet azzal, vajjon nem tartaná-e érdemesnek a kérdéssel is foglalkozni?

Bánffy báró erre a felszólításra a következő levelet intézte Bedő Árpádhoz:

Köszönöm szíves értesítését; a küldött tárcát, mely dacára a tett kifogásnak, lényegében, még is könyvemet dícséri és az abban hirdetett eszméket helyesli, érdeklődő-olvastam. Azt hiszem a tovább folytatás iránti terve is igen jó, lehet abból a 26 fejezetből még 10—12-öt is találni, a melyek alapján azokat a nemzeti érdekből el lehet mondani, mindig megtalálva a kapcsolatot a székely kérdéssel. Én persze ezzel nem foglalkoztam. A székelyek nem nemzetiség. Azok a magyar egyik legértékesebb nemzet-fenntartó elemét, részét képezik. De mert igen értékesek, kell velük, fejlődésükkel, erősülésükkel foglalkozni. Sajnos, hogy az eddig követett utak nem alkalmasak a székelységben rejlő nagy erő előnyös értéksítésére.

Teljes tisztelettel
Báró Bánffy Dezső.

rákhatja a várban a hadicikkeket, melyekre a kurucoknak oly nagy szükségük volt.

De ha a kurucoknak nem volt szerencséjük, Aly bég embereinek sem kedvezett a sors. Véletlenül egy kóborló kuruc csapatra akadtak, azok nem ijedtek meg a törökök hegyek papucsától, hosszú szakállától, elszedték a jámbor mohamedánusoktól a 20,000 forintot és üres zsebbel bocsátották el őket — Aly béghez Temesvár felé.

Ugyanaz a kuruc csapat megtudta, hogy a szállítmányt Aradra vitték, sőt megtudta azt is, hogy Aradról, Váradról az egész környékről a rácok mind Gyulafehérvár felé vonultak és az aradi várban csak 300 beteget és a hadjárat fáradságaitól kimerült katonákat hagytak.

Rajta ütöttek az aradi várórságon, amely hirtelenében bemenekült a várba, ahova a kurucok utánnuk már nem mehettek.

A posztót szállító szekerekből 63 szekér lovastól, posztóstul künnszorult, azt mind elhajtották Rákóczi kurucjai.

A kurucok így a pénzt is, a posztót is megkapták: egyedül Aly bég lett a vesztes.

Az emberséges muzulmán mindez nem hozta ki a sodrából, az igazhívő megadásával sóhajtott fel:

— Most már se pénz, se posztó.

Innen származik ez a sokat emlegetett közmondás.

A levél legutolsó passzusa, olyan helyről, mint Bánffy Dezső báró, bizonyára gondolkodba ejtethet mindenkit, aki a székelyek ügyét a szívében viseli.

Apró tragédiák.

(A vak fiú szerelme. — Gyilkosság a vasúti állomáson.)

— Az Aradi Közlöny tudósíttójától. —

Arad, december 24.

Regénybe illő ez, szomorúan kezdődő, de jó véget ért történet, a melyet a szegedi uri körökben most szíltében beszélnek. Az eset előzményei régebbi időre vezetendők vissza. Akkoriban Szeged egyik ismert fiatal alakja szerelmi bánatában megöltte magát. A fiatal ember előkelő család sarja, az örüléseg szerett egy leányt, a kit elakart venni feleségül. Az apja ellenkezett, de a mikor látta, hogy célt nem ér, beleegyezett a házasságba. A fiu boldogan sietett a lányos házhoz, de ott kiderült, csalódás várta, a nevetős szemű leány nem olyan érzelmekkel viseltetik a fiu iránt, mint az gondolta volna. Eddig is csupa szájalomból tűrtte meg maga mellett a szerelmes fiut, a ki iránt egy csepp vonzalmat sem érzett.

A boldogtalan fiatalember halántékon lőtte magát. Azt hitték elpusztul, de természete győzött. Felépült, de elvesztette szeme világát, mert a gyilkos golyó éppen a szemideget roncsolta szét. A szegény fiu így töltötte napjait vakságban. Azt hitte már, nem lesz öröme. A bánatra azonban kellemes meglepetés következett. A kékszemű fiatal leányt nagyon bántotta a lelkiismeret. Tudta, hogy egy életet tett semmivé. Nehány nappal ezelőtt azután előállott azzal a kijelentéssel, hogy nőül megy az ifjuhoz.

A szülei azt hitték, hogy az elméje hibbant meg, de a leány a legkomolyabban kijelentette, hogy szándéka komoly és attól el nem térítheti semmi. A szüők nem tehettek egyebet, minthogy értesítették a különös fordulatról a fiu hozzátartozóit. A fiatalok tegnap meg is ülték az eljegyzés ünnepét.

A második eset szintén szerelmi motivumon alapszik, azonban már ennek a befejezése erősen tragikus. Egy megcsalt férjről, egy fiatal kereskedőről van benne szó, aki agyonlőtte a csabítót és súlyosan megsebesítette a hűtlen asszonyt. Az eset részletei a következők:

Jóvícs Milivoj deltai korcsmárosnak szép fiatal felesége volt. Az asszonyt sokan kerülgették, míg végre egy Koszics Lázár nevű legénynek sikerült annyira behálózni az asszonyt, hogy két héttel ezelőtt megszökött hazulról és Koszicscsal együtt eltűnt. A megcsalt férj tudta, hogy ki volt a szöktető. Az asszony 600 korona készpénzt elvitt magával, de a férj azért nem csapott lármát, hanem titokban megkezdte keresni a szerelmeseket.

A napokban sikerült megtudnia, hogy felesége és annak szeretője Módoson tartózkodnak. Vonatra ült, hogy felkeresse őket és hogy a csabítóval leszámoljon. A mikor Módosra ért és a vonatról leszállott, ugyanakkor feleségét és a csabítót pillantotta meg, a kik éppen azzal a vonattal akartak elutazni Módosra, mert resztét vették, hogy keresik őket. A megcsalt férj, a mint a szökevényeket meglátta, revolvert rántott elő s azzal előbb a csabítóra, azután a menekülni akaró feleségre lőtt.

A golyó mindkettőt találta és pedig Koszicsot oly súlyosan, hogy mire az orvosi segély megérkezett, már meghalt. Az asszony állapota is súlyos, de nem életveszélyes. A merénylőt lerántóztatták.

EGYESULETI ELET.

(*) Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hítel szövetségének igazgatósága tegnap este tartotta első ülését. Ezen az igazgatóság és a szövetezők: elnökvé *Tedeschi* Viktort, alelnökké *Hegyi* Albertet, ügyésszé *Nagy* Sándor dr.-t, titkárrá *Faragó* Rezsőt választották meg. *Cégjegyzés igazgatókká*, a kik tulajdonképp az adminisztrációt vezetik, megválasztották: *Tedeschi* Viktor *Hegyi* Albert, *Dániel* Lajos, *Glück* Dezső, *Kohn* S. N., *Goldschmidt* Sándor és *Keppich* Zsigmond. A pénztárosi tisztelet az igazgatóság legközelebbi ülése tölti be. Azután elhatározták, hogy a befizetések egyelőre *hetenként háromszor*: vasárnap délelőtt 9 1/2, szerda és szombat délután 5—1/2 óráig lesznek; az első befizetési nap pedig január 3-án. A befizetésnél az igazgatóság tagjai közül kettő, illetve három főgnak napbiztosokként szerepelni. Az első befizetés alkalmával az alapszabályok értelmében minden törzsület után 50 fillér beiratási díj, és minden név után a könyvecskéért 20 fillér fizetendő. Az igazgatóság ezután kisebb folyó ügyeket intézett el.

(*) A Kossuth-asztaltársaság tagjai kéretek, hogy f. hó 26-án, szombaton az iparos ifjak által a Kossuth-szobor alapjára rendezett ünnepi estélyen résztvegyenek. Gyülekezés a központi szálloda éttermében este 7 órakor. Az elnökség.

Nagy rablás Borsosében.

(Ellopott 35,000 korona.)

— Az Aradi Közlöny tudósíttójától. —

Arad, december 24.

Mint borsosébesi tudósítónk jelenti, ott az éjjel vakmerő rablótámadás történt, amely azonban a betörők alapos felsülésével végződött. Az eset részletei a következők:

Az éjjel 12 óra tájban mintegy tiz-tizenkét ember megkísérelte, hogy a Borsosébesi Kölcsonnegylet helyiségébe betörve, annak pénztárát kirabolja. A kölcsonnegylet helyiségében van a községi óvoda is, hol a helyi betegsegélyző egyesület pénztárát tartják. Az óvoda helyiségében lakik úv. *Bihariné*, az óvónő, aki már magaskorú matróna.

A betörők a helyi viszonyokkal, úgy látszik, nem voltak ismerősek, mert az ajtót eltévesztve, a Kölcsonnegylet pénztára helyett az óvodába hatoltak be. Előbb azonban ovatosan őrt állítottak az utcán. A betörők zajára felriadt álmából az óvónő, de a sok beható alak láttára úgy megrémült, hogy moccanni sem mert, nemhogy kiáltott volna. A sötétben nem láthatta a betörők arcát, csupán alakjukat. A szobában a gazfickók az ablak mellé is állítottak egy őrszemet és azután hozzáfogtak munkájukhoz.

A szobában állott a betegsegélyző egyesület Wertheim-szekrénye. Miután ezt nem bírták felfeszíteni, egész egyszerűen kicipelték a szobából és egy, a kapu előtt álló kocsira feltették, azután elhajtottak. Az óvónőt nem bántották, de félve attól, hogy zajt üt s így nem tudnak idejekorán elmenekülni, két őrt hagytak az ajtaja előtt. Az őreg asszony a rémülettől megbénítva, mukanni sem mert és a legnagyobb izgatottságban, ébren töltötte az egész éjszakát, azt sem véve észre, hogy a hátrahagyott őrszemek is elillantak.

Csak világos reggel, mikor a kölcsonszövetség hivataloszóga jött, mert felkelni és a vakmerő betörés részleteiről akkor adott felvilágosítást. Ezzel a jómadarak alapos egérutat nyertek, és noha a csendőrség a legnagyobb erőlylyel tette folyamatba a nyomozást, eddigelő semmiféle nyom sincs, hogy vajjon kik követték el a betörést? A nyomozás a csendőrség folytatja.

A betegsegélyző egyesületet a betörés nem érinti súlyosan, mivel a Wertheim-szekrényben csak százötven korona készpénz volt, az egyesület

többi vagyona, mintegy 22,000 korona értékben, értékpapirokba van fektetve. Igaz, hogy ezek az értékpapírok is benne voltak a pénzszekrényben, de mivel ezekről a papirokról részletes jegyzéket vezetnek, a megsemmisítési eljárást már a mai nap folyamán folyamatba tették. Így a betegsegélyző egyesület kár., miután új értékpapírokat kap a régié helyett, megtérül és a betörők az ellopottakat nem értékesíthetik. A kár össze vissza 150 korona és a Wertheim-szekrény értéke.

A rablók, akik azt hitték, hogy a *Boros-sebesi Kölcsönegylet* pénzszekrényét vitték magukkal, bizonyára nagyon kellemetlenül voltak ezen felfedezés által meglepve.

Huszonöt éves jubileumok.

(Aradi események egy negyedszázad előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Hogy könnyebbé szeretnénk mindazoknak, a kik jubileumokat szeretnek ünnepelni: visszapillantottunk a huszonöt év előtt való aradi ujságok hasábjain. Persze: arra nem vállalkozhattunk, hogy a huszonöt év előtt történt eseményeket mind összefoglaljuk. De kiszemeltük az érdekesebbjeit, s azokat, a melyekre egy negyedszázad után — 1904-ben — emlékezés fog történni. Ilyen szempontból foglaljuk össze az 1879-beli eseményeket.

(A farsang jubileumai.)

Első sorban a farsang jubileumairól, huszonöt esztendő előtt való bálokról szólunk. Egyik fényes sikerű mulatsága volt az 1879. évi farsangnak a *kereskedők bálja*, a melyet január 7-én tartottak meg. Szenczi volt és még ma is emlékeznek sokan rá az 1848—49 es *honvédek* segítségére, a Fehér Keresztben rendezett *álarcosbál*, a melyen a színtársulat tagjai, köztük *Krečanyni Sarolta, Dálnoki, Ditrői Mór* is közreműködött. Ez a bál, a melynek főrendezője *Lukácsy Miklós* volt, 1200 forintot jövedelmezett. Egyáltalán, az álarcosbál erősen divatban volt huszonöt év előtt: az *izraelita jótékony nőegylet* a színházban rendezett álarcos-bálat, a mely 570 forintot jövedelmezett. Azért említjük föl mindenütt a jövedelmet, mert az akkori lapok tudósításaiban körülbelül ez volt az egyedüli pozitív adat. Az igaz, hogy elég fontos. Azonban a jövedelemre az első helyet a *polgári jótékony nőegylet diszucsorája* érte el, a melyet március 8-án tartottak meg. Ennek jövedelme 2160 forint volt. Ez évben a *románok* is rendeztek bálát a melyen a más nemzetiségűek is nagy számmal vettek részt, sőt a tisztikar is, *Prochaska Róbertnek* vezetése alatt.

(A pótdadó huszonöt éve.)

A város helyzetét szívén viselőik pedig fölsóhajthatnak: hová jutottunk egy negyedszázad alatt! Megnéztük az 1879. évi költségvetését a városnak. Akkor 40¹/₂ százalék volt a pótdadó. Most: hatvan négy. Huszonöt év alatt — majdnem ugyanannyi százalék!

(Jubiláns egyesületek.)

Az már nem új dolog, hogy az *Aradi Tornaegetesület* a jövő esztendőben ünnepli jubileumát. A jubileumhoz kerestünk ki néhány adatot az alakulás történetéből.

Február hóban tartották meg az első értekezletet, a melyen elhatározták az egyesület alapítását azok, a kik addig a liceumi tornacsarnokban áldoztak a sportnak. A végleges alakuláson elnökké *Péterffy Antalt*, alelnökké *Boros Vidát*, titkárrá *Fényes Kálmánt*, pénz- és szertárosá *Sarlot Domokost*, ügyésszé az

azóta elhunyt *Heeger Ernőt*, orvossá dr. *Parcs Gyulát*, művezetővé *Nagy Sándort* választották meg. A választmány első tagjai közül még életben vannak: *Reicher Károly, Nesvera Aladár, Szél Ernő* és *Piess Mór*. A számvizsgálóbizottság tagjai voltak: *Müle Lajos dr.* elnöklésével: *Müller Károly* és *Tagányi Gusztáv*.

Az egyesület első évében a torna- és vívás mellett programba vette a távgyaloglást is. Legelőször az elnöknek, *Péterffy Antalnak* szülőjébe „távgyalogoltak” ki, a hol oly vidámulatás következett be, hogy hazafelé már bajosan mehetett volna a távgyaloglás.

Mindenesetre érdekes, hogy e huszonöt év előtti vezetőség legnagyobb része együtt örvendezhet szokkal, a kik országos tornaünnep keretében készülnek a jubileumot megülni.

Még egy egyesületnek — a huszonöt éves jubileuma, bár talán maga sem tud róla: az *aradi iparos ifjak önképző- és betegsegítő egyesületének*, a mely 1879. szeptemberében tartotta alakuló értekezletét, s ezután alakuló közgyűlését. Kár volna, ha a ma is szépen működő egyesület ezt figyelmen kívül hagyáná.

(Arad és szegedi árvíz.)

Egy országos gyászt keltett, nagy esemény jubileuma következik be a jövő évben, s bizonyára az megünneplésre is fog találni. A *szegedi árvíz*.

Arad város ép közgyűlését tartotta, a mikor a katasztrófa híre érkezett. *Szeged* város polgármestere a következő táviratot intézte *Arad* hatóságához:

A katasztrófa heállott. *Emberáldozat* igen sok. Élelmi szerekre nagy szükség van. Kérünk kitelhető segítséget. *Városunk egy romhalmaz*.

A város azonnal 1000 forint rögtöni segílyt utatványozott. A hír hatása a közgyűlésen oly izgatottságot keltett, hogy annak hatása alatt a közgyűlést felfüggesztették.

A város részvéte és áldozatkészsége imponzans módon nyilatkozott meg a szegedi árvíz-károsultak iránt. A *Lloyd társulatban* azonnal 250 forintot adtak össze. (A későbbi gyűjtések összege *Aradon* körülbelül 10000 forintot tett ki.) A főkapitány 1500 kenyert, két métermázs szalonnát küldött, a megye alispánja hasonlóan. A színházban diszelszodást rendeztek, fellelő helyarákkal a szegediek javára.

Az *aradi tűzoltó egyesület* mentő csapatot küldött az árvízhez, a melynek tagjai „*Arad város*” feliratu karszalagot viseltek. A csapat, a melynek vezetője *Schö Albert* volt, derekasan dolgozott az árvíznél, s mintegy kilencven embernek mentette meg az életét.

Átment az árvízhez *Boros Beni*, akkor az arad-körösölgyi vasut főmérnöke, a ki szakértő tanácsokkal segített a mentés technikai vezetőinek. *Barabás Béla*, aki akkor egyetemi hallgató volt, száz lönyi csapatot toborzott össze a diákokból és lement velük *Szegedre*, hogy ha ember kell a munkához, hát itt vannak ők.

A megyebeliiek részvéte is kifejezésre jutott. A *pécskaiak* több napon át 2—300 kenyeret küldtek *Szegedre*. Azután jöttek a menekülők. *Aradváros* főkapitánya mintegy százötven menekülő *szegedi család* érdekében kérte *Aradváros* polgárainak vendégszeretetét.

Mikor a király *Szegedre* ment, az árvíz megtekintésére, *Aradon* és *Temesváron* átutazott s ez útjában *Aradon* öt percre kiszállott. Az állomáson *Salacz Gyula* polgármester, *Tabajdy Gyula* alispán, *Prochaska* tábornok, *Varga* huszárezredes fogadták, a kikkel a király több szót váltott. A királlyal együtt kiszállottak: *Tisza Kálmán* miniszterelnök és *Wenckheim* miniszter.

Az árvíz folytán a szegedi összes honvédpárancsnokságokat s a 46-ik gyalogezred pa-

rancsnokságát, továbbá a szegedi kataszteri hivatalt ideiglenesen *Aradra* helyezték át; s *Arad* a legnagyobb előzékenységgel adott szállások a kiöntött hatóságoknak.

A szegedi árvízzel egy időben *Aradmegyében* is pusztított a víz. A *Körös* elöntötte *Nagyzerind* nagy részét, a honnét egyszerre csak az a jelen és érkezett a vármegyébe, hogy kétszáznegyven ház düledezőben van. A nagyzerindi árvízkarosultaknak a király 2000 forintot, a kormány 4000 forintot utatványozott segélykép.

(Paál László emléke.)

Es huszonöt esztendeje lesz a jövő évben, hogy *Paál László*, a híres festő, a kiról a jövő héten *Lázár Béla dr.* *Aradon* fölolvastat fog tartani, meghalt. Az *Alföld* január 14-iki száma ezt írja:

Megyénk szülöttje, *Paál László* jeles tehetségű fiatal festő, aki egy ideig *Düsseldorfban*, majd *Párisban* lakott, megtévelyodott s a napokban szállították a *charentoni* tébolydába.

Pár hó múlva megjött a híre *Aradra*, hogy a nagy jövőre hivatott kiváló festő meghalt.

(A király ezüztlakodalma.)

Ha *Genfben*, hat év előtt *Lucheni* orgyilkos tőre át nem dőtte volna Magyarország Nagyasszonyának, *Erzsébet királynénak* szívet; a király az 1904-ben aranylakodalma ülné meg. Huszonöt év előtt, 1879-ben volt a királyi pár ezüztlakodalma. *Aradváros*, valamint a megye és a kereskedelmi és iparkamara hódoló föliratot intézett a királyi párhoz. A *Wladimir* orosz herceg nevét viselő 14. huszárezred, a mely akkor *Aradon* állomásozott, az ezüst-lakodalom napján fényes ünnepet és az ujaradi mezőn nagy löversenyt rendezett.

A végzet nem engedte meg, hogy az aranylakodalom is bekövetkezhessék...

(Egy huszonöt éves rövid hír.)

Aradnak országgyűlési képviselője akkor *Chorin Ferenc* volt. Hogy neki is lesz a jövő évben, a minek huszonöt esztendősi jubileumát megünneplje, mutatja az az eredeti harc, a mely az *Alföld* 1879. évi márciusának egyik számában jelent meg, s így szól:

Az egyesült ellenség március 3-án egy reményteljes taggal ismét szaporodott. Ugyanis ekkor született városunk országgyűlési képviselőjének *Chorin Ferencnek* egy fiacskája, akit annál szívesebben üdvözlünk, mert ellensúlyozza a pártarányt, amely megzavartatott az által, hogy ugyanazon *Tisza Kálmán*nak is fia született. Mint ebből látható, városunk képviselője minden téren törekszik megfelelni hazafiúi és pártbeli kötelezettségeinek.

Az a fiú különben, akinek születését ilyen politikai színezettel írták meg, a ki tehát a jövő évben lesz huszonöt esztendősi, *Iffy Chorin Ferenc*, akit ez évben avattak fel sub *auspiciis regis* doktorrá a *budapesti egyetem jogi fakultásán*.

A gondos szem a huszonöt év előtt való himen híreket is átfutotta. Ennek alapján jelenthetjük, akiket illet, hogy *Tisza Mór dr.* *Aradváros* tb. főorvosa az 1904. évben ünnepeli ezüztlakodalma nejével szül. *Bansburg Hermin* urnóval, a kivel huszonöt év előtt, mint a *Darányikórház* fiatal és tehetséges orvosa, egybekelt.

(A megye új vezetői.)

Aradvármegye vezetésében változás állott be az időben. Az előbb lemondott *Atzél Péter* helyébe a király július havában *Tabajdy Károlyt* nevezte ki *Aradvármegye* főispánná és helyette alispánná *Ormos Péter* kisjenői főszolgabíróvá választották meg.

Es huszonöt év előtt halt meg a város egy

jeles embere: **Török Gábor**, a megye volt főispánja, Aradvárosának 1848 ban polgárnagygya, majd kormánybiztosa, a kit a zabadságharc után halálra ítélték; ezt a halálbüntetést kegyelemből tíz évi várfogságra változtatták s abból **Török** negyedfél évet le is töltött.

A városnak két nagy vendége volt az évben: **Trefort** Agost kultuszminister, a ki augusztusban volt Aradon, és **Fejérváry Géza** báró tábornok, ekkor honvédelmi államtitkár, a ki az itteni honvédparancsnokságot vizsgálta fölül.

(A vitás ohevra.)

Tudvalevő, hogy az Aradi Chevra Kadisa ez évben ünnepelte meg **kétszáz esztendő**s jubileumát, Lapozgatva pedig az 1879 iki új ágok között, azokban egy hasonló ünnep referáciáját olvassuk.

Az aradi Chevra Kadisa akkor ünnepelte meg fennállásának **százötven éves** jubileumát meg is van abban mondván, hogy a szent egyesület 1729-ben alapították. Tehát vagy huszonöt év előtt nem ünnepeleék joggal a százötven éves jubileumot, vagy az idén a kétszázast. A számításban tudniillik **huszonöt év dífere**ncia van, s így az ne a stimmel . . .

(Kisebb események.)

Mint kisebb eseményeket említjük meg: az **Arena-házat**, a mely ez évben újjaépült huszonöt év előtt vette meg jelenlegi tulajdonosa **Fischer Eliza** özv. **Bittónétól**, 72.000 forintért, mely összeg, az akkori rossz ingatlan-forgalmi viszonyok között igen jó ár volt.

Es huszonöt esztendeje lesz, hogy a város **rosháé tornyában délet is harangoznak**. Addig ugyanis csak este 9 illetve tíz órakor huztak a városháza harangjával takarodót. Mivel azonban a minoriták harangja messze esett innen, **Salacz Gyula** polgármester elrendelte, hogy a harang délben is szóljon.

A színház, események közül följegyezzük, hogy **Ditrői Mór**, a Vigszínház igazgatója, 1879. évi-február 5-én tartotta Aradon jutalomjátékát.

A rendőri szenzációknak két kiemelkedő eseménye jubilálhatna, ha egyáltalán szokás volna ez az ily eseményeknél. Február 12-én lakásán meggyilkolták Aradon az öreg **Bérczy Alajos** postamestert.

Augusztusban pedig elfogták Aradon a Huszeri-féle tözsede előtt **Mártony Izidor** budapesti ügyvédnek gyilkosát, **Madarász János** csavargót.

Az ujév előtti munkaszünet felfüggesztése.

(Hieronymi újabb rendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24

Hieronymi Károly kereskedelmi minister az ujév előtti vasárnapon is felfüggesztette a munkaszünetet. A minister ez intézkedését nem várták, sőt ugy volt a hire, hogy a minister a karácsonyi vásárra való tekintettel a karácsony előtti vasárnapon felfüggeszti az üzletek bezárását, de az ujével megelőző vasárnap nem.

Ma este a következő távirati rendelet érkezett a városhoz:

83278.

Városi törvényhatóságnak

Arad.

Az 1891. évi XIII. t. c. 3. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, az ujévi forgalomra való tekintettel, megengedem, hogy a folyó hó 27-ére eső va-

sárnapon a folyó évi junius 13-án kiadott 28559. sz. rendelet II. részének 2. 3., 4. és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, **illetőleg az adás-vevés egész napon át végezhető legyen.**

Hieronymi.

Bizonyos, hogy a minister ezen rendeletére nem volt oly nagy szükség, mint arra, a melylyel az elmúlt vasárnapot szabaddá tette. Már a múlt vasárnap is, az üzletek nagy része a nyitvatartás engedelmével szemben, zárva volt, s vasárnap még több lesz zárva. Mert a mikor a karácsony elmúlt, az ugynevezett „uj-évi vásár” nem jelent valami különös fogalmat, s arra ép elég az a négy nap, a mely vasárnaptól csütörtökig hátra van. Csak ezen a négy napon legyen dolga a kereskedőknek: a vasárnapot aztán már nem kérik hozzá.

Az ácsi postalopás.

(Két letartóztatás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 24

A budapesti rendőrség és az ácsi csendőrség erőiesen nyomozza az ácsi nagy postalopás tetteit. A budapestieknek az a gyanujok, hogy a lopást egy nosszu **bajuszu** férfi és egy szöke nő követték el, akik Budapestről utaztak azon a vonaton, amely a 72 803 koronát tartalmazó pénzeszsákokat is vitte. Ezek az utasok Komáromban kiszálltak és ott egy rájuk várakozó feketeszakállas uriembernek egy csomagot adtak át. — Ezután ismét visszatértek az indulásra kész vonat szakaszába és tovább utaztak Ácsig, ahol egyszerre nyomuk veszett, az ellopott pénz: s zsákkal együtt.

A fővárosi rendőrség két legügyesebb detektívjét: **Beck** és **Brosch** titkosrendőröket küldte le Ácsra a nyomozás folytatására.

A rendőrség, a már ismert részleteken kívül megállapította, hogy mi volt az ellopott zsákban. Ime: 72 darab 1000 koronás, 800 db 100 koronás, 3 darab 1 koronás, 3 darab 1 filléres postabélyeg és 2 ajánlott levél.

A mint Komáromból táviratozzák, **Kéry Miklós**, a komáromi törvényszék vizsgálóbírája az ácsi postalopás ügyében egy postatitkár és egy csendőrfőhadnagy kíséretében a helyszínére ment s ott folytatja a vizsgálatot.

Az eddig beszerezett bizonyítékok alapján azt konstatalta Kéry, hogy az ismeretlen tettes a lopást a **vasuti állomás helyiségében** követte el. **Tóth József** postaküldőnc vigyázatlansága is hozzájárult, hogy a lopás megtörtént. Az ő dolga volt, hogy az érkező és továbbmenő postacsomagokat őrizze. Tóth kötelessége volt, hogy a csomagokat és küldeményeket a III. elsőtályu váróterem közelében és a célra rendelt ládába zárja, amíg a vonat megérkezik.

Hétfőn a Budapestről érkező mozgóposta csomagját, a melyben az elrabolt csomag volt, nem zárta a ládába, hanem ennek födelére tette. A szűrővel leterítette, aztán ráfeküdt és nyomban el is aludt. Ejjél után egy órakor fölébredt. Kiszaladt az állomásra az 1808. számu vonatra, a mely Grác felé ment, hogy az érkező postacsomagot átvegye. Mire visszaent a váróterembe, a **zsákokat nem találta sehoh.** Remélve mondta el a dolgot. **Grecco Pál** máházónak, a ki nyomban jelentést tett a szolgálatot teljesítő tisztviselőnek, a ki a hiányt megállapította.

A csendőrség letartóztatva **Tóth Józsefet**, a házkutatás alkalmával azonban semmit se talált, a mi ellene bizonyított volna.

A gyanu egy **Gazdics János** nevű ácsi cukorgyári alkalmazott ellen lányul, a ki éjjel

is ki szokott menni az állomásra, hogy a gyár leveleit földadja és érkező doigait átvegye. A lopást követő éjjel szintén az állomáson volt. **Gazdicsot szintén letartóztatták**, de a náa megtartott házkutatás se vezetett eredményre.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Délután: Gjurkovicz leányok, vigjáték. Este: Drótosító, operette. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Délután: Rip van Winkle, operette. Este: Bob herceg, operette. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: Pesti nők, operette. Este: A Betyár kendője, népszimű. K.-Hegyessy Mari felléptével. (Páratlan bérlet.)

Hétfő: Szigetvári vértanúk, dráma. K.-Hegyessy Mari felléptével. (Páros bérlet.)

Kedd: Ujabb veszedelem, szimű. K.-Hegyessy Mari és Pavlay Erzsike felléptével. (Páratlan bérlet.)

*** Sarkadi bucsuj.** Mint jeleztük, **Sarkadi Aladár** szombaton bucsuzik el az aradi közönségtől. Este a **Bob hercegen** a borbély szerepe játsza. A bucsuzó művész a darab második felvonásában **Lawton** füttykujját fogja belőül előadni. Sarkadi helyén **Ligeti Vilmos**, a kiváló tehetségű fiatal jellemkomikus fogja betölteni.

*** Ünnepi előadások.** Három nap egymásután kettős előadások lesznek az Aradi Nemzeti Színházban. Karácsony első napján délután **Herczeg Ferenc** bájos életképe, a **Gyarkóics leányok** kerül színre, este pedig **Lehár** népszerű operettjét a **Drótosító** adják **Zilahynéval** és **Róza Lilivel.** Szombaton délután **Lecoque** rég nem látott örökbecsű dalműve a **Rip** kerül színre, este pedig a **Bob hercegen** bucsuzik el az aradi közönségtől **Sarkadi Aladár**, a színház kedvelt komikusa. A vasárnapi műsort a **Pesti nők** és a **Betyár kendője** töltik be, melyben **K. Hegyessy Mari** asszony lép fel, mint vendég.

*** Csillag Teréz**, több budapesti lap hire szerint, január hó 1-én visszatér a Nemzeti Színházba, melynek közönsége két esztendő óta nélkülözi a jeles művész művészetét és elbájoló kedvességét. A művész és a színház izgatósága egyelőre még nem egyeztet meg, de differenciáik remélhetőleg elsimulnak. **Somló** igazgató a művész óhajait s a szerződés új passzusait a belügyminiszterium elé terjesztette.

*** Az „Atheneum” Nagy Képes Naptára**, már mos 45-ödször jelent meg, hogy a közelgő új esztendőre szinte nélkülözhetetlen tájékoztatóul szolgáljon. Kimerítő közhasználati részt és majdnem 300 oldalra terjedő tisztí címtárt foglal magában. Megjegyezzük, hogy ugy a történelmi mint a szépirodalmi részt szebbnél-szebb illusztrációk kísérik. Ára 2 korona.

*** Karácsonyi legenda.** Ot hete, hogy a **Szikra**, ez a pompás képes hetilap megindult és máris rendkívül népszerű országzszerle. Eddigi számaik érdeklődéssel és szeretettel fogadta a közönség, amely méltányolni tudta azt, hogy a **Szikra** képeit legnevesebb magyar festők rajzolták; szövegrészben pedig irodalmunk legjelesebbjei szerepelnek. Most megjelent a **Szikra** karácsonyi száma és ez a szám valóságos szenzáció a magyar zsurnalisztikában. **Heltai Jenő** bájos, finom karácsonyi legendáját nyolc (négy és öt színben nyomott) kép illusztrálja: **Vesztróczynak**, a zseniális, fiatal illusztrátornak képei. A három királyról szól a legenda; a három királyokról, akik manap zarándokolnak el Betlehembe, a jászolhoz. Azonsivül **Ambrus Zoltán** cikkesorozatát kezd ezzel a címmel: „Történetek egy kis emberről” és **Jób** Dániel hangulatos karácsonyi novellával szerepel. Egész sereg kisebb élc és rajz élénkíti még a **Szikrának** ezt a számát is.

*** A Színház.** A hetilapok túlközében egy speciális művészeti hetilap vonja legutabban magára a közfigyelmet. Ez a **Színház**, a hazai és külföldi színházi élet díszes, képes heti krónikája, mely heti 20—26 oldalon tárgyalja a fővárosi, vidéki és külföldi színházi eseményeket kitűnő képekön, elsőrendű cikkekkal, karikatúrákkal és komoly és vig tartalommal felváltva. Ez a lap már tartalmánál fogva is ki-

sárral megdobják, leköpi, megtépik, elkinozák, keresztre feszítik, — még akkor is változatlan melegséggel öleli át az emberiséget: Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekednek.

Ránk köszöntött ismét a szeretet ünnepe. Nem úgy, mint máskor, a szűzi fehér hóval, hanem feketén, nyirkos levegővel szennyel, sárral. Ki tudja, talán azt akarja jellegelni a természet, hogy ma már nincs szeretet. Nem halt meg ugyan, de alszik. Harc, tusakodás mindenfelé, politikában, gazdasági téren általános depresszió. Szeretet? Fogalom, semmi egyéb. Csak külsőségekben ünnepelnek az emberek. . .

En, félre ezzel a söít képpel! A fekete karácsony, fekete hangulata ráült a lelkünkre. Pedig karácsony van, fényes örömteli karácsony. Három napra elült a munka zaja, mindenki a békés, vidám, családi körbe vonult, hogy szerettei közt élje át a szeretet ünnepét. Kigyultak a karácsonyfák gyertyái és a kicsinyeknek meghozta a kis Jézus a sok tarka-barka játékokat. A nagyok is megkapták a magok krisz-kindijét és mindenütt szétömlik a nagy áldáshozó béke. Mikor pedig ma éjféltre fordult az idő, a templomok kivilágított csarnokai megnyitak, az éjféli mise kórusának hangja kiáradt az utcára és mint hajdan a pásztorok, most az ünneplő emberiség hirdeti a Megváltó születését. Megszületett a világ világossága!

Mi pedig, a kik feketének látjuk ezt a karácsonyt, a szentírás szavaiból merítünk magasztalást. Talán tévedünk. Mert ime látjuk az idők jelenségeit, de nem látjuk az idők jelét. . .

Megszületet a szeretet!

Az ereklyemúzeum új tárgyai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Az aradi *Kölcsey egyesület* 1902. évi működéséről szóló jelentés, a melyet *Jancsics Ferenc*, az egyesület titkára a december 27-én tartandó közgyűlés elé tejeszt, most jelent meg nyomtatásban. A jelentés érdekesen csoportosítja az egyesület működésének kiválóbb mozzanatait.

nyik része az *ereklye múzeum* szaporodásának kimutatása. E szerint a múzeum az elmúlt évben a következő újabb szabadságharc emléktárgyakhoz jutott:

Endrödi Sándor a múzeumnak adományozta gróf *Batthyány Lajos* házi sapkáját. A nagybecsű adományt *Csák Cirjék* rendfőnök juttatta a múzeumhoz, *Kemka Gyula* kapriórai uradalmi tisztartó pedig *Gal* László honvéd tábornok síremlékének két fányképét.

Hamvai *Kováts Imre* Konstantinápolyból, az 1848—9. évi hadjárat emlékére az olasz kormány által veretett emlékérmét adományozott a múzeumnak. Hamvai *Kováts* a 84 főből álló magyar légiónak volt tagja, a ki 1888-ban, a mikor az emlékérmé kiosztatót, a légio tagjai közül már csak egyedül volt életben. Az adományt Dr. *Barabás Béla* ur közvetítette.

A *Gyalokay-család* Nagyváradról beküldte *Gyalokay Lajos* 1848—9. honvédőrnagy egykori orcképét és *Gyalokai* által a piski csatáról készített egykori irónrajzot, *Hatos Tivadar* Budapestről a *Petőfi Sándor* kardját. E kard leírása eredete és a hozzáfűzött események a helyi lapokban közölve voltak.

Gróf *Almásy Dénes* a múzeumnak adományozta ama két pisztolyt, a melyek az adományozó nagybátyjának, gróf *Almásy Dénes*nek a szabadságharc alatt használatában állottak. Grófi koronával és A. D. monogrammal vannak a pisztolyok jelezve.

Dr. *Bassó*, *Kossuth Lajos* orvosa pedig *Kossuth Lajos*nak dohánytartóját küldte be.

Az aradi 1848—9. honvéd egyesület mult év október hó 6-án küldöttségileg és ünnepélyesen adta át a múzeumnak a 29. honvéd zászlóalj lobogóját. *Rónay Emil* özvegye pedig *Kiss Ernő* tábornok nagyértékű kávé-készletét adományozta.

Az ereklyemúzeum belépődíjából az 1802. évben 928 korona 60 fillért vettek be.

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek s az ezt követő vasárnap miatt a helyi lapok közös megállapodása szerint kedden, f. hó 29 én reggel fog megjelenni.

— **Karácsonyi ajándékunk.** Az *Aradi Közlöny* 1904. évi *Nagy Képes Naptárát* ma kapták meg helybeli előfizetőink a lapkihordók útján. A ki tévedésből esetleg naptárt nem kapott volna, szíveskedjék a kiadóhivatalban jelentkezni, hol az ajándékot készséggel átadják. *Vidéki* előfizetőink részére a vaskos könyv már szintén expedíció alatt van.

— **Karácsony a templomokban.** Szent karácsonyt a hagyományos ünnepek közt ülik meg Arad keresztény templomaiban. A minoriták egyházában az ünnep első és második napján, pénteken és szombat délelőtt zenés, énekes nagy misét mondanak. Ünneptisztelletek lesznek a protestáns templomokban is. A minoriták plébánia templomában a karácsonyi ünnepek alatt tartandó szent beszédek sorrendje a következő: December 25-én d. e. 8 órakor *Wlassits* Anasztár, fél 10 órakor *Csák Cirjék* dr. rendfőnök. 26 án d. e. 8 órakor *Andrássy* Rezső. E nap a Flórián kápolnában d. e. 9 órakor szent mise lesz. 27-én d. e. 8 órakor *Novák* Adorján. 31-én d. e. 5 órakor *Andrássy* Rezső. Január 1-én 8 órakor *Székely* Pólykarp, fél tíz órakor pedig *Fényes Lajos*.

— **Udvari bál.** A nagy udvari bál — mint Bécsből jelentik — január 16 án lesz. A bál az udvarnál pedig január 26-án. A delegációk dinnerje január 21-én és 23-án lesz.

— **A vaggongyári tűz.** Az aradi vaggongyárban pusztított tűzre nézve az öt intézet kiküldöttei ma délelőtt befejezték a kár becslését. Csupán azoknak a gépeknek becslése van nátra, amelyek nem a gyár tulajdonai, hanem javítás céljából voltak a leégett mozdonyosztályban s így a kártérítés részben azokat illeti. A becslés befejezése folytán január első hetében elkészítik a terveket a mozdonyosztály berendezésére s ujjaépítésére s a mint az időjárás enged, hozzáfognak az építéshez.

— **A közműhely ügye.** A *Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára* az aradi közműhelytelep építésére nézve több aradi vállalkozót és iparost fölszólított ajánlattételre, a kik ajánlatukat be is adták. A döntés január 15-éig történik meg. Az építést a tavasszal megkezdik, s a közműhelyt legkésőbb *juliusban* átadják a rendeltetésének. A közműhely használatára nézve az aradi villamtelep, a melyt kezelni fogja, az egyes ipari szakcsoportokkal tárgyalásokba bocsátkozott, s a magánosoknak kiadandó géperőre nézve is történtek ajánlatok.

— **Magyar tankönyv a katonai iskolákban.** *Budapesti* öt jelentő tudósítónk: Ma jelent meg az első magyar fecske a katonai iskolákban. Egy 138 lapra terjedő negyedrét könyvecske az, melynek az a hivatása, hogy a német anyanyelvű katona-fiukat a magyar nyelv első nehézségein átsegítse s már a mennyire könyvből lehetséges, magyarul meg is tanítsa őket. A könyv címe: „Ungarisches Lehrbuch für den Gebrauch an den k. und k. Militär-Bildungs- und Erziehungs-Anstalten, von Oberstlieutenant *Paukert* und Oberlieutenant *Willner*“. A tankönyvnek az a rendeltetése, hogy a hadapródiskolák növendékeinek a magyar társal-

gási és szóigálati nyelv elsajátítására alapul szolgáljon.

— Az Aradi Nemzeti Szövetség munkáképző intézményének legközelebbi nyilvános szórakoztató és szakelőadása vasárnap, f. hó 27-én délután 4 órakor lesz a *Weitzer János-utcai* iskola dísztermében. Ez alkalommal *Kar* Győző főgymnáziumi tanár tartja a szakelőadást a magyar nemzet történetéből. Szavallatot *Farkas Ferenc*, monológot pedig *Kovács Géza* ad elő. Az intézmény elnöke felkéri mindazokat, kik nyilvános előadásokon szavallattal vagy monológgal résztvenni kívánnak, hogy ez iránt nála az előadások helyszínén előadásokat megelőzőleg jelentkezni szíveskedjenek.

— **A vértanu tábornok szobra.** *Schweidel* József 1848—49-iki honvéd tábornoknak, az aradi tizenhárom vértanu egyikének, szobrot emelnek szülővárosában, Zomborban. A zombori szoborbizottság, mely *Vértesi* Károly író elnöklésével működik, az emlékmű mintázásával *Mátrai* Lajos szobrászt bízta meg, aki a mintát egykoru arcképek és fölvételek alapján elkészítette. A *Schweidel*-szobor budapesti bizottságának tagjai ma tekintették meg a szobortervezetést, melyet minden tekintetben sikerült művészi alkotásnak és a kivitelre alkalmasnak ítélték. A vértanu tábornok álló szobra Zombor város főterét fogja ékesíteni és leleplezése a jövő év október 6-án lesz országos ünnepély keretében.

— **Uj jogtudorok.** *Kurtucz* Kornél aradi ügyvédjelöltet és *Momák* Dömöt Péterffy Antal aradi ügyvéd irodavezetőjét a kolozsvári tudományegyetemen jogtudományok doktorává avatták *Kárász* Győző ügyvédjelöltet, *Kohn* Jakab volt aradi fakereskedő fiát a napokban avatták doktorrá a kolozsvári egyemen.

— **Forradalom Koreában.** Londonból táviratozzák: Ideérkező jelentések szerint *Észak- és Dél-Koreában* kiűtött a forradalom. Hir szerint a forradalmat az oroszok szították. Korea és Mandzsorszáog határán 1500 fegyveres koreai átlépett az ország határán. A kínai csapatok megtámadták őket, de eredménytelenül.

— **A vasuti szabadjegyek érvénye.** A kereskedelmi miniszter, mint jelentik, intézkedett, hogy az erre az évre kiállított összes kedvezményes évi bérlet- és szabadjegyek a jövő év január végeig érvényben maradjanak. A kedvezményes igazolványokra és arcképes igazolványokra ez az intézkedés nem vonatkozik.

— **Eljegyzés.** *Bobovszky* Gyula díszéri (Bihar m.) földbirtokos holnap tartja eljegyzését *Gurahoncon Kintzig* Mariska kisasszonnyal *Kintzig* József hájos lányával.

— **Kitüntetett tüzoltó-parancsnok.** A magyarországi tüzoltó-szövetség, *Buberl* Ferencet, a gáji önk. tüzoltó-kar főparancsnokát, saját működési körében tett kiváló tevékenysége s öt évi szakadatlan működésének elismeréséül, szóigálati érdemjellel tüntette ki.

— **A nagyszőlősi választás.** Nagyszőlősi táviratozzák, hogy több választó ma *Jeles* János ilonok-ujfalusi görög kath. plébánost, *Jel* György *ujszentannai* postamester testvérbátyját jelölték, aki *Ugron-páris* programmal szándékozik fellépni.

— **Házasság.** *Stein* Mór f. hó 27-én délután fél 4 órakor köt házasságot *Aradon Glück* Dávid lányával, *Hajnal* kisasszonnyal.

— **Egy ezredes öngyilkossága.** *Prágából* táviratozzák: *Theisz* Wilibald nyugalmazott ezredes öngyilkossági szándékából második emeleti lakásának ablakából leugrott az utcára. Mindkét lábát eltörte, félholtan szállították a házba. Az ezredes gyógyíthatlan betegsége miatt akarta magát kivégezni.

— **A makói Kossuth-szobor.** A makói Kossuth-szoborbizottság ma Budapestre érkezett.

hogy *Kallós Ede* Kossuth szobrának mintáját megtekintse. A bizottság kiküldöttjei *Farkas József* polgármester, *Bán Zsigmond* ügyész, *Orbán* főmérnök, *Cseresyenyés* főkapitány, *Kardos* főmérnök, *Baloghy Pál* bizottsági tag és *Justh Gyula* országos képviselő voltak. A szobor, mely Kossuthot fiatal korában ábrázolja, a mint kezét a szívére téve szónokol, a bizottság tetszését nagyon megnyerte. A szobrot Makón a *Dassewilly-téren* állítják föl és a jövő évben szeptember hónapban fogják leleplezni. A szobrot a délelőtti folyamán *Kossuth Ferenc*, a függetlenségi párt elnöke is megtekintette, a ki nagy elismeréssel szót róla.

— **Örült vagy könnyelmű?** Frankfurtból táviratozzák a „Frankfurter Zeitung” foglalkozik egynémely bécsi lapnak ama híreivel, amelyek arról szólnak, hogy *Lujza* kóburgi hercegasszony kétségtelenül megállapították az elmebajt. A frankfurti újság szerint ezek a cikkek sugalmazottak. Nem örült volt a hercegasszony hanem könnyelmű és minthogy témérdek hitelezője jelentkezett időközben, nagyon természetes, hogy ily módon bizonyos oldalról nyomást akarnak gyakorolni a hitelezőkre.

— **Karácsonyfa ünnepe.** Tegnap volt a Demeter-utcai szegény óvodás gyermekek karácsonyfa-ünnepe, melyen a szülők is nagy számmal voltak jelen. Már égtek a gyertyák a szép karácsonyfán midőn a gyermekek bevonultak a nagyterembe. Azután a gyermekek ajkán felredült a dal „Nagy örömet hirdetek nektek.” Valóban linc is nagyobb öröm a gyermekek nézve mint a karácsony öröme. A szülők megalálva látták gyermekeik örömeit amint boldogan mentek haza, mutogatva a nagy papirzacskót s benne a sok jót mit az anyukája nekik hozott. Dicséret illeti az intézet vezetőnőit, *Kornis Ilona* és *Lismann Ilonka* óvónőket, akik a gyermekeknek ezt az örömet megszerezték.

— **A nyomdász sztrájk vége.** *Pécs* is lefolyt már a nyomdászok sztrájkja, amely szintén súlyos áldozatokkal járt a lapokra és nyomdatulajdonosokra nézve. A pécsi újság kiadók most ennek következtében közös nyilatkozatot adtak ki, a melyben kijelentik, hogy kénytelenek a hirdetések árát ötven százalékkal fölemelni.

— **A levélhordó merénylője** Budapesten. Hirt adtunk arról, hogy a fiumei rendőrség elfogta *Boda* budapesti pénzlevélhordó orvadmódját *Gottfried Béla* személyében, aki beismerő vallomást tett. *Gottfried Béla* mozgalmas múltja van. Két évvel ezelőtt megszökött a lipótmezei tébolydából, a hova úgy került, hogy a büntető törvényszék, amely lopás miatt vonta őt felelősségre, zugyva beszéde és felütő magaviselete miatt elrendelte elmebeli állapotának megvizsgálását, s minthogy a szakértő orvosok kijelentették, hogy közveszélyes volt, a törvényszék a további eljárást megszüntette és az örültek házába vitette. Innen aztán úgy szökött meg, hogy lefűrészelte zárkájában ablakrácsait. Szökése után betört az óriás-téca egyik házába s onnan ruhaneműt és 160 korona készpénzt lopott, de elfogták. A tárgyaláson a védő kérte, hogy küldjék vissza a tébolydába, a bíróság azonban ezt az indítványt mellőzte, s *Gottfried* hat hónapi börtönre ítélte. Ha beismerő vallomásának hitelt lehet adni, akkor nyomban a büntetés elszüntetése után követte el a merész rablótámadást. Mint egy későbbi fiumei távirat jelenti, a betörtöt még egyszer kihallgatták, és ekkor is azt vallotta, hogy tényleg megtámadta *Bodát* és a pénzt a Ferencvárosban egy malom közelében elárta. Egyszer a sütők malmát, máskor egy másik malmot említett, s azt a látszatot kelti, hogy hamis vallomást tesz. Alighanem örülséget akar szimulálni és ezért egyelőre még Fiumében tartják megfigyelés végett.

— **Magyar név.** *Crisán György* szentleányfalvai illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „Körösi“-re kért átváltoztatását a belügyminister megengedte.

— **A székudvari postamesternő toalettljei.** A székudvari postamesternő, *Orosz Jánosné* szül. *Kirili Margit* ügyében védője *Nagy Sándor* dr. ma kérvényt adott be a nagyváradi posta- és táviratigazgatóságához. Ebben a kérvényben azt

kéri, hogy az igazgatóság oldja fel a zár alól *Orosznét* lefoglalt ruháit, mert nem tud ötvözködni. Az igazgatóság még nem döntött a kérvény doloában.

— **Karácsonyi romantika.** Budapestről jelentik: A napokban történt, hogy a Szevetenay utcában egy *Vojnits* nevű lámpagyújtogatót összeszurkáltak. A rendőrség kinyomozta, hogy a késelők *Novák Mihály* és *Macsák Mihály* napszámások. A késelőket a rendőrség letartóztatta. A letartóztatottak felett *Zsarnay* rendőrtanácsos és *Kiss Arpad* nyilvántartó ma rapportot tartott. A mikor *Macsák*hoz értek és a nevét kezdték, a fiatal ember zavarba jött és azt mondta, hogy a neve *Macsák János*. *Zsarnay*nak nyomra feltűnt az eset, vallatásra fogta a zavarba jött és más nevet mondott fiatal embert, aki bevallotta, hogy a bátyja helyett fogatta el magát. A bátyja ugyanis családos ember és nem akarta, hogy a karácsonyi ünnepeket a börtönben töltsse. Ezért jelentkezett ő a bátyja helyett.

— **Nazarénus rab-katonák.** Szilveszter napján egyszerre három nazarénus martir szabadulki a szegedi csillagbörtönből. Ezek: *Herczeg István* bácskulai (Bácsm.), *Jovics Sándor* obrováci (Bácsm.) és *Szücs Miklós szemlaki* (Aradm.) illetőségű fiúk. A két előbbit ezelőtt két évvel sorozták be a szabadkai 6. honvédegyalozredhez, míg *Szücsöt* ugyancsak két évvel ezelőtt a lugosi 8. honvédegyalozredbe osztották be szolgálatételre. Mindhárman 2—2 évet ültek már a „vallásuk” miatt, ami lehet minden, csak valóság nem mert összeütközésbe hozza hivat a király és a haza érdekeivel.

— **Elfogott tolvaj.** *Pakurár* Simon rendőrtizedes ma reggel a pécsi országon elfogta *Klock Péter* többször büntetett csavargót, aki *Gáiban* és a szederháti határban több baromfipást követett el.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi 1848/49-es elszegényedett honvédek karácsonyfájához az alábbnevezett jószívű emberbarátok voltak szívesek hozzájárulni, és pedig: *Kremer József* ur, és *Bing Löbl* és *Domádyi József* urak bort. A központi asz altársaság 15 kiló cukrot, *Neuman Dániel* ur 20 koronát, a névtelen asztaltársaság 20 koronát. Az aradi honvédegyelet nem mulaszthatja el, a nemes adakozóknak ez uton is a leghalásabb köszönetét nyilvánítani. Arad, 1903. december 24. Nagy Soma jegyző, *Simay* István egyl. elnök.

— **Ongyilkos uriaszony.** *Brunner* István budapesti vasuti tisztviselő felesége lakásán halántékon lötte magát és meghalt. Ongyilkosságát elmezavarban követte el.

— **Muzska viszonyok.** A fehér cár birodalmában a nagy fehérség alatt jócskán fekete az élet. Témérdek olyan dolgot jelentettek már onnan, amik bámulatba ejtették a külföldet. A legújabb eset, amelyet most veszünk hírül, talán a legrosszabb valamennyi közt. Kievből letartóztattak a napokban egy *Nikolaj Krivusa* nevű uriembert, egy közjegyző fiát, aki többszörös rablógyilkos s egész bandát szervezett uri barátaiól a szegény emberek kifosztására. A banda Szentpétervárig minden nagyobb városban szerepel, illetve tart fiókbandákat, amelyek nagyobb stílu rablások alkalmával egy nemzetközi banditákból álló szövetséggel együtt működik. Az uri banda szerepléséről ezeket írják Kievből: A rendes módja a banda működésének az, hogy álarcosan bekalandozzák a várost éjszakánként és feltartóztatják a magánosan haladókat. De megtették már azt is, hogy mikor nekik voltak vendégeik a családi házában, a vendégek távozása alkalmával lesbe álltak és leütötték őket az utcán. Egyszer a banda feje valamelyik kaszinóban nagy összeget vesztett kártyán egy barátja ellenében. A játszma végén aztán ajánlkozott, hogy hazakerüljön őt s az uton leszurta és kirabolta. Letartóztatása nagy feltűnést keltett és most értik csak egyes uri házakban, hogy hová tűnt némely ékszer, amelynek sohasem lehetett a nyomára találni.

— **Szerelem a turfon.** Az amerikai hölgyek már annyi jelet adták a rendkívüliségüknek, hogy voltaképen már újabb meglepetést nem is szerezhetnek nekünk. Most azonban egy teljesen eredeti dolgot írnak New Yorkból. A *Madisson Square Garden* óriási csarnokában kerékpárverseny volt a minap. A nézők tribünjén azonban egy, a felismerhetetlenségig lefátyolozott arcú hölgy az egész közönség

érdeklődését magára vonta azzal, hogy rikúljéből nagy csomag százdolláros bankót vett elő és a mikor egy *Leander* nevű kerékpáros előtte elrobogott, a bankócsomót neki átnyújtotta. Persze, bámultak az emberek s most már senki sem érdeklődött a kerékpárverseny iránt, minden tekintet a különös hölgy felé fordult. De a furcsa szeszély még nem ért véget. Amikor a következő fordulónál *Leander* ismét ahogy felé éri, ez egy arany órát nyújtott át neki, a harmadik fordulónál pedig egy arany láncot. A következő fordulónál a hölgy egy értékes briliánsgyűrűt akart még *Leander*nek átnyújtani, de valaki a közönség sorából hirtelen elkapta a gyűrűt és eltűnt vele. Ekkor a hölgy elhagyta a helyét és sietve eltávozott, anélkül, hogy a kiléiét bárki megtudhatta volna. *Leander*, aki maga nem is sejti a spleenes hölgy kilétét, rendkívül szépségű férfi.

— **Ellopott briliánsok.** A bécsi rendőrség tegnap egy nagy postaopásnak jött a nyomára. A tolvaj, akinek kiléte még nincsen megállapítva, egy sok ezer forintot érő briliáns küldeményt kerített a markába. A rendőrséghez tegnapelőtt feljelentés érkezett arról, hogy *Blaschek* Mária társalkodónő az utóbbi időben abból él — és igen jól él — hogy az ékszerészknél apró briliáns kövekkel házal. Az asszony fia, *Blaschek Károly* 20 éves kárpitóssegű, hasonlóképpen briliáns köveket árult s azokat uton-utófélen mutogatta barátainak. *Blaschek* Károlyt és anyját becitálták a rendőrségre. *Blaschek* Károly azt vallotta, hogy a briliánsokat a nyugati pályaudvaron egy postakocsiban találta. A dobozban 372 apró briliánsok voltak. Kiderült, hogy a szóban levő drágaköveket *Lichmann* bécsi ékszerész cég küldötte, még augusztusban egy kölni ékszerésznek, aki a küldeményt természetesen nem kapta meg. Nem valószínű hogy a tolvaj *Blaschek* Károly lett volna. A vizsgálat már kiderítette, hogy a drágaköveket tartalmazó dobozt valószínűleg egy postaszolgája rejtette el, hogy ellophassa. De *Blaschek* találta meg s a tolvaj zsákmányát nem élvezhette. *Blaschekék* eddig 92 briliánsot adtak el több ezer korona értékben. A többi drágakő megkerült. A rendőrség most keresi a tolvaj postaszolgát.

— **Egy tolvajlás.** A minap megirtunk egy Budapestről kapott ruhalopási esetet, a melyben érintve volt *Berger* Aradról elszármazott szabómester is. Tévedések elkerülése végett kijelentjük, hogy a tolvajok éppen *Bergert* lopták meg s így, az esetben ő a károsult fél.

— **Gyilkosság az eljegyzésen.** *Czipu* Juon nagytoraki földműves leánya a napokban tartotta kézfogóját egy odavaió legánnyal. A kézfogó természetesen nem ment végbe muzsikaszó, meg evés ivás nélkül s így, mi sem természetesebb, hogy a jókedv a vendégek között csakhamar általános lett. A dárdón nagyban fogyasztották a pálinkát s így nem esoda hogy szomorú vége lett az eljegyzésnek. Az egybegyűlt rokonok, meg ismerősök között ugyanis nézeteltérések keletkeztek, amiből persze heves szóvita támadt. *Czipu Pál*, Juon öccse valami csekélység miatt összekapott édesapjával, *Czipu* Vasziljevval s italos hevében torkon ragadva, ütő-vernit kezdte. *Brankó* Szaveta, egy 62 éves öregasszony, aki hosszabb idő óta vadházasságban élt *Czipu* Vasziljevval, meg akarta védni *Czipu* fia ütlegeitől s a verekedők közé vetette magát, majd látva, hogy ez nem segít, Pált ki akarta lökni az ajtón. A legény most dühében az ajtó mögüli felkapta az ott heverő baltát s azzal le-sújtott az öregasszony fejére, aki az ütéstől menten összeesett és meghalt. A rémes esetről nyomban értesítették a csendőroket, akik a gyilkost letartóztatták.

— **A legnagyobb versenyképesség fokmérője** volt az ez évi karácsonyi évad *Suzár József* angol uri szabónk teljesítő képességére nézve, ki a mostani ünnepekre megrendelésekkel úgy uri, mint egyenruh zati ruhákban a legnagyobb mértékben el volt halmozva és dacára ennek, minden megrendelőjét fennakadás nélkül, pontosan kielégíthette. Ez csupán modern, fővárosi berendezésének és műhelyének nagyszámu, jól iskolazott személyzetének tulajdonítható, melyek segítségével a legmagasabb követelményeknek is meg tud felelni. Ezenkívül még külön megdicsérendő legfinomabb angol és belföldi szövetekkel dusan felszerelt raktára és a legmeglegebben ajánljuk ezen törekvő iparost olvasó közönségünk szíves figyelmébe.

Merényilet a deszki postás ellen. Vak-
merő rablóátadás hírét közlik Szegedről. A
deszki postás kocsisára tegnap este, mikor Sze-
gedről a község határába e, a vaksötétségben
többször rálöttek. A postás szerencsére nem
vesztette el lélekjelenlétét, hanem tiz lővéssel
felelt a merénylőknek, akik erre meghátráltak.
Így a deszki posta minden baj nélkül ért be a
községbe, ahol a postás azonnal jelentést tett
az esetről a csendőrsnek. A merénylők nyo-
mozására a csendőrök azonnal kivonultak, de
ezideig még nem sikerült őket kézrekeríteni.
Annyi azonban bizonyos, hogy a tettesek is-
merősek a községben, mert rablási szándéku-
kat éppen tegnap akarták végrehajtani, amikor
tudták, hogy nagyobb pénzszállítmány érkezett
postán a község részére.

Külföldi utazás mint újév ajándék. Az
utazás nemes szórakozása mindvégig a gazdag
emberek kiváltsága maradt volna, ha az ide-
genforgalmi vállalat meg nem csinálja „Utá-
zási Sorsjáték” tervezetét. Ez intézet módot
akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyör-
ségében mindenki részesülhessen, százezer
egyenként 2 koronás sorsjegyet bocsájtott for-
galomba. A főnyeremény *ingyenes utazás a föld
körül*, amely mellett számos egyéb értékes nye-
remények is vannak, mint hosszabb, teljes el-
látással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő
fürdőkön való nyaralás teljes költségei és ha-
sonlók. Az utazási sorsjegy, amely városu-
kban is a nagyobb dohányüzletekben kapható,
különösen alkalmas újév ajándékoknak, mert
az ajándékozónak igen kevésbe kerül, de a
megajándékozottnak az előnyös tervezetnél fog-
va nagy örömet és boldogságot hozhat. Részle-
t s tervezetet bárkinek készséggel küld a köz-
ponti menetjegy-iroda. (Budapest, Vigadó tér 1)

A gyujtogató örült sorsa. Október havá-
ban történt, hogy *Milosjak* Adám félkegyelmű
szolga vallási mániában egymásután négy izben
gyujtotta fel Benedekfalvát. Midőn a gyujtoga-
tót elfogták bevallotta, hogy gazdája *Kiszely*
János portáját csak azért gyujtotta fel, hogy az
Istennek áldozhasson. A többi három rendbeli
gyujtogatását pedig azzal okolta meg, hogy a
falu lutheránusait így akarta kizusztítani, sőt
hozzá tette, hogy szülőfaluját, Konzskát vala-
mint *Okolicsnót* és *Sztósházát* is felégette
volna. Erre az egész vármegye részéről meg-
indult a hajsa, hogy a veszedelmes em-
bert vagy itéljék és zárják el, — avagy
valamely elmeegógyintézetbe internálják. —
A rózsahegyi kir. törvényszék a gyujtogatót
két hónapi vizsgálati fogságban tartotta és
most miután beszámíthatatlansága bebizonyult
a vizsgálóbíró szabadon bocsátotta őt. Futó tűz-
ként terjedt el a hír, hogy a gyujtogató kisza-
badult, mire Benedekfalu és Konzska községek
lakossága elhatározta, hogy a gyujtogatót, mihelyt
a község határába lép, agyonverik. E komoly
fenyegetésre *Jobb Gyula* lipótszentmiklósi fő-
szolgabíró az örültet ismét elfogatta és elzá-
ratja ugyan, de a vármegye rendelkezésére bo-
csátotta őt azzal, hogy az örültnek házában való
internáltatása sikertelen. A szerencsétlen te-
hát, aki most 30 éves, a vármegye költségén
a fogházban sinylódhatik — élete fogytáig.

Kilenc ezres története. A múlt hó 2-án
Sepsiszentgyörgyön a városi nagyvendéglőben
Kronberger budapesti fakereskedőnek kilenc da-
rab ezres bankója veszett el, a pénzt keresték,
de nem találták meg. Akkoriban *Goldstein* Nán-
dor brassói ügynököt vették gyanúba, aki Kron-
bergerrel egy szobában halt. *Mendel* Máttyás
vendéglősnak feltűnt, hogy volt takarítónője,
Bakk Ferencné szül. *Terás* Zsuzsa Sepsiszent-
györgyön lakó napszámosnő feltűnő módon köl-
tekezik. Lovakat, szekereket vásárolt s egy házas
telket is megvett kétezer háromszáz koronáért
s a vételárát is fizette azonnal. Gyanúját kö-
zölte *Szamosi* járási csendőrmesterrel, a ki
haladéktalanul kezébe is vette az ügyet s a
tetteset *Bakk* Ferencné személyesen ki is nyo-
mozta, őt letartóztatta s a nála talált 4500 ko-
rona pénzzel együtt a járásbíróhoz bekísérte
a lopott pénzen vásárolt holmikkal egyetem-
ben. *Bakk* né tagadja, hogy a kilencezer koro-
nát ő lopta el s azt vallotta, hogy a vendéglő
illemhelyén találta a pénzt. Hiába tagad azon-
ban, mert *Kronberger* azt állítja, hogy mellénye

zsebében volt a pénze, a mellényt pedig mikor le-
feküdt, feje alá a párna mögé tette be s on-
nan lopta el a takarítónő.

Jótekonyság. A városi árvaházban felállí-
tott karácsonyára 10 kor. volt színes adományozni
Széchényi Kázmérné urnó. Fogadja a nemeslelkű
adományért az árvák nevében hála és köszönetünk.
Institoris Kálmán ig. vál. h. elnök. Balázs Ferenc
árvaház igazgató.

Friss erővel. A nagy zaj elcsendesült.
A karácsonya gyertyáinak szelíd fénye határt
szabott az emberfölötti munkának is, mely ka-
rácsony havában Merkur szorgalmas népének
kijutott. Eloszlott, szétment a rengeteg ember-
tömeg, mely három hét óta egyre nyüzsgött,
forgott a városi boltokban. Nehéz dolog, sok
éjjelkezés után, végre a kereskedők is némi pi-
henőhöz, lélekezésvételhez jutnak. Megfigyeltük
az aradi embert ezeken a napokon. Hova ment,
merre tartott, mint választott, mikép nyilváni-
totta az izlését: ez volt kíváncsiságunk tárgya.
Hát azt el kell ismernünk, hogy a mai Arad
találkozó helye karácsony idején Porter Vilmos
Nagy Áruház a Szabadság-téren. Itt aztán
megfigyeléseinknek bő tere volt, itt egyesült
tout Arad, akár egy szenzációs premieren, vagy
előkelő hangversenyen. Szabadság-téri pompás
áruházában, immár harmadik karácsonyát ün-
nepelte Porter Vilmo. Friss erővel, duzzadó
munkakedvvel lépi át a negyedik esztendő kü-
szöbét az áruház, mely karácsonyi tárlatával
városunknak és kereskedelmünknek dicsőséget
szerzett.

**Karácsonyi és újévi ajándékok a legol-
csó árakban, óriási választékban** *Weinberger* Ferenc
ékszer és óra üzletében kaphatók. Arad, Központi
szálló. Telefon 439.

Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi
és bécsi kiállításon arany éremmel kitüntetett *Ba-
lassa* féle valódi angol ugorkefej azonnal eltűntet
szepít, májfoltot és mindennemű tisztátanságot az
arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot köl-
csönöz, kar tehát várni, mindenki vegye meg még
ma. Ara 2 korona, hozzávaló ugorka szappan 1 kor.
3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kap-
ható *Balassa* Kornél gyógyszerésztárában Temesvár,
Aradon *Vojtek és Weisz* ura nál, *Krausz* Elemér és
társai drogueria üzletében, *Földes* Kelemen gyógy-
szertárában, *Tábor* Gyula gyógyszerésztárában Pécska-
ut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz
küldve. Tessék *Balassa* féle ugorkefejet kérni.

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét *Kun*
József műtövis és ékszerész üzletére, kinek dusan
berendezett saját készítésű ékszer raktára van, ugy-
szintén a karácsonyi, újévi és nászajándékoknak al-
kalmatlan arany-ékszer, óra és dísz-ezüst árak izléses
és olcsó árban beszerezhetők Arad, Andrássy-tér 17,
Reinhart-palota.

**A csusz és köszvényes belegek a szere-
sok fajtáját alkalmazzák** anélkül, hogy orvos ta-
nácsához folyamodnának. Köztudomásu, hogy
a *Zoltán* féle csusz és köszvény elleni kenőcs-
ben orvosok és betegek oly kipróbált és ható-
s szert ismernek, melytől még azok is, kik 15—20 év
óta szenvedtek s fürdőkötet és különféle szere-
et eredménytelenül használtak, már néhányszori be-
dörzsölés után meggyógyultak. Ezt bizonyítja
számtalan köszönő levél és azon hiteles orvosi
nyilatkozatok óriási száma, melyek a fővá-
rosi, vidéki és külföldi kórházakban folyta-
tott kísérletekről és azok eredményéről állí-
tattak ki *Zoltán* Béla budapesti gyógyszerész részé-
re, kinél e szer üvegenként 2 koronáért kapható.

Egy millió korona hozományjal rendel-
kező hölgy sem igényelhet szebb ékszereket nász-
vagy karácsonyi ajándéknak, mint a milyenek a *Tő-
köly-téren* *Farkas* Streicher cégnél, valódi arany- és
ezüst tárgyakban, dus választékban és rendkívül
olcsó árak mellett beszerezhetők. Ezen cég az igen
tisztelt vásárló közönség kényelmére a zálogüzletből
elkülönítve egy külön bejára ot rendeztetett be, mely
bejárt a Tökölly-térre nyílik. Ugyanott dus válasz-
tékban meglepő olcsó árak mellett, szép és alkal-
mas nász és karácsonyi ajándéknak china ezüst tár-
gyak is kaphatók.

Szájpadlás nélkül fogak feleslegessé teszik
az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell,
nem is lehet. Egy óra alatt tökéletesen lehet vele
beszélni és rágni. 10 évi jóállás. *Barna* I. egyedüli
specialista szájpadlás nélküli műfogak készítésében,
Budapest, Kerepesi út 26. szám. Vidékiek megvár-
hatják.

**Építkezés folytán sátorba való átköltözkö-
dés előtt,** raktáron levő összes inga órák, ezüst
díszmü árak leszállított árban kiadásittatnak. *Grál*

Lert J. és fia óras és ékszerésznel. Olcsó szá-
rácsosny ajándékok óriási választékban.

Hegedüs Gyula kafe, eszet és piperó m
gességi kereskedése Andrássy-tér 15. Hermann-
Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdaság
háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvas
cocus lábtörölő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő
kény nagy raktára.

Büvész estély a Kass étteremben. Vasár-
nap este egy ügyes büvész magyar társulat fog
előadást tartani, mint meggyőződöttünk, mutat-
ványai mind ügyesek, de volt sok olyan is
amit még Aradon nem mutattak. Felhívjuk a
közönség figyelmét. Belépti-dij nincs. Kezdés
8 órakor.

**Nátha, köhögés, rekedtség, nyálkás és
torokbeli ingernél** kitűnő hatásta a *Senega* méltas
tilla. Kapható Kossuth gyógyszerésztárában, *Boros* Bén-
tér 15. (Döngl ház) Ara egy korona.

Szoba illatok a legfinomabb minőségekben
1 üveg 70 fillér *Vojtek és Weisz* cégnél Aradon.

Elveszett egy Lady névre hallgató fehe-
szőrű orosz agar. A megtalálója szíveskedjek *Maion*
vivőtermébe juttatni, ahol jutalomban részesül.

**x— A legújabb jószabású női és gyerme-
felöltőket** legolcsóbban beszerezhetjük a *szolid*
előzekenynek általában ösmert *Schwartzberg*
Manó cégnél, kinek Vörösmarty utca 3. sz. al-
kizárólagos női felöltő áruházában a őszi és
ujdonságok nagy választékban már megérkezte-
cég fenti módszerben a t. vevők igényeit m
irányban kielégíteni ezutánra is főbeadatta tűzt.

x— Pármai ibolya szappan. E
pár év óta egy kitűnő mosdó szappan v
lomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot
kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról meg
tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üditi, ugyan
hogy még a legérzékenyebb arcórúdek is nagy
mennyivel használják s ha tudjuk azt, hogy
finom minőségben ilyen árért külföldi szappan
is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy
közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem
járt érdeklésben fogja használni e kiváló ma-
gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2-korona
fillér. Készíti *Szabó* Béla pipereszappangy
Miskolcon. Kapható Aradon, *Vojtek és Weisz* g.
áru kereskedésében.

Egy képviselőjelölt.

(*Károlyi György* gróf.)

Arad, december 25.

A nagykarolyi kerületben képviselőt vála-
nak. A kerület nagyságos ura méltóságos ur le-
Allapítsuk meg, hogy jó cserét csinált. Eddig a tr-
fik és korlátlan italmérők kérvényivel kellett un-
untalan-zaklatni kegyelmes barátját a
nizstert. Most hajdumegyeyi székházanak
kását foglalja el s nemes egyszerűséggel ki-
A hogy az első kósza szellő szárnyára vette
ságos urra való előléptetését, kerületének a
összemosolyogtak s hivatásuk magaslatára er-
tek föl. Tekintetüket szerte hordozták a háza
miután e fárasztó munkát elvégezték, képvisel-
ölték *Károlyi* Györgyöt — de genere *Kaple*

És kibomlottak a kerületben a háromszil-
lók. Kortések üvöltéséül lett hangos a *Póna*. Nagy
károlytól *Szatmárig* minden homokbucka zengi, hogy
a züllött magyar közélet egy újabb nemes gróffal
fog dicsekedni, akinek magasan szárnyaló lelke, egye-
niségének csodás értéke életet fog teremteni a merre
lép. A ki aztán lerántja a leplet erről az újabb po-
litikai komédiáról, az egy pillanatra megtántorodik s
talán ezredikszere jegyzi meg magának, hogy a ma-
gyar közélet lerakódó dombja minden képviselővá-
lasztás után nő, egyre nő.

Harsogó kortesordítások, cigánybandák eszeve-
szett muzsikája, hazafias dikciók egész tömege sem
tudja elnyomni azt a kérdést, hogy juthatott eszébe
gróf *Károlyi* Györgynek képviselői mandátumot vál-
lalni.

Az ördög akart valaha gróf *Károlyi* György
egyéniségéről hosszabb dissertációkba mélyedni. De
ez a lépése, ez a lehetetlen elhatározása annyira
provokáló, annyira külözözi a józanságot,
írásra készíti még azt is, aki különben arabia-

És a méltóságos kérelemmel fordulunk tehát az illetőkhöz, kik évente olvasatlan cikkeket néznek az aszfalt társulat és egyéb vállalatokhoz, hogy hallgassák meg a mi szerény kérést, és juttassanak el hozzánk még néhány gázlámput.

A pótadó nem növekszik meg tőle, de az Erzsébet-körtől lakót személy és vagyonbiztonsága mégis csak nagyobb lesz.

Több Erzsébet-körtől lakós.

GAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 24.

A karácsonyi ünnep miatt ma volt megtartva a hetivásár, melyen közepes élnökség volt.

A gazda látja, hogy a jó idő dacára a gabona ára csekély változatban hullámzik, így erős reménye van, hogy a hideg meghozza a magasabb árakat is.

Mintegy 1000 mm. buza és 500 mm. tenet hoztak be.

A vételben leginkább napi fogyasztóinknek részt.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyú és névleges jeleggé véve alapszámításnak, korona és dénár.

Zab I-ső minőségű 7.10—7.20.
Zab közép 6.80—6.90.
Zab v. 4.40—4.50.
Zab névleges jeleggé 5.50—6.0.
Zab névleges jeleggé 4.70—8.0.
Zab névleges jeleggé 4.70—8.0.
Trágya változatlan tartós.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 24

Delidőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott irányzat mellett 20,000 métermázsa került fel a piacra, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonák változatlanok. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Berlin 1/4 magasabb, Páris 10 olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.73 - 7.74
Buza 1904. októberre	7.58 - 7.60
Ross 1904. áprillisa	6.61 - 6.62
Zab 1904. áprillisa	5.44 - 5.45
Tengeri 1904. májusra	5.20 - 5.21
Répece 1904. augusztusra	11.70 - 11.80

Zárás 6 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.74 - 7.75
Buza 1904. októberre	7.59 - 7.60
Ross 1904. áprillisa	6.61 - 6.62
Zab 1904. áprillisa	5.45 - 5.46
T. 1904. májusra	5.20 - 5.21
R. 1904. augusztusra	11.70 - 11.80

GENY-CSARNOK

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Chelnokij Viktor.

[30]

(Folytatás.)

De a caela az egész péntek délutánt a székek sora között töltötte. A Madonnát láthatni ment oda s két-ébeesésében arccal borult eléje.

— O, Madonna mia, Madonna mia! Tehát holnap szökött asszony legyek? Joga legyen az embereknek minden rosszat beszélni rólam?

S egyszerre minden borzasztónak tűnt fel

előtte. Irtozott a Gaetánóval való szökéstől s nem tudta elgondolni sem, hogy tovább is don Ferranteval maradjon. Egyiket úgy gyűlölte, mint a másikat. Ugy vélte, hogy egyikétől sem várhat mást, csak szerencsétlenséget.

Látta jól, hogy a Madonna nem segít rajta. S végre azt kérdezte magától, hogy nem nyomorultabb dolog-e a Gaetánóval való szökés, mint a don Ferranteval való maradás. Erdemes tönkretenni magát, hogy bosszút álljon a férjén?

S van-e utálatosabb dolog, mint olyan emberrel szökni meg, akít nem szeret?

Vonaglott a kintől. Egész héten emésztő nyughatatlanság kínozta. A legrettenetesebb az volt, hogy aludni sem tudott. Nem tudott végiggondolni egy egészséges, tiszta gondolatot.

S újra meg újra elülről kezdte az imádkozást. De aztán azt gondolta:

— Hisz a Madonna ugysem segíthet rajtam! — s ismét abba hagyta a könyörgést.

Aztán visszaemlékezett korábbi szenvedéseire s észébe jutott az a kis kép, mely egyszer megsegítette, mikor éppen ilyen nagy volt a kétségbeesése.

Viaszkodó, vad mohósággal kezdett esengen a szegény kisdédhez.

— Segíts! Segíts rajtam! Segíts a szegény öreg apámon és segíts rajtam, hogy ne csabuljak el a rossz cselekedetekre s boszuállításra!

Mikor ez este lepihent, megint csak tovább kínozta a szorongás és a fájdalom.

— Csak egyetlen egy órát alhatnék, — gondolta, — ekkor tudnám, mit tegyek.

Gaetánónak holnap reggel kell utrakelni. S Micaela végre elhatározta, hogy beszél vele, mielőtt elutaznék és megmondja, hogy nem követelheti. Nem viseihte el azt a gondolatot, hogy bukott asszónynak tartásák.

S alig tőkélte ezt el, elaludt. Csak akkor ébredt föl, mikor az óra másnap kilencet ütött. S ekkor Gaetánó már elulazott. Micaela nem mondhatta meg neki, hogy megbánta ígérését.

De nem is gondolt erre többé. Még aludt, valami új, idegen érzés szállta meg. Ugy érezte, mintha az éjjelt a mennyországban töltötte volna s üdvösséget szitt volna minden lehellel.

Melyik szent tesz több jót az emberekkel, mint San Pasquale? Nem történt-e meg már, hogy két ember az erdőben, vagy a mezőn egy elhagyatott helyen áll s rosszat beszél valakiről, vagy gonosztétről tanácskozik? Nos, vigyázza azok! Mikor javában beszélgetnek, zuhanás és gördülést hallanak maguk mellett, úgy hogy körülnéznek és elbámulva kérdik, hogy ki hajigalozik kövel? Nincs semmi cölja a körülnézésnek. Felesleges az is, hogy szaladjanak megnézni, ki dobta a követ. Mert a kő Szent Pasqualetól származik. Olyan bizonyos, minthogy igazság van az égben: Szent Pasquale hallotta meg, hogy gonoszat beszélnek s közéjük hajtotta egyik követ, hogy intse őket.

S aki nem akarja magát zavartatni gonosz szándéka végrehajtásában, az ne biztassa magát azzal, hogy San Pasquale kövei nemsokára elfognak. Sohasem fogynak el. Annyi van neki, hogy kitart az utolsó itélet napjáig. Mert tudjátok-e mit tett San Pasquale, mikor még itt vándorolt a siralom völgyében? Tudjátok-e mire gondolt mindennél jobban? San Pasquale a kis kavicsokra ügyelt az ut szélén s zsákba gyűjtötte össze őket. Ti még egy szoldóért is alig hajlotok le, Szent Pasquale pedig felvette magával a mennybe s most ott ül s követ hajt mindenkire, aki rossz gondolatot érlel a lelkében.

De bizonyára nem ez az egyedüli jó, amit San Pasquale az emberekkel tesz. Jelt ad akkor is, mikor valakinek meg kell házasodni, vagy meg kell halni; mással is tud jelt adni nemcsak kövel. A randdazói öreg Saraedda

anyó egy éjjel ott üt beteg leánya ágyánál s aludt. A leány pedig elalélt, közel volt a halálhoz s nem volt senki, aki papot hívjon. Hogy ébredt fel az anya mégis időben? Ki kellett fel időben, hogy elküldhesse a férjét a plébánoshoz? Semmi más, mint ez a szék, amelyen ült. Az kezdett el inogni, recsegni, ropogni mig fel nem ébredt az öreg. S ezt Szent Pasquale tette. Ki is gondolna más ilyenre, mint Szent Pasquale?

Még valamit el tudok mondani San Pasqualeről. Itt van a Tre-Castagniba való nagy Cristoforo. Nem rossz ember, de volt egy rossz szokása. Nem tudta kinyitni a száját, hogy ne szitkozódjak. Két szót mondott, a harmadik már káromkodás volt. S azt hiszitek, segített rajta, hogy a felesége, meg a szomszédok intették? Nem, az ágya fölött függött egy kis kép mely San Pasqualet ábrázolta s ennek a kis képnek sikerült kigyógyítani. Este elkezdett ingadozni azon a szegen, amelyiken függött s egész éjjel surolta, kocolta a falat hol erősebben hol gyengébben, ahogy Cristoforo napközben többet, vagy kevesebbet káromkodott. S Cristoforo észre vette, hogy sohasem fog aludni tudni, ha le nem szokik a káromkodásról.

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cz. M. Arad. Kisasszony, a kegyed versiről talantuma előtt mindannyian leborulunk. Ha Kinában élnénk, bizonyára azt válaszolnánk önnök, hogy milyen fényes, ily isteni alkotás nem méltó a mi szerény lapunkba, mert ha leköznénk, olvasóink sajnos követelnék tőlünk, hogy örökké csak ilyen fényes versekkel töltsük meg az Aradi Közlöny hasábjait. Már pedig ki árasztana el bennünket a költői berkek e csodás alkotásával, ha kegyed esetleg levonná rólunk versiről kezéi és más najsághoz pártolna át? De mert nem vagyunk kinaiak, a helyünk pedig drága, csak arra szoritkozhatunk, hogy az ünnepi számban közreadunk az ön verseiből három strófát. Kár volna, ha ezeket meg nem örökítenénk. Ime tehát:

Hazug, csalfa, hitzegő,
Kinos halált érdemelő,
Miként hajókat a bóra;
Üzzön a sors téged tova.

Mert ily tény kárhozatót,
S nem érdemel nyugodt napot.
Átkom szilárd, mint meffistót,
Melyet a mindent alkoto sulyosbí meg;

De talán még sulyosab lehetne,
Ha létre jönné, Rikárd király esete;
Miként átkozták őt a szellemek,
Ugy átkozsanak téged az emberek.

Ezek után átadjuk önt Richard király szellemének. Ha pedig még egyszer verset küld be, büntetésül isten ugyse kiírjuk a nevét.

W. J. Arad. A szabadkai színházért négyen pályáztak s annak sorsát ma döntötték el. A szabadkai színház igazgatója ez idő szerint Pesti Ihasz Lajos, ki újból megkapta a színházat, a szegedié Janovits Jenő dr., a kassaié Komjáthy János.

B. M. Budapest. Megüzöntük már e helyen, hogy a cikk naptárunkból kiszorult. Alkalmilag azonban közölni fogjuk.

T. K. Kolozsvár. Elkésve kaptuk, így már nem lehetett beilleszteni.

M. I. Arad. Alkalmi versekkel el vagyunk látva bőven. Nem közölhetjük.

Dohányzóknak kérjenek „**NIL**” **KROKODILUSSAL!** **Szivarka-hüvely,** **LEGJOBB EGYPTOMI Szivarkapapirt.** **LEGJOBB EGYPTOMI Szivarkapapirt.**
Kitüntetve a párisi hygienikus kiállításán 1902. az „arany-éremmel.” — Mindenütt kapható!

Karácsonyra!!

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy
a karácsonyi idényre rendezett

tarifa

elkészült, és felkérem a nagyérdemű kö-zöniséget, hogy azt megtekinteni sziveskedjék

Legnagyobb választék

! könyvekben!

Az idény összes újdonságai!

(diszművek, regények, ifjúsági iratok, ké-peskönyvek, stb.)

!óriási választékban raktáron!

Bármely jegyzékben hirdetett könyv nálam kapható.

Több ezer kötet kifogástalan állapotú diszmű, ifjúsági irat és képeskönyv mint

Alkalmi vételek!

meglepő olcsó áron

kerülnek forgalomba. — Jegyzékkel kész-séggel szolgálók.

Diszlevélpapírok,

emlékkönyvek,

minden vallású, gyönyörű

imakönyvek,

az összes

festészeti kellékek

és festékdobozok,

képek, karácsonyi diszek

Karácsonyi és újévi

levelező-lapok

legnagyobb választékban.

Igen olcsó

árak!

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

NAPIREND.

December 25. Péntek. Róm kath. naptár: Nagy karácsony. — Protestáns naptár: Nagy karácsony. — Görög-keleti naptár (december 12.): Spiridion. — A nap fél 7 óra 33 perckor, nyugszik 3 óra 56 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hetfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erzsébet-muzeum helyisége mellett Hesterem

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton elvélve csapadék, keleten fagy.

December 27. Az aradi Kölcsey egyesület-közlése délelőtt 10 órákor (Városház.)

IDEGENEK ARADON.

— December 25. —

Fehér Kereszt szálloda. Csórs Mihály csendőrnagy Szeged. — Szalai Mihály magánzó Mezőhegyes. — Löbl Ferenc főmérnök Bécs. — Lovász Zoltán kereskedő Nagybánya. — Friedmann Sándor — Fabinyi Lajos hadbíró Szeged. — Pécs. — főhadnagy Fehértemplom — Ifj. Madarász János szerkesztő Kassa. — Kalász Mihály magánzó Nagy-Szent Miklós. — Kellner Sándor kereskedő Miskolc. — Czulker Ernő utazó Budapest.

Központi szálloda. Kaczander Ignác fatereskedő Déva. — Natland János főmérnök Békés. — Dr. Deák Imre kir. törvsz. orvos Ujvidék. — Schütz Bódog mérnök Ersekújvár. — Grünbaum Lajos kereskedő Temesvár. — Mayer Gyula utazó Nagyvár. — Schreier Viktor bankhivatalnok Budapest.

Nemzeti színház.

Pénteken, 1908. évi december hó 25-én:

Bérletszünet. Bérletszünet.

Délután 3¹/₂ órákor, fél árákkal:

A Gyurkovics-leányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferencz.

SZEMÉLYEK:

Radványi báró Marházi M.	Ella, leánya Szilassy J.
Gida, gyámfia Sarkadi A.	Liza, leánya Kley Ilona.
Horkai Feri Bónis Lajos.	Kemény Tóni Simon Jenő.
Gyurkovicsné Csigaházi E.	Jankó, inas Fűrész J.
Mici, leánya Aranyosy J.	Sándorfi Konyves J.
Katalin, leánya Almásy Lola.	Semessy Juhal József.

Közdete délután 3 és fél órákor.

Bérlet 83. sz. Páratlan.

Este 7¹/₂ órákor, rendes árákkal:

A drótostót.

Nagy operette előjátékkal. 2 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Fordította: Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc.

Az előjáték személyei:

Blácsék Milos Juhász S.	Zsuzska Kley Marika.
Milos, fia Kley Margit.	Miklósi Ilona.
Vojtek, drótos Fűrész J.	Polgár S.
Babuska, neje Pajor Agnes.	Juhai József.

A darab személyei:

Günther	Sarkadi A.	Giza, énekesnő Szilassy J.
Mici, leánya	Rózsa Lili.	Lóri, énekesnő Csepregi I.
Jankó	Bónis Lajos.	Ormester Győre Alajos.
Pfefferkorn	Polgár S.	Giralt báró Simon Jenő.
Zsuzska	Singhoffer V.	Kohary Németh J.
Milos, káplár	Bejczy Gy.	Rozervista Réthy István.

Közdete este 7 és fél órákor.

A legjobb és legelőnyösebb
Ádító-ital,
mely mint semmi más különbözik kedvű és borral, cegekkel vagy növényi esszenciákkal vegyítve kitűnő ital vegyületét ad: a

MATTONI-FELB
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-KIV

ültet a csomagot, hűt és felírta egyaránt. A legjobb szar a nyári hőgőg tájékozó hatású ellen.

NYILTER.

Tek. Erdész A. Rezső urnak

2885

Arad.

Az Ön szépírási tanfolyamán irásom annyira megjavult, hogy kötelességemnek tartom, Önnek ez utón is köszönetemet és hálámat nyilvánítani.

Rudas Jenő.

MERCUR

váltóüzleti részv. társ.

BUDAPEST, V., Fűrész-utca 3. sz.

BANKOSZTÁLY.

SORSJEGYSZTÁLY.

VÁLTÓÜZLET.

A m. kir. szab. osztályok részére közlőhelye. 25M

Sorsjegyek csekély havi részletek felvételére; előnyös sorsjegytársaságok. Sorsjegybiztosítás: legelőnyösebb díjazás kivételére bérmentve.

Aradon Buda-pest Fűrész-utca. Részvénytőke: 1,000.000 kor.

Andrássy-tér 20. szám al.

az udvarán 4 egymásba nyíló udvari helyiség, pincze, padlás, részben, vagy egészben

bérbe adandó.

Ugyanott Különböző

állványok, felszerelése

eladók. Bővebbet Krausz Elemér és Társai dugueriájában.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnep nap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mi helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásalkotás teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyös részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válasszal küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidéki vas- és fűszeráru üzlet részére szakképzett ügyes fiatal segédet.

Vidéki úri divat-üzlet részére a német- és román nyelvben jártas segédet.

Vidékre könyvvezetőt és levelezőt, aki szakképzésben már alkalmazásban volt s az új munkái is némi jártassággal bír. 1904. március 1-ére.

Vidéki kézmű-áru üzletbe a paraszt-áru cikkek jártas, magyarul, németül és románul beszélő segédet.

Vidéki rőfös- és vegyes áru üzlet részére szakképzett fiatal segédet.

Vidéki rőfös- és fűszer-üzlet részére fiatal segédet aki a tót nyelvben jártas.

Vidéki rőfös- és vegyesáru üzlet részére fiatal segédet. Több rőfös- és vegyes áru üzlet részére a román nyelvben jártas fiatal segédet.

Ajánlunk:

Üzletvezetőnek, vagy első segédnek a bór-áru szakmában kiválóan jártas egyént, aki ily minőségben elsőrangú üzletben működött s önálló bórkereskedése is volt, magyarul, németül, szerbül és románul beszél.

Intl. ügyes nő alkalmazottat, aki a fővárosban hosszabb ideig alkalmazva volt, írodatisztnak, vagy pénztárhoz.

Felső kereskedelmi iskolai erettségűt, aki a magyar és román nyelvben jártas fiatal embert írodai gyakorlatra.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igénynek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond titkár. elnök.

KRAUSZ PAULIN

kölcsönkönyvtára, könyv-, zenemű-
és papirkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Karácsonyra alkalmi vételek

ifjúsági iratok, mesés könyvek és dísz-
művek teljesen új állapotban
félárban!

Ujévi és karácsonyi ajándékoknak a legvonzóbbaknak bizonyult

Diaphanie

r. mex. fiv. gre. festett ablakp.

virág- tá-
fémk. reben. Ennek sikerült
utánzata átlátszó papirkivitelben

Sés olcsó árban!

diszesebb lev. papir, szép finom dobozok-
a legválogatottabb minőségek és színár-
nyalatokban.

Olcsón!

los papir, fém, bőr és celluloid különleges-
ségek!

s lámpaernyők, művészi kivitelű emlékkönyv-
író és itató papir mappák — Képes leve-
lezőlap albumok beszerzési áron!

3 minták, leghíresebb mesterek után egy-
eladásra, mint kölcsönzésre.

Imakönyvek

nyőrű kivitelben bámulatos olcsó áron! —
irodai cikkek kitűnő minőségben.

nyban vásárlásoknál, iskolai és papíráruk-
női gyári árak!

Aradi első legnagyobb 75.000 kötetes

kölcsönkönyvtár!

Előfizetési árak helyben:

havonként tetszés szerinti kicseréléssel
0;

tanuló ifjúságnak csak 80 fill.

Vidéki t. előfizetők kiváratra 5 kilós csomag-
ként szintén tetszés szerinti kicseréléssel
belül! 20—25 könyvet havonként 3 kor.

Kisebb küldemények megállapodás sze-

gyezékek postán bérmentve.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

sönkönyvtára, könyv-, zenemű és papirke-
reskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. 1850

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgő, bor, tea, rum, as-
ványviz és vadkereskedése

Városházzal szemben. A R A D. Telefon 118.

Ajánlja friss csemege árucikkait a
legolcsóbb árakon, a legpontosabb
kiszolgálás mellett.

Különbéféle csemege datolya.
Compot szilva

Friss malaga szőlő.

Szultán füge. — Smyrna füge.
Cukrozott vegyes gyümölcsök.

Desert papírhéjú mandula.

Teasütemények friss minőségekben.

Pácolt és kelettengeri halak.

FRISS KELETTENGERI HERING.
Szardiniák összes nemel.

Ementhali, Groi, Gorgonzola, Strachinó,
Imperial összes csemege sajtok.

Husfélék. Conservek. Főzelékfélék.

Legkitűnőbb rumok.

China és orosz teák nagy választékban.

Lerakata a

Hubert-féle „GENTRY-CLUB”

L'Francise, Monopol, Transylvánia, Vin brut,
Törley Casino s a magyar Pezsgő boroknak.
Francia Pezsgő bor G. H. Mumm Reimsi
hirneves cégtől.

Kitűnő kávék,

különösen a Palemeró pörkölt kávé közked-
veltségnek örvend, egy negyed kgr. cso-
mag 1 kor. 10 fill.

Karácsonyi cukorkák

fára aggatni. Dessert, Fondant és Csoko-
lád bonbonok remek választékban a leg-
olcsóbb árakon.

Saját

Baromfi hizlaló telepemről

az ünnepekre remek kihízott stíriai faju
kappan, Steier Poulard, pecse-
nye kacsza feltisztítva.

Francia módszer szerint vágva kapható.
2881 Megrendelést

csemege üzletem

a városházzal szemben

elfogad és azonnal elintézi.

TELEEEON 118. SZÁM.

Értesítés!

Alólirott tisztelettel felkérem Arad és
vidéke nagyérdemű vevőimet és rendelőimet
tájékoztatás végett, hogy a

Kossuth-utca 2. szám alatt

(Kovács Ferenc)

által elkövetett, némileg a lapokban ismer-
tetett események miatt, — nehogy ezekből
reám is legkisebb árny vagy hátrány há-
ramoljék, — kénytelen vagyok műhelyem-
mel együtt ezek miatt

elkövetési

és iparom gyakorlását egyidőre beszünt-
tetni, mit azonban, ha alkalmas üzlethe-
lyiséget talállok, 12 év óta fenálló és szep-
lőtlen hírnévnek örvendő iparomat újból
üzembe fogom helyezni, b. vevőimet és
megrendelőimet annak idején bátor leszek
értesíteni. 2858

Kiváló tisztelettel

Zimmermann József,
kocsi- és kerékgyártó.

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos 111

légszesz pirszenet (coks,)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszenénél

500 kgr. vételnél 25 fillér enged-
ményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.
Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.
Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

TELJESEN PÓTOLJÁK

a francia cognacot

gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai

hirneves promentori cognac-gyár

(alapítva 1853.) 3003

mindenütt kapható gyárterményai

Központi iroda és gyártelep: **Budafo**

Pöstyén

cecia, köszvény,
tachias, ezüstáló
speciális leghíresebb
gyógyhelye.

Prop.: a fűrdőigazgató

Téli kúra
kényelmesen a fűrdő-
intézetben.

Házi kúra
az iszappal készített
kezelésben.

Iszap főlerakati házi kúrákhoz Aradon:

Kálmán gyógyszerárban, Deák Ferenc-utca 11-12.

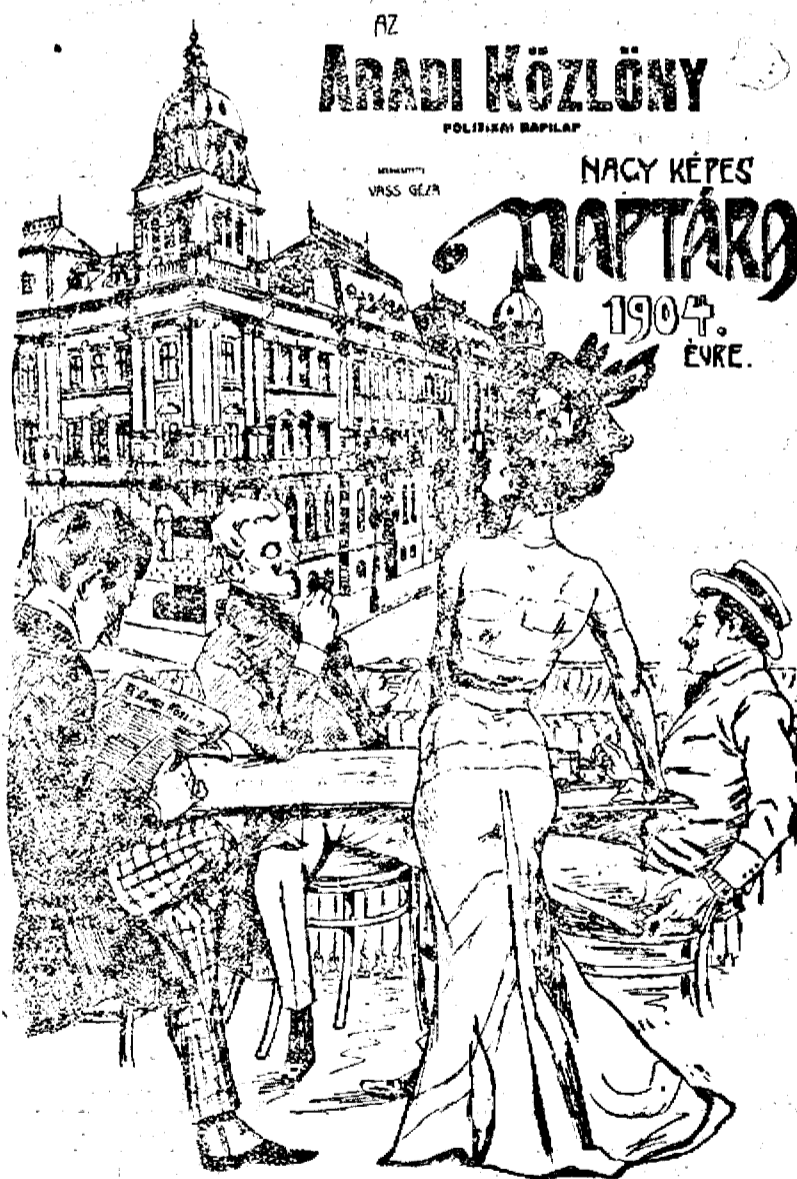
AZ

ARADI KÖZLÖNY

1904. évi

Nagy Képes Naptárának

kicsinyített czimlapja.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát, amely sokszinű művészi fedéllel van ellátva, e hó 25-ig minden egyes előfizetőknek megküldjük. Nemesak a régi előfizetők kapják meg, hanem az újonnan belépők is.

Mindig éles!
Féltőlépés kizárva!
 kiváló előnye az
eredeti H-patkóknak.
 Az utasmok ellen
 minden H-patkó
 is látható gyári
 bélyeggyel van el-
 látva.
 A vásárlásnál erre
 ügyeljünk és utá-
 sítunk minden után-
 szelést vissza, mert
 azok használhatat-
 lanok.

Leonhardt & Co.
 Berlin-Schöneberg.
 Kérjünk képes árfogytékot.
 Kiszab & Breuer, Budapest VI.

Kedvező fizetési feltételek.

Gépműhely, gáz- és benzin-motor építés.

Issael Jakab fiai

ARAD, Andrásy-tér 17. szám.
 (Reinhart ház.)

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát. Készítünk
új gazdasági gépeket,
gáz- és benzinmotorokat, szivattyukat,
vizvezeték és malomberendezéseket,
 bor- és olajsajtót, valamint ezeknek pontos és szakszerű
 javítását elvállaljuk.
 Ugy helybeli, mint vidéki megrendeléseknek a leg-
 rövidebb idő alatt teszünk eleget. Az általunk elké-
 szített gépekért a legmesszebb menő kezességet el-
 vállaljuk.

Kivánatra költségvetéssel és tervekkel szolgálunk.

Legmesszebb menő kezesség.

Tanulók
 felvétetnek
 az Aradi Nyomda Rész-
 vénytársaságnál.

Nagy
arany-, ezüst- és ékszer-
javító műhely!
 A n. é. közönség becses tudomására
 hozom, hogy az eddig Bonts-házban léte-
 zett **Papp Kálmán utóda-féle**
aranyműves műhelyemet
Forray- és Rövid-utcza sarok
 (Hajek-féle úveg-udvarba)
helyeztem át,
 és mint eddig, úgy ezentúl is mindennemű
 javításokat olcsón és pontosan eszközölök,
 valamint régi törött arany és ezüstmű-
 töket magasabb árért veszek vagy újra át-
 alakítok. 2482

Állandó raktár karácsonyi és újévi ajándékokban.
 A n. é. közönség becses bizalmát to-
 vábba is kérem, tisztelettel
Papp Kálmán utóda.

T. cz.
 Van szerencsénk a n. érd. köz-
 zönség becses tudomására hozni,
 hogy
BASZTIÁN és
MARINGER

társas cégünk alatt, f. é. novem-
 ber hó 18 án, **Weitzer János**
 (volt Templom-utcza) és **Kazin-
 esy-utcza sarkán** egy a mos-
 tani kor igényeinek megfelelően
 berendezett

úri-szabó üzletet
 nyitottunk, ahol a legújabb divatu
 szövegekből a legújabb fazon sze-
 rint mindennemű rendelések pon-
 tosan és jutányos ár mellett eszkö-
 zöltetnek. 2448
 Mindennemű **egyenruhák** elő-
 írás szerint pontosan elkészítet-
 nek. Magunkat a n. érd. közönség
 nagybecsű pártfogásukba ajánlva,
 kiváló tisztelettel
Basztian J. és Maringer J.
 polgári- és egyenruh-szabók.

1450—1908. szám.

Árverési hirdetmény.
 Alulírott kiküldött végrehajtó
 az 1881. évi LX. t. cikk 102. § a
 értelmében ezennel közbiré teszi,
 hogy az aradi kir. járásbíróóság
 1903. P.v. 930/1. számú végzése
 által néhai Hirschman Józsefné
 született Berger Rozália hagyaték-
 ához tartozó, a hagyat. leltár
 181. a. felvett 60 kor. becsértékű
 tűzmentes pénzszekevény (mely Je-
 linek és Schlésinger aradi fake-
 reskedő cégnél megtekinthető) to-
 vábba a pótleltár 2—26 t. felvett
 166 kor. 90 fill. becsértékű arany
 és egyéb ékszerek és nippék, tár-
 gyakból álló ingók nyilvános ár-
 verésen eladotnak.

Mely árverésnek a helyszínén
 vagyis Aradon, az igazs. ügyi pa-
 lota 88. sz. szobáiban leendő esz-
 közlésére 1903. december hó 31-ik
 napjának dé.után 2 óra határidő
 ül kitűzetik és ahhoz a venni
 szándékozók ezennel oly megjegy-
 zéssel hivatnak meg; hogy az
 érintett ingóságok ezen árverésen
 az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a ér-
 telmében a legtöbbet ígérőknek
 becsáron alul is eladni fognak.
 Az elárverezendő ingóságok
 vételára az 1881. évi LX. t. cz.
 108. § ában megállapított feltéte-
 lek szerint lesz kifizetendő.
 Kelt Aradon, 1903 ik december
 hó 22. napján.

Gyórfy Andor,
 bírósági végrehajtó.
 2899

Van szerencsém a n. érdemű közönséget arról értesíteni, hogy ere-
 deti csomagolásban oly
Csukamájolajat
 hozok forgalomba, mely egy új eljárás szerint leírított térben lesz a
 frissen fogott csukák májából, az erre a célra berendezett hajókban elő-
 állítva E
c s u k a m á j o l a j
 nagyban különbözik az árubeltől, világos-sárga és a lehetőségig szagtalan.
JAVALVA: Tüdő, mell és gégebajok, bőrbetegségek,
görvélykór (scrophula) ellen, valamint gyenge egyének,
különösen gyermekeknek, mint vértisztító és javító.
 Ez a csukamájolaj könnyen resorbeálható, ezért gyerme-
 kek és gyenge egyének igen jól tűrik, miért is orvosi autoritások
 mint a test súlyát gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.
Egy üveg ára 2 korona.
 Lakások, beteg- valamint gyermekszobák levegőjének tisztítására
 ajánlok
ozón fenyő illatot.
 E fenyő illatból pár cseppet forró vízzel telt edénybe öntünk, mi által a le-
 vegő üde físsé lesz, akár csak a fenyves erdőké.
Egy adag 1 korona.
 Szoba illatok: Rózsa, Rezeda, Orgona, Heliotrop, Viola, Gyöngyvirág.
Papier de Armenie
 pompás és csodás illatu füstölő papir egy adag 40 fillér. — Illatszere-
 kek nagy választékban.
Gutori Földes Kelemen
 gyógyszerész és vegyészeti laboratoriuma Aradon.
 Telefon III. szám. 1520

Arad legnagyobb
 óra és ékszerraktára.
DEUTSCH IZIDOR
 óras és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCA
 Minorita-palota.
Alkalmi vételek és eladások.
 Legnagyobb választék és legolcsóbb
 bevásárlási forrás.
Ékszertárgyak,
 tört arany és ezüstműek kész-
 pénzért a legmagasabb ártan meg-
 vétetnek vagy más új tárgyakra
 átcserélhetnek. 2500
 —Kéretik kísérletet tenni.—

Értesítés!
 Van szerencsém a nagyérdemű
 hölgyközönség becses tudomására
 hozni, hogy a helyben már évek
 óta fennálló és előnyösen ismert
 Vuk Lukréczia-féle női-szabó mű-
 terembe mint társ beléptem.
 Kiváló tisztelettel
Beck Karolin.
 Nagyérdemű hölgyközönség!
 Bécs és Budapest legelső mű-
 termeiben szerzett tapasztalataink
 és gyakorlatunk folytán azon kel-
 lemes helyzetben van cégünk,
 hogy minden e szakmába vágó
 munkát elvállalhatunk és miként
 eddig, úgy a jövőben is a legfokoz-
 zottabb igényeknek is megfele-
 lhetünk.
 Bátorkodunk egyben a nagy-
 érdemű hölgyközönség tudomására
 hozni, hogy műtermünkkel kapcsola-
 latban szabászati iskolát nyitottunk,
 hoi a szabást a legújabb módszer
 szerint tanítjuk.
 Ismételve ajánlva magunkat a
 nagybecsű hölgyközönség fig-
 yelmébe, maradtunk
 kiváló tisztelettel

Vuk és Beck,
Tökély-tér 7. szám, II. emelet.
 Munkatervünkbe felvettük a
 gyermekruhakészítést, mindenkor
 a legújabb divatlapok szerint. 2494

Igaz Sándor
 műórás és ékszerésznél
Arad, Szabadság-tér és Simonyi-
utcza sarkán,
 [Régi színház-épület]
 feltűnő olcsó árak mellett
 szerezhetők be a szébbnél-szebb
Karácsonyi és újévi
ajándék-tárgyak.
 Dus választék mindennemű, kizá-
 rólag csak legjobb szerkezetű
 zseb-, inga- és fali-órákban és izlé-
 ses ékszerekben. 2481
 Nagy óra és ékszer-javító műhely.

Mesés könyvek, ifjúsági iratok,
dizsművek, disz-levélpapírok és
ajándékok legolcsóbban beszerez-
* hetők az ujévi ünnepekre *

Révész Nándor

könyv-, papir- és zeneműkereske-
désében Arad, Minorita-palota.

Üzleti könyvek igen olcsón.
Képes levelezőlapok nagy választékban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Elvillagosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatalt: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151.

Hirdetések felvételek a kiadóhivataltban: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151.

Azen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, továbbiakban hirtől 5 fillér. — Családi kereset vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szócig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetés levelezőlapok 50—80 HÍRŐRÓI és 1 havonkénti kiadások lapoztatás költségű helyein.

A kinek
Keresettség kiján
háztartásra, nevelőre, konyhaszótőre, könyvvalóra, segédre, lapásra, gondnokságra, káncsára, váncsallásra, kertészre, káncsára, gazdaszónyira, szakácsnőre, szobalányra, házi- vagy kőművesre, pézbeszédőre, hámszesterre, stb.-re van szüksége.

Aki
eladni kíván
bukort, szongrárt, stb. jómőzesőt, zabonát, ünetet, műhelyt, lakást stb.: vagy

Aki
bérbeadni kíván
hűtőket, hást vadászkörletet, kalászatot, talket, kocsit, lovat,

Aki
mindeseket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki
valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KOZLÖNY”
kis hirdetési rovatát használja.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:
Révész Mándor
könyvkereskedésben, Andrassy-tér, Minolta-palota

Ifj. Klein Mór
könyvkereskedésben, Atzól Péter-utca.

Kerpel Izó
könyvkereskedésben, Andrassy-tér.

Keppich Zsigmond
papírkereskedésben, Andrassy-tér.

Ozv. Hammerschlag L-né
dohányüzletében, Andrassy-tér.

Kis tőzsdében
Templom-utca.

Kohn László
Wagongyárban.

Hoffmann József
Műszerkereskedésben, Forray-utca.

Bauer Gyula
dohányüzletében, Andrassy-tér.

Kerések
egy szerény igényű, tisztességes idős nőt, gyermekeim mellé. Szükséges, hogy megbízható legyen és németül tudjon, a gyermekeket szeresse. Bővebbet a kiadóhivataltban. 2882

Egy 4 esetleg 5 szobás
lakás azonnal olcsón kiadó, Hárs-utca 27. 1908

Szatócs üzlet,
teljes berendezéssel, trafik és italmérés joggal, más vállalat miatt márczius 15 ikétől kiadó. Bővebbet Gyár-utca 1/b. szám alatt a háztulajdonosnál. 2847

Szikvizgyár eladó.
Czím a kiadóhivataltban. 2869

Wolter János toll.

Kapható: Ingam L. és Fiamok. Telefon 872. 1/A.

Villany lámpák,
villany és házi csengő teljes felszereléssel, néhány darab bútor és képek igen olcsón eladó. Boros Béni-tér 15, ajtó 12. 2895.

Lakások kiadó!
Boros Béni tér (Fő-ut) 15. sz. házban egy erkélyes 4 szobás és egy 3 szobás lakás vízvezetékekkel, ugyszintén egy üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni ugyanott a ház mesternél. 2896

Bildhauer Sajos háza
melyben 25 év óta vegyes üzlet van. Négy lakosztóval rokkantság miatt felszereléssel esetleg részletfizetésre eladó. — Ugy tiz hordó káposzta kilogrammjá 7 kr. 2901

Automobil,
használt, 4 üléses legújabb gyártmány eladó. Czím a kiadóhivataltban. 2892

Barna asszony!
Legörvendetesebb ünnepeket szivből kíván és csókol: Vagyonos barát. 2888

Szatócs üzlet
jó forgalmu, italméréssel és trafik engedéllyel, Tőköllyi-tér mellett, elutasítás miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivataltban. 2894

Műsülni óhajt
egy 40 éves iparos, kinek Aradon évek óta forgalmas kis üzlete van, egy 30—35 éves özvegygyel vagy hajadonnal, ki pár száz forint hozományval rendelkezik. Czím a kiadóhivataltba „Szorgalom” jelleg alatt. 2888

Hirdetmény.
Ezennel közhirrre tesszük, hogy az 1904. évre érvénnyel bíró országos képviselő választók névjegyzékének a mai napon véglegesen megállapított egy hiteles példánya az 1 99. évi XV. t.-cz. 150 §-nak megfelelően Balas János kir. közjegyzőnek (Széchenyi-utca 1. sz.) letételezett; akitől a névjegyzék vonatkozólag a szabályszerű díjak mellett egyesek részére másolatok, kivonatok bizonylatok és hitelesítések kivehető. Arad sz. kir. város központi választmányának 1903. évi deczember hó 14-én tartott üléséből. Vannay Gyula, s. k. választmányi jegyző.

Új üzlet!
Új üveg, porcellán, lámpa és képkeret fiókraktárban **ARADON,** Szabadság-tér 20. sz. gróf Nádasdy-féle ház, a Forray-utca sarkán. Mélyen leszállított árak mellett kaphatók porcellán-edények, ebéd-, téa-, kávé- és mocca-készletek, mosdó eszközök, majolika díszmü tárgyak, lámpák asztali, fali és függő, nagy valaszék üveg edényekben mindennemű kristály, vésedt, csiszolt, színezett és festett kiviteiben, alpacca-éveszközök stb. Legcélzszerűbb karácsonyi és ujévi ajándékoknak. Ugyanott 2799 **szagtalan kristály-petrolenn** ára 20 kr. literenkint. Kölcson-edény minden alkalomra **Új üzlet!** Városi és megyei telefon 471. szám.

Iroda: Neuman-palota, Batthyányi-utcai részén.

A Budapest székesfővárosi takarékszövetkezet
1904. január hó 1-én a II. 16. évtársulatot nyitja meg, mely társulatba való belépésre a n. é. közönséget ezennel felkérjük. Ezen évtársulat a legelőnyösebb takarékosági s így a legolcsóbb és leghumánusabb biztosítási mód. Előnyös katonai szolgálatra, leánykiházasításra és egyetemi tanulmányok folytatására, mely költségeket 16 év mulva nem kell a háztartásból kiszakítani s halál esetében az özvegynek sincsenek gondjai nevelési költségek tekintetében. Jegyezhető heti több korona is. Biztosítás nélkül a betevő 1500—1350 koronát kap. A betétre 80% kölcsön is kapható. A betét nem kötelező, félevenként deczember végére fölmondható és leszámolásakor a befizetett koronák és kamatnyereség kifizetettik.

Nők is lehetnek tagjai.
A belépni kívánók az irodában jelentkezhetnek. Budapest székesfővárosi takarékszövetkezet főköpöntára Arad, Neuman palota, Batthyány utcai részén.

Központ jegyzései kb.	4,200.000 kor.
Központ biztosítási kötéselei	6,700.000 kor.
Aradi fiók jegyzései	126.000 kor.
Aradi fiók bizt. kötéselei... ..	148.000 kor.

2802 **Hivatalos órák:** kedden, csütörtökön, szombaton este 6 órától fél 8 óráig és vasárnap délelőtt, a midőn a befizetések is elfogadtnak.

Nyitott üzleti állványok
és asztalok olcsón eladó Boros Béni-tér 15., ajtó 12. 2897

Aradváros
egyik legszebb és legegészségesebb helyén, a főtről benyiló Munkácsi Mihály-utczában egy ház-telek mintegy 700—80 nagyságu 30 öl utca vonallal, mely bérházak, villák vagy díszkert részére igen alkalmas, egyben vagy három részre osztva, mérsékelt árk mellett eladó. Bővebbet Dengl Testvérek uraknál Boros Béni-tér 15. 2898

ALAPÍTOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házaságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 211

Alapított 1890.

Alapított 1890.

ALAPÍTOTT 1890.

**• Vegyünk •
Magyar Iparművészeti
Sorsjegyet !!** ÁRA 1 KOR.

FÖNYEREMÉNY **30,000** KORONA.

Főelárusító: 2775

az **Aradi Ipar- és Népbank** pénzváltó üzlete
Aradon, Fehér Kereszt-épület.

Telefon 419. szám.

Telefon 419. szám.

**Olcsó
kávé, tea és rum**

árak:

1 kiló háztartási kávé	frt 1.20	1 kiló Aranyjáva igen fin. kávé	frt 2.—
1 „ Portorico kávé	„ 1.40	Külön sen ajánlomnaponta fris-sen pörkölt kávéimat.	
1 „ Cuba apró szemű, igen finom kávé	„ 1.80	1 kiló Cuba legfin. vegyes kávé „	2.—
1 „ Cuba közepes szemű, igen finom kávé	„ 2.—	1 „ Gyöngy-kávé pörkölt legf. „	2.10
1 „ Cuba nagyszemű legfinomabb kávé	„ 2.10	Nagy raktár a legjobb zamatu rumokból. és fél liter család ru a igen jó	frt. 1.50
1 „ Gyöngy valódi Ceylon. legfinomabb kávé	„ 2.10	1 liter Demarara igen jó rum „	1.—
1 „ Gyöngy valódi Portorico kávék	„ 2.—	1 „ Cuba igen finom rum „	1.20
1 „ Moeca valódi arabiai legfinomabb kávé	„ 2.10	1 „ Jamaica: nagyon jó rum „	1.60
1 „ Moeca valódi arabiai finom kávé	„ 2.—	1 „ Jamaica kit. zamatu rum „	2.60
1 „ Aranyjáva legfinomabb nagyszemű kávé	„ 2.10	1 „ valódi ang. ananas ru „	3.25
		Rumhoz csomagolható a legjobb ízű teakbő is.	
		Fél kiló Mandarin csász. key. tea	frt 4.—
		„ „ legfin tea „	5.—
		„ „ háztartási igen fin. tea „	3.—
		„ „ háztartási finom te. „	2.50

Pontos és gyors kiszolgálás mellett kapható:

Tamasdán Kornél

fűszer-, csemege-, kávé-, rum- és tea-üzletében

Aradon, József főherceg-ut 12. szám.

Készpénz fizetésnél 2% engedmény. — Vidéki megrendeléseknél csomagolás nem számítatik. 1455

Telefon 474.

Ha czipőre van szüksége,

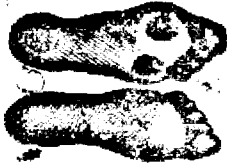
ne vásároljon többé a bécsi vagy külföldön gyártott czipőkből, mert drága pénzért rosszat kap; hanem **rendeljen magyar iparosnál.**

Legjobban mutatja ezt az

**Aradi czipészek
Zermelő Szövetkezte**

(Arad, Andrassy-tér 22.)

kirakata, hol látható a különbség a bécsi rongy és a tisztességes munka között!

A szabadalmazott Asbest-talpbélek egyedüli raktára.

**MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE**

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármilyen hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szelbi májfoltot, bőrrákot (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva

Egy tégyel ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit pender 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriarakban.

Apátfalván: Tar Imre, Battyányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangeri Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apáczán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Caermón: Berkes Árpád, Elekén: Ifj. Pekkor István, Földesákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnar István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kovermesen: Schlögl Pál, Kun-agoján: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesgyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécán: Kokszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityarozson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hanzler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgő Géza arak gyógyszerárakban.

Alkalmi vétel!

4 frt 34

egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes

pohár, 12 boros pohár, 6 likőr pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likőr üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege álvány, összesen 41 drb.

5 frt 95

egy 6 személy-ek való étel-készlet, legfinomabb karlsbadi porcellánból,

festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 leves tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelékes tál, 1 saláta-tál, 1 tészta-tál, 1 cance-tál, 1 saucetál, 1 sórtartó összesen 26 darab.

3 frt 45

egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé

vé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig; 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 csukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.

SZABO ALBERT

6 csász. kir. Főherceg József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhabetrendezési cikkek nagy raktárában

ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.

Telefon 239.

Fehér porcellán tányér 10 kr. darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. darabja. Likőr készlet 6 személyre 90 kr. Független 3 frt 50. Mosdó készlet színes 4 frt 80 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Ugyanez üvegből 90 kr. Evőeszközök: 1 kés, 1 villa, 1 kanál, összesen 50 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótestek 30 kr. darabja. 2224

Weisz Hugó fényképész Arad, Forray-
utca 1. szám. Készít nappali és vil-
lanyfény mellett izléses kivitelű fény-
képeket.

3000

Városi és megyei
telefon 517.

Karácsonyi könyvvásár!

Városi és megyei
telefon 517.

INGUSZ I. és FIA karácsonyi könyvárjegyzéke.

Figyelmeztetjük és kérjük a könyvbarátokat, hogy ne ijjenek fel a fővárosi antiquáriusok 1000 számára szétküldött katalógusainak és az ajándékkönyveket ne ott és a játékszer kereskedésekben szerezzék be. Az antiquáriusok által hirdetett **olcsó könyvek** Bécsben és külföldön készülnek, oly gyalázatos fordításban, hogy megmérgezik a mindenre fogékony gyermek lelkületét. Verseik kirírnék, meg azt a pár fillért sem érik meg, amibe kerülnek. Könyvkiadóink ma már legjelesebb írónk műveiből számtalan gyönyörűen megírt képes meséskönyvet, ifjúsági iratot adnak ki. Előbbieknek versei valóságos gyöngyei a verselésnek, utóbbiak tárgya pedig hazafias és magyar.

Kérjük tehát azon szülőket, akik tudják, hogy milyen hatása van a rossz olvasmány a gyermek lelkületére, válasszák ajándékkönyveiket a lent közölt könyvárjegyzékből, ne vásároljanak könyvet játékosboltban, hanem könyvkereskedésben.

Képeskönyvek

3—6 éves gyermekeknek.

	Korona.
Állatvilág, örökké tartó képeskönyv	2.80
Képek az állatvilágból, apró versekkel	—80
Ida néni, képes Abc	2.—
Márton József Mau és Vau-Vau	2.40
Leuteman állatképek	6.—
Radó Antal, Mindenféle állatképek, jóra való apró népek	2.40
Gyula Bácsi Arany Abc	2.—
Rajta kicsik Mulassunk	—80
Örvendjünk, apró versikék	—80
Faragó, Mindenttudó képeskönyv	8.—
Ki korán kel, aranyat lel	—80
Göcsey Bácsi: A szabadban	2.—
Kicsikének ünnepnapja	—50
Gyermekszobából	—50
Szünórák	—50
Okos versek, szép képekkel	—50
Mikszáth Keresztmama meséi	3.—
Radó Antal, Kisemberek pajtásai	2.40
Pósa Lajos, Cfini Clini	4.80
Mikszáth, Tündér Liget	4.80
Gyula bácsi rövid gyermek mesék	1.—
Szép mesék az állatokról	4.—
Borus, derüs gyermek évek	—60
Min mulat a baba	1.26
Babák képeskönyve	1.20
Leporelló képeskönyvek elszakíthatatlan kemény lemezre vont lapokkal, darabja 60, 80, 90, 1.20, 1.60, 2.—, 2.40, 3.— és	3.60
Meséskönyvek 6—10 éves gyermekeknek:	
Pósa Lajos, Arany sip	5.—
Györfy Ilona, 50 mese	6.—
Bánffy, Tündérek között	3.—
Hoffmann, 100 kis történet	3.—
Móka bácsi, Legszebb magyar mesék	6.—
Halász Ignác, magyar mesék	4.80
Beniczky, Képes családi játékkönyv	4.—
Hermann Ottóné, Eresz alatt	3.60
Lajos bácsi, Képes mesék	4.—
Lajos bácsi, Tündér mesék	4.50
Cooper, Börharisnya	4.—
Aesopus 300 Mese	4.—
Benedek, Mesék és Elbeszélések	5.60
Moka bácsi legszebb magyar mesék diszkiadás	7.20
Rudnyánszky, Kis gyermekek verses könyve	1.20
Münchhausen kalandjai	1.20
Sziklay, Kis Mesekönyv	1.20
Guliver utazásai	1.20

	Korona.
Robinson Crusoe	1.20
Koltai tükördarabok	1.20
Grimm, 1001. Éjszaka	1.20
Koltai, 60 Mese	1.20
Benedek Elek, Gyermek és öregek	1.50
Falusi történetek	2.—
Mesék és történetek	3.—
Otthon és Idegenben	2.50
Ifjúsági színművek és elbeszélések	2.50
Benedek Elek, Történeti elbeszélések	3.—
Történetek az iskolából	3.—
Többsincs királyfi	3.—
Bródy Sándor, Kis Almanach	2.—
Andersen, Ujabb meséi	3.—
összes meséi (nagy kiadás)	6.—
Bánffy, Egyszer volt	6.—
Hetyey, Gyöngyvirágok	2.80
Hentler Elma, Ki szereti a mesét	3.60
Pósa nagyapó meséi	4.—
Radó, Ezeregy Éjszaka (diszkiadás)	6.—
Tábori Róbert, Álomvilág — Meseország	3.20

Ifjúsági Iratok.

Hazafias történelmi elbeszélések és utleírások. 11—16 éveseknek.

Sebők Maczkó úr utazásai	6.50
Brozik, Kolumbusz Kristóf	4.80
Amicis Radó, A szív	5.60
Tóth, Utolsó Kurucz	3.—
Földes, Fekete király	4.—
Bisi Albini, Grazia fia	4.—
Hampelné, Elbeszélések a Görög világából	3.20
Földes, Burok magyar vitéze	4.50
Macé, Egy falat kenyér	4.—
Baksay, Dáma történetei elb.	6.—
Gaal Mózes, Kujak Andris keleti utazása	5.—
Mauton, Gaugourdán Marius Boldogasszony hajó kapitányának utazásai	4.—
Kempf Odysseus kalandzásai	2.—
Gaal Mózes, Kenyér és Becsület	5.—
Jósika, II. Rákóczy Ferenc	4.40
Bélyegkirály	4.—
Máy-Szekrényi, Cendes Oceánon	5.—
Baróthy, Ezer év Magyarország történetéből	3.—
Cooper, Utmutató	4.—
Földes, Porból lettünk	2.—
Radó, Robinson	3.20
Kempf, Homeros Odisséája	5.—
Mantegazza, Munka öröme és dicsősége	4.50

	Korona.
Radó, Magyar népmondák	5.60
Cooper, Vadlő	4.—
Utolsó Mohikán	4.—
Gaal, Mindent a hazáért	3.20
Pallagi, Rajzok a természet köréből	2.—
Jókai Mór, Diákok regénye	6.—
Erődy, Faraók országában	5.60
Hankó-Szterényi, Term.-tudományi olv.	4.80
Laurié, Diakélet Angolországban	5.20
Brown Andrev, Vörös kém	5.20
Gaal, Diák figurák	2.—
Colon Fernand, Kolumbusz Kristóf élete	3.—
Tóth, Tűzhely körül	3.—
Gaal, Kard és lant hőse	4.—
Deli, Bácsy Jákab	3.60
Payeken, Jim a hurokvető	5.20
Vaszary Kolos, Történelmi életrajzok	5.60
Mayer, Egy ifju szenvedése	—80
De Wittné, Keresztshadak története	3.—
Jakab Ödön, Két impostor	4.—
Gaal, Három kenyeres pajtás	3.—
Cosmar, Csodaszép baba és barátói	4.60
Radó, Gróf Benyovszky Móric élete és kalandjai	5.60
Donászy Ferenc, Miklós vitéz	5.—
Cooper, Börharisnya	5.—
Bródy, Egri diákok	2.80
Becher-Stove, Tamás bátya kunyhója 2 kötet	7.—
Gaal Mózes, Mönchhausen	3.60
Lőrinczy, Hűséges szívek	2.30
Malot, Hektor Otthon	6.—

Elbeszélések serdülő lányok számára.

Tntsek Anna, Leányélet	5.60
Schanz, Jó leánykának 12 elbeszélés	2.40
Faylné-Hentailer, Fekete Kató	5.—
Marlitt, Aranyos Erzsike (fiatal leányoknak átdolgozva)	3.70
Tisza Etelka, Leila Angliában	3.—
Tóth Sándor, Erdély nagyasszonya	4.80
Tóth Sándor, Szöcske kisasszony	4.20
Benedek Elek, Rügyfakadás	2.50
Roden, Kis makranczos	6.—
Benedek Elek, Katalin	6.—
Tisza Etelka, Leila a Szigeten	3.—
Tisza Etelka, Leila otthon	3.—
Büttner, Egy rut kis lány története	5.—
Szabóné Nogál Janka, Biri és egyéb elbeszélések	4.—
Szabóné-N. Janka, Piros bóbítások	5.60
Lázár Gyula, Magyarországi szent Erzsébet	2.40
Ludvig, Virágok az utfélen	4.60
Faylné, Leányévek	4.80
Benedek Elek, Uzony Margit	6.40

IMAKÖNYVEK: *Katholikusoknak:* Hock János Imakönyve, Tarkányi Vezércsillag, Albach Szent Hangzatok, plüsch. csont és bőrkötésben, kath. Ifjúsági imakönyvek vászon és bőrkötésben. *Reformátusoknak:* Szász Károly Buzgóság könyve, Tompa Mihály Olajág, zsoltárok vászon bőr és csontkötésben. Ifjúsági imakönyvek. — **Bélyegkönyvek** 60 fill., 1 kor., 2 kor., 3, 10 és 12 koronaért. **Festékdobozok olaj és vízfestésre.** Emlékkönyvek, képeslevelezőlap-albumok, diómunkák, karácsonyi és újévi képes levelezőlapok, aradi képes levelezőlapok új felvételek minden felvételen az új kath. templom. **Diszlelőlapok dobozokban** és egyéb karácsonyi ajándék tárgyak nagy választékban.

• Szolid kiszolgálás.

— Vidéki megrendelések 10 koronán felül bérmentve küldetnek. —

• Szolid kiszolgálás.

NÉVJEGYEK

BÁLI

MEGHIVÓK

egyszerű és diszes kivitelben

TÁNCZRENDEK

óriási választékban

méltányos áron

kaphatók:

Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvnyomdájában

Aradon, József főherceg-ut 22. szám.

Telefon 151.

Varrónő,

aki a legkomplicáltabb tolettéket
elismert jó izléssel
és gyorsasággal készít
ajánlkozik házakhoz.
Szives megkeresések Kápolna-
utca 2. sz. ajtó 4. 2419

Nagy Róza

vasalónő
Arad, Illés-utca 31. szám.
Elvállal mindennemű mosás és
vasalást a házbán és házon
kívül gyönyörű kivitelben és
olcsó áron. — Szives pártolá-
sát kérem. 2798

Legjobb minőségű
salon kőszén
Elsőrendű
Jatai tojás brikett
Jlse porosz szénbrikett
Kapható: 2831
Róth József szállítónál,
Eötvös utca 3. sz. — Telefon 63

KINTZLER ZOLTAN

Gronometer műrás és ókszerész
Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)
Kizárólag finom
óra és ékszer
kapható. 1631
Pontos és szolid kiszolgálás!

Telefon szám 98.
Legalkalmasabb és legolcsóbb
karácsonyi és ujévi ajándék
Singer varrógépek
családok és iparosok részére.

Hammer Vilmos

műszerésznél
öt évi jótállás és kedvező fizetési
feltételek mellett kapható.
Raktáron 2767
Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.
Arad legrégibb varrógép javító
műhelye és raktára, Szabad-
ság tér 7. sz.
Telefon szám 98.

500 forintot fizetnek annak, aki
Bartilla fogvizének has-
nálatát mellett, üvegje 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büszlik.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Brückner, (E. Winkler) Wien, 19/1
Sommer-gasse 1. Kapható Aradon **G.**
Földes Kelemen gyógyszerárában,
Deák Ferenc-utca 11. sz. és minden
gyógyszertárban, valamint **Krausz Ele-**
mér és Társai drogueriájában Andrássy-
tér 20. szám. — Kérjük mindenütt hatá-
rozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hami-
sitványok feljelentői 161 díjaztatnak. 129

Borsepröt

vesz
Deutsch A.
Deák Ferenc-utca 36. szám.

Uj. Kopetkó Károly

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Nagyrabecsült vevő közönség kényelmére 1903. évi december hó 1-től a teteme-
sen megnagyobbított üzlethelyiségemben egy külön osztályt,

Karácsonyi vásárt

rendeztem be, hol eladásra kerülnek az összes raktáron levő **szövet, barchet**
és **creton-maradékok**, melyeket **fél árban** bocsájtok a nagyérdemű vevő
közönség rendelkezésére. 2479

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű
Hajos-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatású, többször kitün-
tetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény
Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörössé-
get és mindennemű arczisztátalanságot.

Egy tégely ára 1 korona.
Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hölypor fehér, rózsá és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.
Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bovásárlásnál csakis HAJOS-féle készítményeket tessék elfogadni.
Kapható a készítő feltalálónál:

Hajos Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126
Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,
továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Voj-
tek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Voj-
tek és Weiss droguista uraknál.

Nagyszzebeni Földhitelintézet.

Földbirtokra és aradi belvárosi szí- **bérházakra**
lád építményü
a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk
Jelzálogkölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40%, és 50 éves törlesztésre, (amor-
tiszióra), melyek általunk készpénzben fizettet-
nek ki.

A kölcsönök körvetítését eszközli
Szücs F. Vilmos Aradon,
ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.
Nagyszzebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyszintén a t. birtokos-
ság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszol-
gálasomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy
ügyeivel egy mint eddig, ezental is bizalommal forduljon hozzám,
elveim maradnak a régiiek.
A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conver-
tálást elintézem, díjjaim a kifizeteskör lesznek a kölcsönből le-
vonva.

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1950
Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.
Közvetítek továbbá: 1. Olcsó tárcsahiteleket, 2. Külfölddel
való összeköttetéseket (Regenhardt-féle Weltverkehr vállalat után.)

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

HOLTZER JÓZSEF

uri szabósága

Aradon, Vörösmarthy-utca 1.

Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.

2876

Férfi, fiú, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.

Orlási választék, meglepő olcsó árban!

Nagy kerékpár és varrógép raktár.

Kalmár József

műszerész

Aradon, Salacz-utca 2. szám.

Ajánlja legjobb minőségű

kerékpár- és varrógépeit

nagyon jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett.

Villanycsengő és telefon-berendezések szakszerűen és jutányosan készíttetnek.

 Nagy javító-műhely.

A
legnagyobb

SZÖNYEG

raktár

DOMÁN SÁNDOR

ARAD,

S z a b a d s á g - t é r .

Egész Arad

Singer Sándor

divat és kelengye áruháza

karácsonyi olcsó árairol beszél.

Tulhalmozott női ruhakelme, selyem, flanel, kasán, barchet, kész blous és alsószoknya raktárom kiárusítása céljából, eddig még nem létezett alkalmat nyujtok tisztelt vevőimnek elismert, legjobb minőségű áruimat olcsón beszerezni.

Singer Sándor divat és kelengye áruháza

Arad, Andrásy-tér 20., Fischer Eliz-palota.

Menyasszonyi

kelengyék

200-tól 2000 koronáig

Singer Sándor

Fehérenemű és divatáruházában

Aradon.

Andrásy-tér 20. szám alatt.

Fischer Eliz-palota.

SINGER SÁNDOR fehérenemű és divatáruháza.

Arad, Andrásy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

200 koronás

menyasszonyi kelengye

6 drb. Chiffon ing diszitve ...	21.60
6 " Hálóköntös himzéssel	20.40
6 " Nadrág himzéssel ...	19.20
3 " Alsószoknya himzéssel	13.40
12 " Zsebkendő fehér vagy színes	8.—
12 pár harisnya	13.20
2 ágyra ágykészlet szépen kiállítva	28.—
6 drb. Nanking tollhuzat ...	10.60
6 " Alsó lepedő lenvászon	19.20
2 " 6 szem. damaszt garn.	18.80
2 " 6 " " kávé	10.80
12 " damaszt törülköző ...	12.—
12 " konyha ruha	4.80
12 " portörő különféle ...	6.—

206.—

3% pénztár kedvezmény 6.—

Összeg netto Kor. 200.—

Menyasszonyi

kelengyék

200—2000 koronáig

raktáron készen, vagy megrendelhetők.

Mindennemű vászonárak és

Fehéreneműekből

nagy választék

Bébé kelengyék

50—500 kor.-ig raktáron.

Minta és árjegyzék szívesen küldetik.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan eszközöltetnek.